

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

TRƯỜNG ĐHSP THÁI NGUYÊN

CHƯƠNG TRÌNH ETEP

TÀI LIỆU HƯỚNG DẪN
BỒI DƯỠNG GIÁO VIÊN PHỔ THÔNG
(Bồi dưỡng trực tiếp)

MÔ ĐUN SỐ 8
PHỐI HỢP GIỮA NHÀ TRƯỜNG, GIA ĐÌNH VÀ XÃ HỘI
ĐỂ THỰC HIỆN GIÁO DỤC ĐẠO ĐỨC, LỐI SỐNG CHO
HỌC SINH TRUNG HỌC CƠ SỞ

Thái Nguyên, 2020

BAN BIÊN SOẠN

1. TS. Hà Thị Kim Linh, Trường ĐHSP - ĐHTN
2. TS. Nguyễn Thị Ngọc, Trường ĐHSP - ĐHTN
3. PGS.TS. Nguyễn Thị Tính, Trường ĐHSP – ĐHTN
4. PGS.TS Nguyễn Thị Thanh Huyền, Trường ĐHSP - ĐHTN
5. TS. Nguyễn Thị Út Sáu, Trường ĐHSP - ĐHTN
6. PGS.TS Phí Thị Hiếu, Trường ĐHSP - ĐHTN
7. TS. Nguyễn Thị Ngọc Liên, Đại học Sư phạm Hà Nội
8. PGS.TS. Nguyễn Thị Hương, Trường Đại học Vinh
9. PGS.TS Nguyễn Danh Nam, Trường ĐHSP - ĐHTN
10. PGS.TS Trần Việt Cường, Trường ĐHSP - ĐHTN
11. TS. Nguyễn Hữu Quân, Trường ĐHSP - ĐHTN
12. Th.S Đồng Thị Thanh, Trường ĐHSP - ĐHTN
13. PGS.TS Trần Thị Tuyết Oanh, Đại học Sư phạm Hà Nội

KÝ HIỆU VIẾT TẮT

CTGDPT	Chương trình giáo dục phổ thông
GVCNL	Giáo viên chủ nhiệm lớp
GDĐĐ	Giáo dục đạo đức
HSTHCS	Học sinh Trung học cơ sở
PHHS	Phụ huynh học sinh

MỤC LỤC

I. GIỚI THIỆU TỔNG QUAN VỀ MÔ ĐUN	1
II. YÊU CẦU CẦN ĐẠT CỦA MÔ ĐUN	1
III. NỘI DUNG CHÍNH.....	2
IV. TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG BỒI DƯỠNG	2
VI. TÀI LIỆU ĐỌC:.....	16
NỘI DUNG 1 KHÁI QUÁT VAI TRÒ, LỢI ÍCH CỦA PHỐI HỢP GIỮA NHÀ TRƯỜNG, GIA ĐÌNH VÀ XÃ HỘI ĐỂ GIÁO DỤC ĐẠO ĐỨC, LỐI SỐNG CHO HỌC SINH Ở TRƯỜNG TRUNG HỌC CƠ SỞ; TRÁCH NHIỆM CỦA NGƯỜI GIÁO VIÊN VỀ VẤN ĐỀ NÀY.....	17
1.1. Những vấn đề cơ bản về giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh trung học cơ sở....	17
1.1.1. Đặc điểm tâm lý lứa tuổi học sinh trung học cơ sở và những vấn đề cần quan tâm trong giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh	17
1.1.2. Khái niệm, mục tiêu giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh trung học cơ sở.....	21
1.1.3. Nội dung, phương pháp và hình thức giáo dục đạo đức cho học sinh trung học cơ sở	24
1.2. Phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội trong giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh trung học cơ sở.....	36
1.2.1. Mục tiêu và nội dung phối hợp.....	36
1.2.2. Nguyên tắc phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội trong giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh trung học cơ sở.....	38
1.3. Vai trò và lợi ích của sự phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội để giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh trung học cơ sở.....	40
1.3.1. Vai trò của lực lượng giáo dục trong phối hợp giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh.....	40
1.3.2. Lợi ích của công tác phối hợp trong giáo dục đạo đức cho học sinh THCS.....	46
1.4. Trách nhiệm của giáo viên trong phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội để giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh trung học cơ sở.....	48
NỘI DUNG 2 NỘI DUNG PHỐI HỢP GIỮA NHÀ TRƯỜNG VỚI GIA ĐÌNH VÀ XÃ HỘI ĐỂ THỰC HIỆN CHỦ ĐỀ GIÁO DỤC ĐẠO ĐỨC, LỐI SỐNG CHO HỌC SINH Ở TRƯỜNG TRUNG HỌC CƠ SỞ	53

2.1. Khái quát về nội dung phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội trong giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh trung học cơ sở	53
2.1.1. Phối hợp giữa nhà trường, gia đình và cộng đồng để giáo dục ý thức, thái độ và hành vi đối với bản thân cho học sinh.....	53
2.2. Xác định chủ đề giáo dục đạo đức, lối sống và nội dung phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội để thực hiện chủ đề giáo dục cho học sinh trường THCS	66
2.2.1. Căn cứ xác định chủ đề giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh, nội dung phối hợp giữa nhà trường và gia đình, xã hội để thực hiện chủ đề	66
2.2.2. Chủ đề giáo dục đạo đức, lối sống và nội dung phối hợp giữa nhà trường và gia đình học sinh để giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh THCS	72
NỘI DUNG 3 XÂY DỰNG KẾ HOẠCH HÀNH ĐỘNG PHỐI HỢP GIỮA GIÁO VIÊN VÀ GIA ĐÌNH ĐỂ THỰC HIỆN CHỦ ĐỀ GIÁO DỤC ĐẠO ĐỨC, LỐI SỐNG CHO HỌC SINH TRƯỜNG TRUNG HỌC CƠ SỞ.....	79
3.1. Căn cứ xây dựng kế hoạch phối hợp giữa giáo viên và gia đình học sinh để giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh THCS	79
3.2. Xác định mục tiêu kế hoạch phối hợp giữa nhà trường, gia đình để thực hiện chủ đề giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh THCS	81
3.3. Nội dung kế hoạch phối hợp để thực hiện chủ đề giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh trung học cơ sở.....	83
3.3.1. Phối hợp giữa giáo viên và gia đình trong giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh thông qua tổ chức hoạt động dạy học	83
3.4. Thiết lập kênh thông tin giữa giáo viên và gia đình về giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh trung học cơ sở.....	96
3.4.1. Nội dung kênh thông tin trao đổi hai chiều giữa giáo viên và gia đình học sinh trong giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh	96
3.4.2. Các hình thức trao đổi thông tin giữa giáo viên và phụ huynh học sinh.....	98
3.5. Nguồn lực cần huy động trong công tác phối hợp giáo dục đạo đức, lối sống cho HSTHCS.....	105
3.6. Thiết kế kế hoạch phối hợp giữa giáo viên và gia đình học sinh để giáo dục đạo đức lối sống cho học sinh.....	108
3.7. Lưu ý về biện pháp thực hiện kế hoạch phối hợp giữa giáo viên, gia đình trong giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh:	112

NỘI DUNG 4. XÂY DỰNG VÀ THỰC HIỆN KẾ HOẠCH HỖ TRỢ ĐỒNG NGHIỆP VỀ PHỐI HỢP GIỮA NHÀ TRƯỜNG, GIA ĐÌNH VÀ XÃ HỘI ĐỂ GIÁO DỤC ĐẠO ĐỨC, LỐI SỐNG CHO HỌC SINH Ở TRƯỜNG TRUNG HỌC CƠ SỞ	116
4.1. Lập kế hoạch tự học về phối hợp nhà trường, gia đình và xã hội để giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh ở trường trung học cơ sở	116
4.2. Xây dựng kế hoạch hỗ trợ đồng nghiệp thực hiện phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội để giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh ở trường trung học cơ sở	116
DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO	120
PHỤ LỤC	121

I. GIỚI THIỆU TỔNG QUAN VỀ MÔ ĐUN

Mô đun 8 “*Phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội để thực hiện giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh trung học cơ sở*”, là một trong chín mô đun bồi dưỡng thực hiện triển khai Chương trình Giáo dục phổ thông 2018 cấp trung học cơ sở phát triển năng lực nghề nghiệp đáp ứng yêu cầu chuẩn nghề nghiệp giáo viên trung học, đáp ứng yêu cầu về năng lực phối hợp gia đình và nhà trường trong giáo dục học sinh trung học cơ sở.

Mô đun này được biên soạn dành cho giáo viên trung học cơ sở để trở thành lực lượng triển khai các hoạt động bồi dưỡng, tập huấn tiếp theo triển khai Chương trình Giáo dục phổ thông 2018.

Mô đun này gồm các nội dung cơ bản, quan trọng trong định hướng nhận thức và hoạt động của giáo viên: 1) Tầm quan trọng của phối hợp các lực lượng giáo dục giữa nhà trường, gia đình và xã hội để giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh trung học cơ sở; 2) Nội dung phối hợp giữa nhà trường với gia đình và xã hội để thực hiện chủ đề giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh ở trường trung học cơ sở; 3) Xây dựng kế hoạch hành động phối hợp giữa giáo viên và gia đình để thực hiện các chủ đề giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh trường trung học cơ sở

Mô đun được biên soạn theo phương pháp kết hợp (blended learning), trong đó, có 3 ngày tập huấn theo phương thức gặp mặt (face to face) với tiếp cận tương tác, chú trọng hoạt động, trải nghiệm và định hướng sản phẩm của người học.

Tài liệu mô đun được biên soạn dành cho hai đối tượng sử dụng là người hướng dẫn (facilitator) và người tham gia bồi dưỡng (participant).

II. YÊU CẦU CẦN ĐẠT CỦA MÔ ĐUN

Sau khóa bồi dưỡng học viên:

Xác định được vai trò và lợi ích của sự gắn kết giữa nhà trường, gia đình và xã hội trong giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh; Trách nhiệm của giáo viên ở trường trung học cơ sở về vấn đề này;

Thực hiện được các chủ đề giáo dục gắn với gia đình, cộng đồng để tăng cường sự hiểu biết và sử dụng giá trị lịch sử, văn hóa, ngôn ngữ của chủ đề cho học sinh.

Thiết lập được kênh thông tin về giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh giữa giáo viên và gia đình.

Xây dựng kế hoạch tự học và hỗ trợ đồng nghiệp về phối hợp giữa nhà trường,

gia đình và xã hội để giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh ở trường trung học cơ sở

III. NỘI DUNG CHÍNH

Nội dung 1. Khái quát vai trò, lợi ích của phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội để giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh ở trường trung học cơ sở; Trách nhiệm của người giáo viên về vấn đề này;

Nội dung 2. Nội dung phối hợp giữa nhà trường với gia đình và xã hội để thực hiện chủ đề giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh ở trường trung học cơ sở;

Nội dung 3. Xây dựng kế hoạch hành động phối hợp giữa giáo viên và gia đình để thực hiện các chủ đề giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh trường trung học cơ sở;

Nội dung 4. Xây dựng kế hoạch hỗ trợ đồng nghiệp thực hiện phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội để giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh ở trường trung học cơ sở.

IV. TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG BỒI DƯỠNG

4.1. Kịch bản và kế hoạch hoạt động bồi dưỡng qua mạng (5 ngày)

Ngày thứ 1. Xem Video mở đầu giới thiệu chung về Mô đun 8 và những hướng dẫn học qua mạng, địa chỉ trợ giúp học viên

Hoạt động	Học liệu online
Xem video giới thiệu tổng quan về Mô đun 8	1) Video BG giới thiệu Mô đun 8 cấp THCS; 2) Infographic tổng quan

Nội dung 1. Khái quát vai trò, lợi ích của phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội để giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh ở trường Trung học cơ sở;

Trách nhiệm của người giáo viên về vấn đề này

Yêu cầu cần đạt: Học viên phân tích được:

- Đặc điểm giáo dục đạo đức cho học sinh trung học cơ sở giai đoạn hiện nay; Vai trò của nhà trường, gia đình và xã hội trong giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh trung học cơ sở;

- Vai trò và lợi ích của sự gắn kết giữa nhà trường, gia đình và xã hội trong giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh trung học cơ sở; Trách nhiệm của người giáo viên trong vấn đề này

Các hoạt động tự học qua mạng

Hoạt động	Đánh giá	Học liệu online
Video tổng quan giới thiệu Nội dung 1 Hoạt động 1. Tìm hiểu đặc điểm tâm lý lứa tuổi học sinh trung học cơ sở và những vấn đề cần quan tâm trong giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh	- Mức độ chăm chỉ qua tương tác học liệu - Trả lời câu hỏi tương tác	Video bài giảng giới thiệu ND1 1) Video BG + Infor 2) Video 1. Tình huống HSTHCS 3) TL text; 4) Câu hỏi tương tác
Hoạt động 2. Khái niệm, nội dung và phương pháp giáo dục đạo đức, lối sống cho HSTHCS	- Mức độ chăm chỉ qua tương tác học liệu - Trả lời câu hỏi tương tác	1) Video BG+ Infographic 2) TL text; 3) Câu hỏi tương tác 4) Video phỏng vấn GV
Hoạt động 3. Đặc điểm của giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh trung học cơ sở	- Mức độ chăm chỉ qua tương tác học liệu - Trả lời câu hỏi tương tác	1) Video BG+ infor 2) TL text; 3) Câu hỏi tương tác
Hoạt động 4. Mục tiêu, nội dung và nguyên tắc phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội trong giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh THCS	- Mức độ chăm chỉ qua tương tác học liệu - Trả lời câu hỏi tương tác	- Video BG + infor - TL text; - Câu hỏi tương tác
Hoạt động 5. Vai trò của gia đình, nhà trường và xã hội trong giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh;	- Mức độ chăm chỉ qua tương tác học liệu - Trả lời câu hỏi tương tác	1) Video BG + infor 2) Xem video Video phỏng vấn HT và trả lời câu hỏi về Vai trò của gia đình, nhà trường trong giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh; 3) TL text 4) Câu hỏi tương tác

Hoạt động 6. Lợi ích của sự gắn kết giữa nhà trường, gia đình và xã hội trong giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh & trách nhiệm của giáo viên	<ul style="list-style-type: none"> - Mức độ chăm chỉ qua tương tác học liệu - Trả lời câu hỏi tương tác 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Video BG+ Inforgraphic 2) Video phỏng vấn GV & PHHS 3) Tài liệu text 4) Link tài liệu tham khảo 5) Câu hỏi tương tác
---	---	---

Ngày thứ 2. Nội dung 2. Nội dung phối hợp giữa nhà trường với gia đình và xã hội để thực hiện chủ đề giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh ở trường trung học cơ sở;

Yêu cầu cần đạt

Học viên phân tích được:

- Nội dung phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội để giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh;
- Những căn cứ xác định chủ đề giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh trung học cơ sở và nội dung phối hợp giữa nhà trường và gia đình, xã hội;
- Đề xuất được một số chủ đề giáo dục về giáo dục giá trị văn hóa, lịch sử, ngôn ngữ,... thể hiện được nội dung phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội;

Các hoạt động tự học qua mạng:

Hoạt động	Đánh giá	Học liệu online
Video giới thiệu Nội dung 2		Video bài giảng giới thiệu Nội dung 2
Hoạt động 7. Khái quát nội dung Phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội trong giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh trung học cơ sở	<ul style="list-style-type: none"> - Mức độ chăm chỉ qua tương tác học liệu - Trả lời câu hỏi tương tác 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Video BG + Inforgraphic 2) Tài liệu text 3) Câu hỏi tương tác
Hoạt động 8. Những căn cứ xác định chủ đề giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh THCS và nội dung phối hợp giữa nhà trường và gia đình,	<ul style="list-style-type: none"> - Mức độ chăm chỉ qua tương tác học liệu - Trả lời câu hỏi tương tác 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Video BG + Inforgraphic 2) Tài liệu text 3) Câu hỏi tương tác 4) TLTK (VBPL)

xã hội;		
Hoạt động 9. Chủ đề giáo dục đạo đức, lối sống và nội dung phối hợp giữa nhà trường và gia đình để giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh	- Mức độ chăm chỉ qua tương tác học liệu - Trả lời câu hỏi tương tác	1) Video BG + Infographic 2) Tài liệu text 3) Câu hỏi tương tác

Ngày thứ 3: Nội dung 3. Xây dựng kế hoạch hành động phối hợp giữa giáo viên, gia đình để thực hiện chủ đề giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh trung học cơ sở

Yêu cầu cần đạt

Học viên :

- Phân tích được những căn cứ xây dựng kế hoạch phối hợp giữa giáo viên và gia đình để thực hiện chủ đề giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh THCS;

- Phân tích được nội dung kênh thông tin và các hình thức trao đổi thông tin 2 chiều giữa giáo viên và gia đình để giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh;

- Xây dựng được kế hoạch phối hợp giữa giáo viên và gia đình học sinh để giáo dục đạo đức, sống cho học sinh

Các hoạt động tự học qua mạng

Hoạt động	Đánh giá	Học liệu online
Video tổng quan giới thiệu Nội dung 3		Video bài giảng giới thiệu Nội dung 3
Hoạt động 10. Tìm hiểu căn cứ của việc xây dựng kế hoạch phối hợp giữa nhà trường, gia đình và cộng đồng để giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh THCS	- Mức độ chăm chỉ qua tương tác học liệu - Trả lời câu hỏi tương tác	1) Video BG+ Infographic 2) Tài liệu text 3) Câu hỏi tương tác 4) TLTK (VBPL)
Hoạt động 11. Tìm hiểu mục tiêu kế hoạch phối hợp giữa giáo viên và gia đình trong giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh trung học	- Mức độ chăm chỉ qua tương tác học liệu - Trả lời câu hỏi tương tác	1) Video BG+ Infographic 2) Tài liệu text 3) Câu hỏi tương tác

cơ sở		
HĐ 12. Phối hợp giữa giáo viên và gia đình trong giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh thông qua tổ chức hoạt động dạy học	- Mức độ chăm chỉ qua tương tác học liệu - Trả lời câu hỏi tương tác	1) Video BG + Infographic 2) Tài liệu text 3) Câu hỏi tương tác
HĐ13. Phối hợp giữa giáo viên và gia đình thực hiện chủ đề giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh trong hoạt động trải nghiệm	- Mức độ chăm chỉ qua tương tác học liệu - Trả lời câu hỏi tương tác	1) Video BG + Infographic 2) Tài liệu text 3) Câu hỏi tương tác

Ngày thứ 4. Nội dung 3. Xây dựng kế hoạch hành động phối hợp giữa giáo viên, gia đình để thực hiện chủ đề giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh trung học cơ sở (tiếp)

Các hoạt động tự học qua mạng

Hoạt động	Đánh giá	Học liệu online
HĐ14. Phân tích Kế hoạch chủ đề giáo dục đạo đức, lối sống cho HSTHCS	- Mức độ chăm chỉ qua tương tác học liệu - Trả lời câu hỏi tương tác	1) Video BG + Infographic 2) Tài liệu text 3) Câu hỏi tương tác
HĐ15. Hình thức trao đổi thông tin 2 chiều giữa giáo viên và gia đình học sinh	- Mức độ chăm chỉ qua tương tác học liệu - Trả lời câu hỏi tương tác	1) Video BG + Infographic 2) Tài liệu text 3) Video PV GV & PHHS 4) Câu hỏi tương tác
HĐ16. Nội dung thông tin trao đổi 2 chiều giữa giáo viên và gia đình học sinh	- Mức độ chăm chỉ qua tương tác học liệu - Trả lời câu hỏi tương tác	1) Video BG + Infographic 2) Tài liệu text 3) Video PV GV 4) Câu hỏi tương tác
17. Nguồn lực cần huy động trong thực hiện kế hoạch phối hợp giáo dục đạo đức,	- Mức độ chăm chỉ qua tương tác học liệu - Trả lời câu hỏi tương tác	1) Video BG + Infographic 2) Tài liệu text 3) Câu hỏi tương tác

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

lối sống cho HSTHCS

Ngày thứ 5. Nội dung 4. Xây dựng kế hoạch tự học và hỗ trợ đồng nghiệp về phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội để thực hiện giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh ở trường trung học cơ sở

Yêu cầu cần đạt

- Phân tích được các bước trong xây dựng kế hoạch bồi dưỡng/hỗ trợ chuyên môn cho đồng nghiệp về phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội để thực hiện giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh ở trường trung học cơ sở;
- Xây dựng được kế hoạch bồi dưỡng/hỗ trợ chuyên môn cho đồng nghiệp về phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội để thực hiện giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh ở trường trung học cơ sở.

Các hoạt động tự học qua mạng

Hoạt động	Đánh giá	Học liệu online
Hoạt động 18. Phân tích các nội dung hỗ trợ đồng nghiệp để Xây dựng kế hoạch hỗ trợ đồng nghiệp về phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội để thực hiện giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh ở trường trung học cơ sở;	- Phiếu học tập	1. Tài liệu text 2. Gợi ý Khung Kế hoạch hỗ trợ 3. Slide hoạt động 4. Phiếu học tập

4.2. Kịch bản và kế hoạch hoạt động bồi dưỡng trực tiếp (2 ngày)

4.2.1. Kịch bản bồi dưỡng trực tiếp

Nội dung 1. Khái quát vai trò, lợi ích của phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội để giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh ở trường Trung học cơ sở;

Trách nhiệm của người giáo viên về vấn đề này

Yêu cầu cần đạt: Học viên phân tích được:

- Đặc điểm giáo dục đạo đức cho học sinh trung học cơ sở giai đoạn hiện nay; Vai trò của nhà trường, gia đình và xã hội trong giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh trung học cơ sở;

- Lợi ích của sự gắn kết giữa nhà trường, gia đình và xã hội trong giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh trung học cơ sở; Trách nhiệm của người giáo viên trong vấn đề này

Các hoạt động học tập khi bồi dưỡng trực tiếp

Hoạt động 1. Tìm hiểu vai trò, lợi ích của phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội để giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh ở trường Trung học cơ sở; Trách nhiệm của người giáo viên về vấn đề này	180 phút
<p>Kết quả cần đạt: Học viên</p> <ul style="list-style-type: none"> + Phân tích được những đặc điểm giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh trung học cơ sở; + Phân tích được vai trò của nhà trường, gia đình, xã hội trong giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh trung học cơ sở trong bối cảnh hiện nay; + Phân tích được lợi ích của sự gắn kết giữa nhà trường, gia đình và xã hội trong giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh trung học cơ sở bối cảnh hiện nay; + Trình bày được trách nhiệm của giáo viên trong phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội trong giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh	
<p>b) Nhiệm vụ của học viên:</p> <p>Nhiệm vụ 1. Nghe báo cáo viên giới thiệu tổng quan về những vấn đề chung về giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh THCS;</p> <p>Nhiệm vụ 2. Thảo luận nhóm trả lời câu hỏi trong phiếu học tập số 1,2;</p> <p>Nhiệm vụ 3. Đại diện nhóm báo cáo về kết quả trả lời Phiếu học tập số 1,2 của nhóm; nhóm khác nhận xét, trao đổi;</p>	
<p>c) Tài liệu, học liệu</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tài liệu đọc mục 1.1; 2. Phiếu học tập số 1	
<p>d) Đánh giá</p> <p>- Tự đánh giá kết quả học tập theo Phiếu học tập số 1,2</p>	

Nội dung 2. Nội dung phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội để thực hiện các chủ đề giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh trung học cơ sở

Yêu cầu cần đạt

Học viên:

- Nội dung phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội để giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh;
- Phân tích được những nội dung phối hợp giữa nhà trường và gia đình trong giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh trung học cơ sở
- Chỉ ra được những căn cứ xác định chủ đề giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh và đề xuất được một số chủ đề giáo dục về giáo dục giá trị văn hóa, lịch sử, ngôn ngữ,... thể hiện được nội dung phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội;

Các hoạt động học tập khi bồi dưỡng trực tiếp

Hoạt động 2. Tìm hiểu về nội dung phối hợp giữa nhà trường, gia đình, xã hội để giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh trung học cơ sở	60 phút
a) Kết quả cần đạt: + Phân tích được các nội dung phối hợp giữa nhà trường, gia đình, xã hội để giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh; + Chỉ ra được vai trò của nhà trường, gia đình và xã hội trong từng nội dung giáo dục đạo đức, lối sống; Điểm mạnh, điểm yếu của nội dung công tác phối hợp nhà trường, gia đình, xã hội trong giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh trung học cơ sở;	
b) Nhiệm vụ của học viên: Nhiệm vụ 1. Học viên nghiên cứu trường hợp về nội dung phối hợp trong giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh trung học cơ sở; Nhiệm vụ 2. Thảo luận nhóm để hoàn thành trả lời câu hỏi trong Phiếu học tập số 3,4; Nhiệm vụ 3. Cử đại diện nhóm báo cáo kết quả thảo luận; Nhận xét của các nhóm Nhiệm vụ 4. Thảo luận theo nhóm: Chia sẻ kinh nghiệm về thực tiễn phát huy vai trò giáo viên giáo viên chủ nhiệm lớp phối hợp với giáo viên giảng dạy môn học, với gia đình học sinh để giáo dục đạo đức cho các em học sinh;	

c) Tài liệu, học liệu 1. Tài liệu đọc Nội dung 2 (mục 2.1) ; 2. Phiếu học tập số 3,4	
d) Đánh giá - Tự đánh giá kết quả học tập theo Phiếu học tập số 3,4	
Hoạt động 3. Tìm hiểu về những căn cứ xác định nội dung, chủ đề giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh THCS và thực hành xác định chủ đề giáo dục, nội dung phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội trong thực hiện chủ đề giáo dục đạo đức, lối sống	90 phút
Kết quả cần đạt: - Học viên phân tích được những yêu cầu về đạo đức, lối sống cần hình thành ở học sinh trung học cơ sở (theo CTGDPT 2018); - Phân tích được mối quan hệ giữa yêu cầu cần đạt về đạo đức, lối sống ở học sinh THCS và việc xác định chủ đề giáo dục; - Thực hành xác định chủ đề giáo dục dựa trên yêu cầu cần đạt về đạo đức, lối sống đối với học sinh THCS; Chỉ ra được nội dung phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội trong thực hiện chủ đề	
b) Nhiệm vụ của học viên: Nhiệm vụ 1. Học viên nghiên cứu nội dung 2 trong tài liệu Text; Nhiệm vụ 2. Thảo luận nhóm để hoàn thành trả lời câu hỏi trong Phiếu học tập số 5; Phiếu học tập Số 6 (Thực hành xác định chủ đề giáo dục dựa trên yêu cầu cần đạt về đạo đức, lối sống đối với học sinh THCS); Nhiệm vụ 3. Cử đại diện nhóm báo cáo kết quả thảo luận; Nhận xét của các nhóm	
c) Tài liệu, học liệu 1. Tài liệu đọc mục 2.2; 2. Phiếu học tập số 5,6	
d) Đánh giá - Tự đánh giá kết quả học tập theo Phiếu học tập số 5,6	

Nội dung 3. Xây dựng kế hoạch hành động phối hợp giữa giáo viên, gia đình để thực hiện chủ đề giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh trung học cơ sở
Yêu cầu cần đạt

Khi học xong nội dung ngày, học viên:

- Chỉ ra được những căn cứ xây dựng kế hoạch phối hợp giữa giáo viên và gia đình để thực hiện chủ đề giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh THCS;
- Phân tích được cấu trúc của kế hoạch phối hợp giữa giáo viên và gia đình học sinh trong thực hiện chủ đề giáo dục đạo đức, lối sống cho HS;
- Phân tích được nội dung kênh thông tin và các hình thức trao đổi thông tin 2 chiều giữa giáo viên và gia đình để giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh;
- Xây dựng được kế hoạch phối hợp giữa giáo viên và gia đình học sinh để giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh.

Các hoạt động học tập khi bồi dưỡng trực tiếp

Hoạt động 4. Tìm hiểu những căn cứ xây dựng kế hoạch phối hợp giữa giáo viên và gia đình để thực hiện chủ đề giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh trung học cơ sở;	30 phút
a) Kết quả cần đạt: Mô tả được những căn cứ xây dựng kế hoạch phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội trong giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh trung học cơ sở;	
b) Nhiệm vụ của học viên: Nhiệm vụ 1. Đọc và phân tích nội dung trong tài liệu text (Nội dung 3); Nhiệm vụ 2. Thảo luận nhóm để hoàn thành phiếu học tập số 7 (chia sẻ những căn cứ pháp lý của việc phối hợp giữa nhà trường, gia đình trong giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh; Những bất cập trong xây dựng kế hoạch phối hợp giữa nhà trường, gia đình trong giáo dục học sinh trung học cơ sở hiện nay hiện nay?) Nhiệm vụ 3. Đại diện các nhóm báo cáo; Đại diện các nhóm nhận xét về kết quả báo cáo;	
c) Tài liệu, học liệu 1. Tài liệu text mục 3.1; 2. Phiếu học tập số 7	
d) Đánh giá - Tự đánh giá kết quả học tập theo Phiếu học tập số 7	
Hoạt động 5. Phân tích cấu trúc của kế hoạch chủ đề giáo dục đạo	phút

đức, lối sống cho học sinh THCS & Xây dựng kế hoạch chủ đề giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh trong trường trung học cơ sở có sự phối hợp giữa nhà trường và gia đình học sinh;	
a) Kết quả cần đạt: - Học viên phân tích được cấu trúc của 1 kế hoạch chủ đề giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh trong trường THCS; - Xây dựng được kế hoạch chủ đề giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh THCS;	
b) Nhiệm vụ của học viên: Nhiệm vụ 1. Đọc và phân tích nội dung trong tài liệu text (Nội dung 3) - Nhiệm vụ 2. Học viên làm việc theo nhóm để trả lời câu hỏi trong Phiếu học tập số 8 (phân tích cấu trúc của 1 bản kế hoạch hành động phối hợp giữa giáo viên và gia đình trong phần Phụ lục) - Nhiệm vụ 3. Đại diện nhóm báo cáo; Nhận xét của các nhóm khác;	
c) Tài liệu, học liệu: 1. Tài liệu mục 3.2 & mục 3.3 2. Phiếu học tập số 8	
d) Đánh giá - Đánh giá kết quả theo phiếu học tập số 8;	
Hoạt động 6. Tìm hiểu kênh thông tin trao đổi hai chiều giữa giáo viên và gia đình trong giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh trung học cơ sở	60 phút
a) Kết quả cần đạt: - Học viên phân tích được hình thức và nội dung kênh thông tin 2 chiều giữa giáo viên và gia đình trong giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh;	
b) Nhiệm vụ của học viên: Nhiệm vụ 1. Đọc và phân tích nội dung trong tài liệu text (Nội dung 4); Nhiệm vụ 2. Thảo luận nhóm để hoàn thành phiếu học tập số 9	

Nhiệm vụ 3. Đại diện các nhóm báo cáo; Đại diện các nhóm nhận xét về kết quả báo cáo;	
c) Tài liệu, học liệu 1. Tài liệu text Nội dung 3 (mục 3.4) 2. Phiếu học tập số 9,10	
d) Đánh giá - Tự đánh giá kết quả học tập theo Phiếu học tập số 9,10	
Hoạt động 7. Thực hành xây dựng kế hoạch phối hợp giữa giáo viên và gia đình để thực hiện chủ đề giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh trung học cơ sở	150 phút
a) Kết quả cần đạt: - Học viên xây dựng được kế hoạch hành động phối hợp giữa giáo viên và gia đình để thực hiện giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh trong trường trung học cơ sở;	
b) Nhiệm vụ của học viên: - Nhiệm vụ 1. Đọc và phân tích nội dung trong tài liệu text (Nội dung 3) - Nhiệm vụ 2. Học viên thực hành theo nhóm xây dựng nội dung của Kế hoạch về chủ đề giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh; - Nhiệm vụ 3. Đại diện nhóm báo cáo trình bày kế hoạch; Các nhóm khác nhận xét bản kế hoạch; - Nhiệm vụ 4. Học viên thực hành theo nhóm xây dựng nội dung của Kế hoạch giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh trong tổ chức hoạt động dạy học ; - Nhiệm vụ 5. Báo cáo và ý kiến góp ý của nhóm khác; Hoàn thiện bản kế hoạch theo góp ý;	
c) Tài liệu, học liệu (bài đọc, đoạn trích, video, mục... trang...) 1. Tài liệu mục 3 (mục 3.3 đến 3.7	
d) Đánh giá - Bản kế hoạch do nhóm xây dựng	

Nội dung 4. Xây dựng kế hoạch tự học và hỗ trợ đồng nghiệp về phối hợp nhà trường, gia đình để giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh trung học cơ sở

Yêu cầu cần đạt

Học viên xác định được nội dung hỗ trợ và xây dựng được kế hoạch bồi dưỡng/hỗ trợ chuyên môn cho đồng nghiệp về phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội để thực hiện giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh ở trường trung học cơ sở;

Hoạt động	Thời gian (phút)
Hoạt động 8: Xây dựng kế hoạch hỗ trợ đồng nghiệp về phối hợp nhà trường, gia đình để giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh THCS	60 phút
a) Kết quả cần đạt: Xây dựng được kế hoạch hỗ trợ đồng nghiệp là giáo viên THCS ở cụm trường/địa phương về: Phối hợp nhà trường, gia đình, xã hội để giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh THCS;	
b) Nhiệm vụ của học viên: Nhiệm vụ 1. Phác thảo các nội dung hoạt động hỗ trợ đồng nghiệp về phối hợp nhà trường, gia đình để giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh THCS và lộ trình thực hiện. Nhiệm vụ 2. Xây dựng kế hoạch hỗ trợ đồng nghiệp về phối hợp nhà trường, gia đình để giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh THCS và lộ trình thực hiện.	
c) Tài liệu, học liệu (bài đọc, đoạn trích, video, mục... trang...) 1. Tài liệu (Nội dung 4) 2. Mẫu Kế hoạch hỗ trợ đồng nghiệp về phối hợp nhà trường, gia đình để giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh trong trường THCS.	
d) Đánh giá - Đánh giá Kế hoạch hỗ trợ đồng nghiệp về phối hợp nhà trường, gia đình để giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh trong trường THCS.	

4.2.2. Kế hoạch bồi dưỡng trực tiếp 2 ngày

Thời gian	Nội dung chính	Điều kiện giảng dạy/học tập
Ngày 1		
Buổi sáng	Khai mạc, giới thiệu chung khóa học và nhiệm vụ	

	<p>vụ của học</p> <p>Hệ thống lại nội dung học viên tự bồi dưỡng qua mạng</p> <p>Hoạt động 1. Tìm hiểu vai trò, lợi ích của phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội để giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh ở trường Trung học cơ sở; Trách nhiệm của người giáo viên về vấn đề này</p> <p>Hoạt động 2. Tìm hiểu về nội dung phối hợp giữa nhà trường, gia đình, xã hội để giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh trung học cơ sở</p>	Máy chiếu/Giấy A4, A0, bút dạ, laptop, phòng tập huấn có mạng internet
Buổi chiều	<p>Hoạt động 2. (tiếp)</p> <p>Hoạt động 3. Tìm hiểu về những căn cứ xác định nội dung, chủ đề giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh THCS và xác định chủ đề giáo dục, nội dung phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội trong thực hiện chủ đề giáo dục đạo đức, lối sống</p> <p>Hoạt động 4. Tìm hiểu những căn cứ xây dựng kế hoạch phối hợp giữa giáo viên và gia đình để thực hiện chủ đề giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh trung học cơ sở;</p>	Máy chiếu/Giấy A4, A0, bút dạ, laptop, phòng tập huấn có mạng internet
Ngày 2		
Buổi sáng	<p>Hoạt động 5. Phân tích cấu trúc của kế hoạch chủ đề giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh THCS & Xây dựng kế hoạch chủ đề giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh trong trường trung học cơ sở có sự phối hợp giữa nhà trường và gia đình học sinh;</p> <p>Hoạt động 6. Tìm hiểu kênh thông tin trao đổi hai chiều giữa giáo viên và gia đình trong giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh trung học cơ</p>	Máy chiếu/Giấy A4, A0, bút dạ, laptop, phòng tập huấn có mạng internet

	sở Hoạt động 7. Thực hành xây dựng kế hoạch phối hợp giữa giáo viên và gia đình để thực hiện chủ đề giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh trung học cơ sở	
Buổi chiều	Hoạt động 7. (tiếp) Hoạt động 8: Xây dựng kế hoạch hỗ trợ đồng nghiệp về phối hợp nhà trường, gia đình để giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh THCS	Máy chiếu/Giấy A4, A0, bút dạ, laptop, phòng tập huấn có mạng internet
	Tổng kết (<i>nhắc HV hoàn thành các nhiệm vụ học tập trên LMS/thời hạn hoàn thành</i>)	

V. ĐÁNH GIÁ CUỐI KHÓA

1) Tiêu chí đánh giá:

- Chuyên cần: Học viên cần đạt từ 80% thời lượng học, xem video và hoàn thành câu hỏi tương tác trong từng hoạt động;
- Bài tập trắc nghiệm cuối khóa: 70/100 điểm
- Sản phẩm cuối khóa: 70/100 điểm
- Kế hoạch hỗ trợ đồng nghiệp: Đạt

2) Hoàn thành bài trắc nghiệm 30 câu

3) Bài tiểu luận: Học viên thiết kế Kế hoạch phối hợp giữa giáo viên và gia đình học sinh để giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh THCS và tải lên LMS;

Lưu ý: Học viên được tính Đạt khi điểm chuyên cần tự học trên LMS đạt từ 80% trở lên, có điểm TBC cuối khóa đạt từ 70 điểm trở lên và kế hoạch hỗ trợ đồng nghiệp được duyệt ĐẠT.

VI. TÀI LIỆU ĐỌC:

NỘI DUNG 1

KHÁI QUÁT VAI TRÒ, LỢI ÍCH CỦA PHỐI HỢP GIỮA NHÀ TRƯỜNG, GIA ĐÌNH VÀ XÃ HỘI ĐỂ GIÁO DỤC ĐẠO ĐỨC, LỐI SỐNG CHO HỌC SINH Ở TRƯỜNG TRUNG HỌC CƠ SỞ; TRÁCH NHIỆM CỦA NGƯỜI GIÁO VIÊN VỀ VẤN ĐỀ NÀY

Tóm tắt:

Nội dung này trình bày những khái quát nội dung cơ bản về giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh trung học cơ sở; Vai trò và lợi ích của việc phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội trong giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh; Điều kiện phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội trong giáo dục đạo đức lối sống cho học sinh và trách nhiệm của người giáo viên trong vấn đề này.

1.1. Những vấn đề cơ bản về giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh trung học cơ sở

1.1.1. Đặc điểm tâm lý lứa tuổi học sinh trung học cơ sở và những vấn đề cần quan tâm trong giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh

Học sinh lứa tuổi THCS thuộc độ tuổi từ 11, 12 tuổi đến 14, 15 tuổi, theo học từ lớp 6 đến lớp 9 ở trường THCS. Lứa tuổi học sinh trung học cơ sở còn được gọi là lứa tuổi thiếu niên, lứa tuổi này có một vị trí đặc biệt trong thời kỳ phát triển của trẻ em. Giai đoạn lứa tuổi học sinh THCS là thời kỳ chuyển từ tuổi ấu thơ sang tuổi trưởng thành, thời kỳ mà các em không còn là trẻ con nhưng chưa phải là người lớn, thời kỳ này được phản ánh bằng các tên gọi “thời kỳ quá độ”, “tuổi khó bảo”, “tuổi khủng hoảng”... So với các lứa tuổi khác, ở học sinh THCS diễn ra sự phát triển nhanh chóng nhưng thiếu cân đối, thiếu hài hòa về tất cả các mặt: thể chất, trí tuệ, xã hội và xuất hiện những yếu tố mới của sự trưởng thành, trong đó sự phát triển của tự ý thức là bước ngoặt căn bản, là trung tâm trong sự phát triển tâm lý của các em.

Học sinh lứa tuổi THCS tính tích cực xã hội phát triển mạnh mẽ, để các em lĩnh hội được những giá trị, những chuẩn mực đạo đức, lối sống nhất định cần phải xây dựng được các mối quan hệ với người lớn, với bạn, từ đó hình thành nên bản sắc và giá trị của bản thân một cách độc lập. Đây là những vấn đề mà người lớn và các nhà giáo dục cần quan tâm trong quá trình phối hợp giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh THCS.

Ở học sinh THCS, sự phát triển thể chất diễn ra rất nhanh, mạnh mẽ nhưng thiếu cân đối, chứa đựng nhiều mâu thuẫn ở tất cả các hệ cơ quan trong cơ thể. Hệ xương phát triển nhanh hơn hệ cơ, dung tích tim tăng gấp đôi nhưng dung tích hệ

huyết quản chỉ tăng gấp rưỡi, hưng phấn mạnh hơn ức chế...dẫn đến những khó khăn tạm thời ở học sinh như hay uể oải, mệt mỏi, tính tự kiểm chế kém, dễ bị kích động, dễ nổi cáu, tâm trạng thất thường, có những hành vi không đúng với bản chất của các em (hành vi gây hấn, bạo lực, làm tổn thương đến thể chất và tinh thần của người khác nếu như bị kích động...). Đặc biệt, sự phát dục là một chức năng sinh lý hoàn toàn mới ở lứa tuổi học sinh trung học cơ sở làm xuất hiện ở các em cảm giác về tính người lớn và rung cảm giới tính. Do đó, nếu như các em không được giáo dục và định hướng đúng đắn, các em sẽ dễ bị dụ dỗ, lôi kéo, sa ngã vào các tệ nạn xã hội, đua đòi, thậm chí có thể trở thành nạn nhân bị lạm dụng tình dục, có lối sống buông thả...ảnh hưởng đến sự phát triển ở giai đoạn tiếp theo và tương lai sau này của các em.

Giao tiếp là dạng hoạt động chủ đạo của học sinh trung học cơ sở, ở lứa tuổi này các em thường nảy sinh mâu thuẫn trong giao tiếp với người lớn xung quanh. Đặc điểm cơ bản trong giao tiếp của thiếu niên với người lớn là nhu cầu cải tổ lại mối quan hệ giữa các em và người lớn xung quanh theo chiều hướng hạn chế quyền hạn của người lớn, mở rộng quyền hạn của mình. Các em mong muốn có được quyền bình đẳng nhất định đối với người lớn, muốn được người lớn tin tưởng, tôn trọng và mở rộng tính độc lập của mình. Hình thức chống cự, không phục tùng của các em là phương tiện để thay đổi kiểu quan hệ cũ bằng kiểu quan hệ mới. Sự chuyển tiếp từ kiểu quan hệ giữa người lớn và trẻ em (đặc trưng cho tuổi thơ ấu) sang kiểu quan hệ mới về chất (đặc thù cho sự giao tiếp của học sinh THCS với người lớn) diễn ra thuận lợi hay khó khăn, điều này phụ thuộc hoàn toàn vào thái độ của người lớn đối với các em. Giáo viên và nhà quản lý cũng như cha mẹ học sinh cần nắm vững đặc điểm trên để giáo dục học sinh biết kiểm chế cảm xúc, biết lắng nghe và phục tùng những quy định, nội quy lớp học.

Nhu cầu giao tiếp với bạn trở thành một đòi hỏi tất yếu và mạnh mẽ ở học sinh trung học cơ sở. Các em mong muốn được bạn bè thừa nhận, tôn trọng mình. Nhu cầu chọn bạn để có bạn thân đã trở thành một đòi hỏi ngày càng cấp bách ở các em học sinh THCS. Học sinh THCS coi quan hệ bạn bè cùng lứa tuổi là quan hệ của những cá nhân, vì vậy các em cho rằng các em các quyền hoạt động độc lập trong mối quan hệ này. Sự can thiệp thiếu tế nhị của người lớn khiến các em cảm thấy bị xúc phạm, các em sẽ chống đối lại. Nếu như quan hệ của các em với người lớn không thuận hoà thì sự giao tiếp với bạn bè cùng lứa tuổi sẽ tăng lên và ảnh hưởng của bạn bè đến các em

càng mạnh mẽ. Sự bất hoà trong những quan hệ với bạn bè cùng lớp, sự thiếu bạn thân hoặc tình bạn bị phá vỡ là nguyên nhân làm nảy sinh ở học sinh THCS những xúc cảm nặng nề. Tình huống khó chịu nhất đối với các em là sự phê phán thẳng thắn của tập thể, của bạn bè, còn hình phạt nặng nề nhất là bị bạn bè tẩy chay, không muốn tiếp xúc với mình. Phải trải nghiệm sự đơn độc là điều rất đáng sợ đối với học sinh THCS, vì vậy sự bất hoà trong những quan hệ với bạn cùng lớp khiến các em tìm bạn, kết bạn ngoài giới hạn của nhà trường. Hiện nay, do sự phát triển mạnh mẽ của công nghệ thông tin, giao tiếp với bạn qua Internet và mạng xã hội trở nên phổ biến ở học sinh trung học cơ sở. Cùng với những tiện ích mà công cụ này mang lại, không ít những mâu thuẫn, xung đột, các vụ bạo lực xảy ra với bạn học bắt nguồn từ những lời bình hoặc các nội dung được đăng tải trên mạng xã hội. Vì thế, đây là vấn đề mà nhà trường, gia đình và xã hội cần đặc biệt quan tâm trong giáo dục và phối hợp giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh, thầy/ cô và cha mẹ cần giáo dục học sinh có những kỹ năng giao tiếp qua mạng phù hợp.

Quá trình nhận thức ở học sinh trung học cơ sở như tri giác, tư duy, tưởng tượng, trí nhớ đều phát triển mạnh mẽ. Tư duy trừu tượng chiếm ưu thế trong quá trình nhận thức của các em. Sự chú ý, năng lực ngôn ngữ cũng phát triển về chất so với lứa tuổi trước. Những thành tựu trong sự phát triển nhận thức của học sinh trung học cơ sở tạo điều kiện thuận lợi cho việc xây dựng các nội dung giáo dục mang tính chất lý luận và sử dụng các phương pháp giáo dục các em.

Những nét nhân cách nổi bật của học sinh THCS:

* Nhu cầu tự ý thức:

Sự phát triển tự ý thức là bước chuyển biến cơ bản, là bước ngoặt quan trọng trong sự hình thành và phát triển nhân cách của học sinh trung học cơ sở. Các em luôn mong muốn được người lớn thừa nhận và đánh giá cao. Trong giao tiếp với mọi người, học sinh THCS rất nhạy cảm với những lời nhận xét, đánh giá của người lớn, của bạn bè, những dư luận xung quanh về mình. Quá trình tự đánh giá, tự ý thức đã dẫn tới khuynh hướng vươn lên làm người lớn ở học sinh THCS. Các em cố tạo ra cho mình vẻ đạo mạo của người lớn, vui sướng khi thấy mình được tôn trọng như người lớn, khi được người lớn hỏi ý kiến, học sinh THCS thích bắt chước người lớn về mọi mặt (bắt chước cả cái xấu) và thích tò mò những quan hệ của người lớn, nhất là quan hệ nam nữ. Vì tự khẳng định mình đã lớn nên học sinh THCS (nhất là cuối lứa tuổi) rất thích

sống độc lập. Các em muốn thoát khỏi sự chăm sóc, sự phụ thuộc vào người lớn. Sự phát triển của nhu cầu tự ý thức, tự khẳng định ở học sinh THCS có những mặt tích cực. Đây là xu hướng chủ yếu để các em có được những hành vi tự giáo dục mình. Tuy nhiên, đó cũng là nguyên nhân dẫn tới một số tính xấu ở học sinh THCS như tính dễ tự mãn, tính thất thường, bướng bỉnh. Nhiều khi, vì tự khẳng định mình, các em bị rơi vào tình trạng cực đoan như tự cao hoặc tự ti, nhiều em nhầm lẫn tính dũng cảm với liều lĩnh, mạo hiểm... Đặc điểm quan trọng về tự ý thức của lứa tuổi học sinh THCS là sự mâu thuẫn giữa nhu cầu tìm hiểu bản thân với kỹ năng chưa đầy đủ để phân tích đúng đắn sự biểu lộ của nhân cách. Đây chính là cơ sở nảy sinh mâu thuẫn giữa thái độ của các em với bản thân mình và thái độ của các em với người lớn, với bạn bè cùng lứa tuổi. Vì vậy Nhà trường, gia đình cần quan tâm đến những xu hướng trên ở học sinh để có những biện pháp giáo dục và phối hợp giáo dục phù hợp.

Điều kiện thuận lợi cho sự hình thành tự ý thức của học sinh THCS là cuộc sống tập thể, ở đó, các em tiếp nhận nhiều giá trị đúng đắn cùng với những yêu cầu ngày càng cao đối với các em. Khi nhu cầu tự ý thức hình thành và phát triển sẽ làm nảy sinh khát vọng tự tu dưỡng ở học sinh THCS. Một số hình thức biểu hiện của tự tu dưỡng ở học sinh THCS như viết nhật ký, viết blog, status trên mạng xã hội. Trên cơ sở tự tu dưỡng các em khắc phục những khuyết điểm, những sai lầm và hình thành cho mình những nét nhân cách tốt. Quá trình giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh THCS chỉ đạt được hiệu quả khi các tác động giáo dục của nhà trường, gia đình, xã hội phù hợp với đặc điểm phát triển tự ý thức của các em.

* Sự phát triển tình cảm:

Ở lứa tuổi học sinh THCS, tính bùng bột, xúc nổi, dễ xúc động, dễ bị kích động, tâm trạng thất thường là đặc điểm nổi bật trong đời sống tình cảm của các em. Đặc điểm này có nguyên nhân ảnh hưởng từ sự phát dục, từ tính chất hoạt động thiếu cân bằng của một số cơ quan trong cơ thể.

Đời sống tình cảm của học sinh THCS có những thay đổi lớn: bắt đầu quan tâm tới mối quan hệ với bạn khác giới; những rung cảm giới tính bắt đầu xuất hiện; tình cảm đạo đức đang phát triển mạnh như tình cảm bạn bè, tình đồng chí và tập thể... Tình bạn của học sinh THCS mạnh mẽ và thắm thiết. Giao tiếp với bạn đã trở thành hoạt động chủ đạo và nhiều khi đẩy lùi hoạt động học tập xuống hàng thứ hai. Tình bạn nam nữ ở lứa tuổi học sinh THCS thiếu tính hồn nhiên. Về cuối cấp, những

quan hệ này được thay đổi, xuất hiện nhóm hỗn hợp (nhóm bạn cả nam lẫn nữ). Các em giúp đỡ lẫn nhau, động viên nhau học tập. Tuy nhiên, có một số học sinh quan niệm về tình bạn và bạn khác giới không đúng mực, dẫn đến việc bêu xấu, bảo vệ bạn trong nhiều tình huống không phù hợp như che giấu khuyết điểm của bạn, đánh nhau để bảo vệ hoặc trả thù cho bạn, đua đòi chơi bời, sao nhãng việc học hành, dễ bị lôi kéo, dụ dỗ, có biểu hiện lệch lạc về đạo đức, lối sống... Đặc biệt, hiện tượng được các em gọi là “tình yêu” ở lứa tuổi học sinh THCS đã không còn là hiếm. Việc đăng tải các hình ảnh liên quan đến “người yêu”, “tình yêu” là sở thích của nhiều học sinh, là điều mà các em cảm thấy hãnh diện và thích khoe với bạn bè... Vì thế, nhà giáo dục cần hướng dẫn, uốn nắn học sinh THCS để tình bạn nam nữ của lứa tuổi này nói riêng, đạo đức, lối sống của các em nói chung lành mạnh, trong sáng.

Sự phát triển của tình bạn ở học sinh THCS cũng là quá trình các em học sinh dần dần nhận thức mình rõ ràng hơn. Trong mỗi quan hệ với bạn bè, các em so sánh, phân tích, đối chiếu với phẩm chất nhân cách và hành vi của mình nhờ đó, quá trình tự đánh giá của các em được diễn ra một cách hoàn hảo hơn. Mặt khác, qua giao lưu bạn bè, học sinh THCS nhận thức được những chuẩn mực trong quan hệ giữa con người với con người. Đây là điều kiện thuận lợi để giáo dục học sinh THCS trong tập thể và bằng tập thể, để các em học tập cách đánh giá các sự kiện, đánh giá con người và đi sâu vào mối quan hệ xã hội để tự nhận thức về trách đối với bản thân và trách nhiệm đối với người khác và đối với cộng đồng. Do đó, quá trình giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh THCS không thể không tính tới đặc điểm đời sống tình cảm của các em. Người giáo viên ở nhà trường THCS cần có kiến thức về đặc điểm học sinh lứa tuổi THCS về sự phát triển về thể chất, nhu cầu và đặc điểm giao tiếp của các em, về nhu cầu tự khẳng định của các em, những nét nhân cách nổi bật của học sinh lứa tuổi THCS để kịp thời nắm bắt những thay đổi ở các em học sinh, dự đoán tính hiệu quả của những tác động giáo dục và môi trường giáo dục xung quanh đến các em để định hướng những nội dung hoạt động giáo dục phù hợp, có những biện pháp và phương pháp giáo dục phù hợp đối với các em.

1.1.2. Khái niệm, mục tiêu giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh trung học cơ sở

1.1.2.1. Khái niệm Giáo dục đạo đức, lối sống

Thực hiện mục tiêu của chương trình giáo dục 2018, nhà trường phổ thông triển khai đồng thời các nhiệm vụ giáo dục: Giáo dục trí tuệ, giáo dục đạo đức, lối sống,

giáo dục lao động, giáo dục thẩm mỹ, thể chất vv... trong đó giáo dục đạo đức, lối sống giữ vị trí vai trò quan trọng nền tảng để tiến hành các nhiệm vụ giáo dục khác bởi phương châm giáo dục là lấy đức làm gốc để phát triển năng lực và tài năng cho con người, học sinh chỉ có thể phát triển toàn diện dựa trên một nền tảng đạo đức tốt.

Giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh là quá trình tác động sư phạm có mục đích, có kế hoạch của nhà trường, giáo viên nhằm hình thành ở học sinh ý thức, thái độ, hành vi đạo đức, lối sống phù hợp với chuẩn mực đạo đức xã hội và quy định của pháp luật; trên cơ sở đó hình thành, phát triển ở học sinh các phẩm chất đạo đức chủ yếu, năng lực chung và năng lực cốt lõi, đáp ứng nhu cầu phát triển cá nhân và thực hiện quyền, nghĩa vụ, trách nhiệm của trẻ em trong các mối quan hệ.

Giáo dục lối sống là một trong những nội dung giáo dục cho học sinh ở trường THCS nhằm hình thành lối sống tiết kiệm, có trách nhiệm với bản thân, công việc và trách nhiệm với người khác, biết chia sẻ, hợp tác được thể hiện ra bên ngoài bằng các hành vi chuẩn mực, có văn hóa.

1.1.2.2. Mục tiêu giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh THCS:

Mục tiêu của giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh là hướng tới hình thành các phẩm chất nhân cách cho học sinh mà chương trình giáo dục phổ thông 2018 đã xác định đó là hình thành ở học sinh các phẩm chất: Yêu nước, nhân ái, trung thực, chăm chỉ; trách nhiệm [8].

Mục tiêu giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh cần hướng tới là:

(1) Hình thành tri thức về đạo đức, lối sống cho học sinh

Học sinh nhận diện đúng về các phẩm chất, chuẩn mực đạo đức, lối sống cần hình thành; hiểu ý nghĩa xã hội và ý nghĩa cá nhân về các chuẩn mực đó, nhận diện được các quy tắc hành vi để thực hiện các chuẩn mực đạo đức, lối sống. Nhưng đồng thời cũng nhận diện đúng những hành vi, lối sống phi đạo đức, phi văn hóa để tránh những hành vi tương tự.

Ví dụ về hình thành tri thức đạo đức, lối sống nhân ái cho học sinh: Giáo viên, nhà trường giúp học sinh hiểu và nhận diện được thế nào là nhân ái; phẩm chất nhân ái có ý nghĩa như thế nào đối với bản thân, gia đình, nhà trường và cộng đồng; Làm thế nào để thể hiện lòng nhân ái. Những hành vi không thể hiện lòng nhân ái là những hành vi nào?

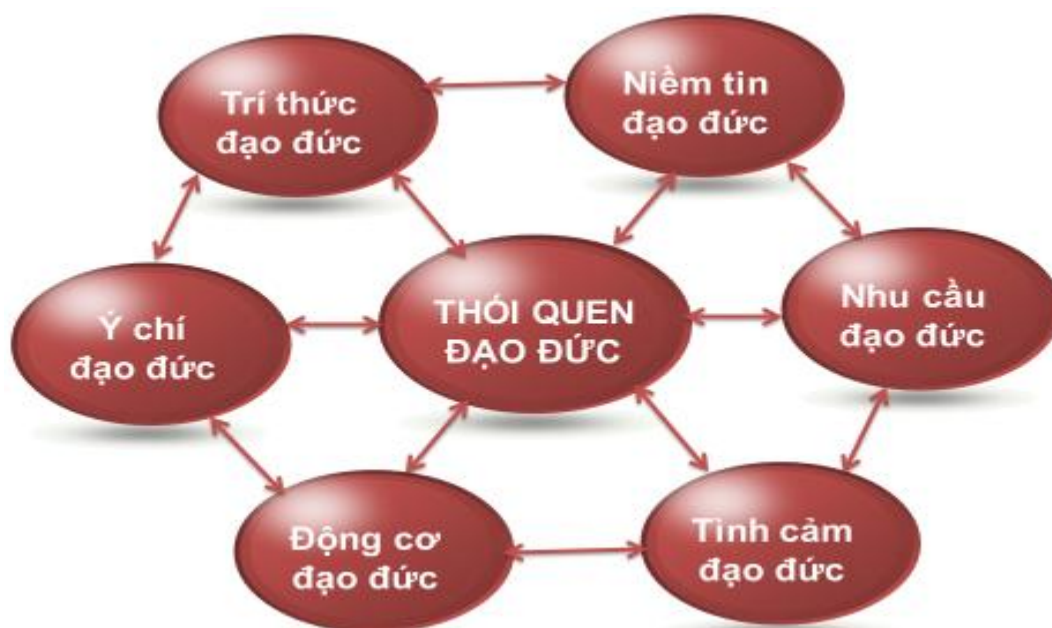
(2). Hình thành được các thái độ, niềm tin, tình cảm, động cơ tích cực đối với các chuẩn mực đạo đức, lối sống cho học sinh và có mong muốn thực hiện, thể hiện những

hành vi, thói quen đạo đức, lối sống chuẩn mực.

Ví dụ: Giáo dục lòng nhân ái cho học sinh. Giáo viên và nhà trường phối hợp với cha mẹ học sinh tổ chức hoạt động ủng hộ giúp đỡ người dân vùng lũ hoặc vùng dịch Covid 19 bằng hình thức quyên góp hiện vật, tiền mặt để giúp đỡ người dân, qua hình thức này giúp học sinh có lòng tương thân, tương ái, cảm thông, chia sẻ với những người có hoàn cảnh khó khăn ,...

(3) Học sinh tự giác, tích cực tập luyện, rèn luyện để thực hiện các hành vi đạo đức, lối sống phù hợp với các chuẩn mực xã hội và chuẩn mực pháp luật.

Các nhiệm vụ của giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh là hình thành được ở học sinh tri thức đạo đức, niềm tin, nhu cầu đạo đức, lối sống; Hình thành tình cảm và động cơ đạo đức, lối sống; ý chí đạo đức và cuối cùng là hành vi và thói quen đạo đức, lối sống phù hợp với chuẩn mực của xã hội và chuẩn mực pháp luật quy định. Kết quả của giáo dục đạo đức, lối sống được đánh giá qua hành vi và thói quen đạo đức của học sinh trong các mối quan hệ, tuy nhiên giữa nhận thức, thái độ và hành vi thói quen đạo đức có khoảng trống đòi hỏi giáo viên cần phải tiến hành đồng bộ các nhiệm vụ để biến nhận thức, tình cảm, niềm tin thành hành vi và thói quen đạo đức, lối sống ở học sinh. Các thành tố trên có mối quan hệ mật thiết với nhau, hỗ trợ và làm nền tảng cho nhau trong thực hiện các nhiệm vụ để đạt được mục tiêu giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh.

Hình 1: Các thành tố cấu trúc của hành vi đạo đức

1.1.3. Nội dung, phương pháp và hình thức giáo dục đạo đức cho học sinh trung học cơ sở

1.1.3.1. Nội dung giáo dục đạo đức cho học sinh trung học cơ sở

Giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh THCS về bản chất là quá trình chuyển hóa một cách tự giác yêu cầu về việc thực hiện các chuẩn mực đạo đức thành nhu cầu tập luyện, rèn luyện thể hiện hành vi và thói quen ở học sinh thông qua hoạt động trải nghiệm thực tiễn học tập, lao động, sinh hoạt và giao lưu của người học trong các mối quan hệ xã hội. Thói quen, hành vi đạo đức, lối sống của học sinh chỉ hình thành thông qua hoạt động và bằng chính hoạt động của người học, vì vậy muốn giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh phải tăng cường tổ chức các loại hình hoạt động học tập, lao động, trải nghiệm, sinh hoạt tập thể, cá nhân; hoạt động xã hội và giao lưu cho học sinh.

Để thực hiện mục tiêu hình thành các phẩm chất, năng lực chung và năng lực đặc thù của người công dân trong tương lai cho học sinh THCS theo chương trình giáo dục phổ thông 2018, giáo viên và nhà trường THCS phải thực hiện tốt 3 nội dung giáo dục đạo đức, lối sống sau đây:

(1) Giáo dục học sinh nhận thức được các chuẩn mực đạo đức, lối sống cần hình thành, giúp các em hiểu ý nghĩa của việc thực hiện các chuẩn mực đó đối với cá nhân, gia đình và xã hội, đồng thời giúp học sinh nhận diện được các quy tắc hành vi cần tiến hành để thực hiện các chuẩn mực đạo đức, lối sống ở học sinh. Cụ thể là giúp học sinh nhận thức được:

- Thế nào là yêu nước; Thế nào là nhân ái? Thế nào là trung thực? Thế nào là chăm chỉ, trách nhiệm? thế nào là lối sống văn minh, văn hóa? V v... Phù hợp với các nhiệm vụ học tập rèn luyện của học sinh ở lứa tuổi THCS.

- Một con người có lòng yêu nước, nhân ái, trung thực, chăm chỉ, trách nhiệm, có lối sống văn minh, văn hóa có ý nghĩa như thế nào đối với bản thân, gia đình, nhà trường, cộng đồng và đất nước? Ngược lại sống thiếu nhân ái, thiếu trung thực, thiếu trách nhiệm và thiếu văn hóa sẽ có tác hại như thế nào đối với gia đình, nhà trường, cộng đồng và tác hại đối với chính bản thân.

- Đối với học sinh THCS cần học tập, rèn luyện và làm gì để thể hiện lòng yêu nước, nhân ái, trung thực, chăm chỉ, trách nhiệm, thể hiện lối sống văn minh, văn hóa?

(2) Giáo dục học sinh có quan điểm, thái độ, động cơ tích cực trước các chuẩn

mục đạo đức, lối sống cần tập luyện, rèn luyện, có quan điểm rõ ràng trước những hành vi tiêu cực đi ngược lại các chuẩn mực đạo đức, lối sống biết phân biệt cái thiện cái ác, cái chăm, cái lười; tốt với xấu..., tích cực đấu tranh phê phán các hành vi không chuẩn mực, không phù hợp với lối sống văn minh.

(3) Tổ chức tập luyện, rèn luyện các hành vi, thói quen đạo đức, lối sống cho học sinh nhằm thực hiện tốt các mối quan hệ của học sinh với chính mình; học sinh với thầy cô, bạn bè và nhà trường; quan hệ giữa học sinh với cha mẹ và những người xung quanh; quan hệ giữa học sinh với môi trường tự nhiên và cộng đồng,... .Đề hướng tới một kết quả tốt đẹp nhất đó là hình thành được ở học sinh các phẩm chất yêu nước, trung thực, chăm chỉ; trách nhiệm; tự trọng và các năng lực chung, năng lực cốt lõi qua các môn học.

Bản chất của quá trình giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh là quá trình tổ chức các loại hình hoạt động và giao lưu nhằm chuyển hóa một cách tự giác yêu cầu về việc thực hiện các chuẩn mực đạo đức, lối sống thành nhu cầu thể hiện hành vi và thói quen đạo đức, lối sống của học sinh phù hợp với chuẩn mực đạo đức, lối sống trong mối quan hệ của học sinh với bản thân, người khác, cộng đồng và với môi trường tự nhiên...

Ví dụ: giáo dục học sinh thực hiện nghiêm quy tắc 5K phòng chống dịch Covid 19 của Chính phủ: Giáo viên, phối hợp với cha mẹ học sinh, cộng đồng tuyên truyền, thuyết phục, giảng giải bằng nhiều hình thức khác nhau để học sinh nhận thức đúng và đầy đủ về tác hại của dịch bệnh Covid 19 với cá nhân, cộng đồng và gia đình, hướng dẫn học sinh cách phòng tránh theo quy tắc 5K, tổ chức cho các em tập luyện, rèn luyện ban đầu thông qua âm nhạc hát nhảy sau đến thực hành thao tác động tác cho mỗi hoạt động, kèm theo là thường xuyên kiểm tra, giám sát việc thực hiện của các em, sau nhiều lần học sinh hiểu, hình thành được thói quen và tự giác thực hiện không cần phải người lớn nhắc nhở.

Giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh THCS không thể chỉ thực hiện thông qua lời nói mà phải giáo dục bằng chính trải nghiệm và các mối quan hệ nhiều mặt của học sinh. Thông qua môi trường trải nghiệm học sinh có cơ hội bày tỏ thái độ, quan điểm của mình trước các vấn đề của cuộc sống đồng thời tập luyện, rèn luyện được các kỹ năng, hành vi, thói quen phù hợp với chuẩn mực đạo đức và lối sống văn minh.

Hình 2: Nội dung giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh

Lứa tuổi của học sinh THCS là lứa tuổi các em học sinh trong giai đoạn dậy thì, các em tò mò và có nhu cầu khám phá cái mới, cái lạ và có nhu cầu cao tham gia vào các mối quan hệ để khẳng định bản thân nhưng lại chưa đủ kinh nghiệm sống trong quá trình thực hiện. Do đó cần quan tâm đến giáo dục tính tự lập, tự chủ trong học tập, thực hiện quyền, bổn phận của học sinh: (+) Tự chủ, tự lập trong quan hệ công việc và quan hệ xã hội, khả năng kiểm chế và kiểm soát cảm xúc cá nhân, tự nhận thức về bản thân và làm chủ cảm xúc trong mọi tình huống để ứng xử phù hợp. Đặc biệt là giáo dục các em làm chủ cảm xúc khi gặp thất bại (sự việc hoặc kết quả khôn như mong đợi, ý muốn của các em) hay chưa thành công trong học tập, quan hệ xã hội, trong hoạt động trải nghiệm; Giáo dục các em biết tự nhận thức, đánh giá để học thông qua sai lầm, coi sai lầm là một bài học và thực hiện quyền và nghĩa vụ của người học; (+) Giáo dục học sinh kỹ năng thích ứng, kỹ năng phản biện xã hội khi tham gia vào các mối quan hệ xã hội, đặc biệt là tham gia mạng xã hội, chấp hành pháp luật về an ninh mạng.

Để giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh THCS đạt hiệu quả, nhà trường và giáo viên cần tăng cường tổ chức các loại hình hoạt động học tập, trải nghiệm, lao động và các mối quan hệ nhiều mặt cho học sinh, tăng cường tổ chức các hoạt động giao tiếp cho học sinh với những người xung quanh và những công việc mà học sinh

phải hoàn thành, những tình huống đòi hỏi học sinh phải xử lý dựa trên cơ sở vận dụng những kiến thức, kinh nghiệm đã học.

1.1.3.1. Phương pháp giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh trung học cơ sở

Có nhiều cách phân loại phương pháp giáo dục thành các nhóm phương pháp khác nhau, tài liệu này phân chia các các phương pháp giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh THCS thành 3 nhóm phương pháp giáo dục:

a) Nhóm phương pháp giáo dục hình thành ý thức cá nhân về các chuẩn mực đạo đức, lối sống cho học sinh:

Hình thành ý thức cá nhân về các chuẩn mực đạo đức, lối sống là một quá trình phức tạp lâu dài. Nó được bắt đầu từ việc trẻ em học các quy tắc hành vi, các chuẩn mực đạo đức, lối sống... Đến hình thành một hệ thống các quan điểm và niềm tin về các chuẩn mực đó [11]. Ý thức cá nhân về các chuẩn mực đạo đức, lối sống là một thể thống nhất giữa sự hiểu biết cá nhân về chuẩn mực đạo đức, lối sống với niềm tin cá nhân về việc thực hiện các chuẩn mực đó. Chức năng của nhóm phương pháp hình thành ý thức cá nhân về các chuẩn mực đạo đức gồm các chức năng sau đây: Đưa lý luận vào ý thức của học sinh (lý luận đạo đức, pháp luật, quyền và bổn phận trẻ em; thẩm mỹ,...). Khái quát những kinh nghiệm, những hành vi, sự ứng xử của bản thân học sinh, nhận diện điểm đúng, chưa đúng để có biện pháp điều chỉnh thái độ, nhận thức, hành vi.

Chức năng chủ yếu của nhóm phương pháp hình thành ý thức cá nhân là giúp cho học sinh biết tự mình phân tích và tổng kết những kinh nghiệm ứng xử của bản thân, cũng như của những người xung quanh, biết tự ý thức, tự đánh giá về hành vi của mình, biết bảo vệ những quan điểm, niềm tin, nguyên tắc có tính chuẩn mực. Sau mỗi lần thực hiện các quy tắc ứng xử, học sinh tự nhìn lại cái được và chưa được trong hành vi ứng xử của mình để có biện pháp tự điều chỉnh. Nhóm phương pháp này còn có chức năng cụ thể hoá những chuẩn mực và khái niệm đạo đức để học sinh có thể tiếp thu được, tạo hứng thú để học sinh tham gia tập luyện, thể nghiệm hành vi và thói quen đạo đức, lối sống.

Nhóm phương pháp hình thành ý thức cá nhân gồm các phương pháp: Phương pháp đàm thoại; Phương pháp giảng giải; Phương pháp kể chuyện; Phương pháp nêu gương.

Đàm thoại là phương pháp trò chuyện giữa giáo viên với học sinh về các chủ đề có liên quan đến các chuẩn mực đạo đức, liên quan đến quyền và bổn phận của học

sinh trong các mối quan hệ nhằm giúp học sinh lĩnh hội tri thức về các chuẩn mực đạo đức lòng yêu nước, lòng nhân ái, chăm chỉ, trung thực, trách nhiệm bằng hệ thống câu hỏi chuẩn bị trước, hoặc những vấn đề giáo viên gợi mở để học sinh tham gia thảo luận, tranh luận, giải đáp. Ví dụ giáo viên có thể thực hiện chủ đề đàm thoại với học sinh về chủ đề “ước mơ và nghề nghiệp tương lai của bạn”; Hay chủ đề “Trách nhiệm của người con trong gia đình” hay “Tình bạn khác giới, tình yêu tuổi học trò” vv...

Kể chuyện là phương pháp giáo viên sử dụng lời nói, cử chỉ, điệu bộ, nét mặt để thuật lại một cách sinh động một câu chuyện có ý nghĩa giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh. Kể chuyện có vai trò vô cùng quan trọng nó góp phần hình thành và phát triển những xúc cảm, tình cảm tích cực và niềm tin đúng đắn ở học sinh thông qua nội dung kể chuyện giúp học sinh học tập những gương tốt, tránh những gương phản diện, hình thành và phát triển ở học sinh năng lực nhận xét, năng lực phê phán, năng lực đánh giá hành vi và thái độ của người khác và của chính bản thân mình. Kể chuyện có thể giúp học sinh học từ gương tốt, việc tốt những cũng có thể giúp học sinh học qua sai lầm của người khác để tránh những hành vi tương tự. Giáo viên có thể sử dụng những gương chiến đấu dũng cảm hy sinh trong chiến tranh bảo vệ tổ quốc để giáo dục lòng yêu nước, lý tưởng cách mạng, lòng dũng cảm; đức hy sinh cho học sinh THCS; Hay dùng những tấm gương học sinh nghèo vượt khó để giáo dục ý chí, động cơ học tập và tinh thần vượt khó hoàn thành trách nhiệm cá nhân trong học tập cho học sinh THCS.

Giảng giải là phương pháp giáo dục trong đó giáo viên dùng lời nói để giải thích, chứng minh các chuẩn mực đạo đức, lối sống đã được quy định, nhằm giúp cho học sinh hiểu và nắm được ý nghĩa, nội dung và quy tắc thực hiện các chuẩn mực đạo đức, lối sống đó: Ví dụ giáo viên hoặc báo cáo viên giảng giải về vấn đề an ninh mạng hiện nay, vấn đề phòng chống dịch covid lây lan trong cộng đồng; giảng giải về vấn đề phòng tránh lạm dụng tình dục ở tuổi vị thành niên; giữ gìn sức khỏe sinh sản vị thành niên cho học sinh THCS, ... Giảng giải giúp học sinh có cơ hội lĩnh hội một cách tự giác các chuẩn mực đạo đức, lối sống trên cơ sở đó hình thành xúc cảm, tình cảm và niềm tin đối với các chuẩn mực đạo đức, lối sống, từ đó có thái độ tích cực thực hiện tập luyện, rèn luyện kỹ năng, hành vi.

Nêu gương là phương pháp giáo viên dùng những tấm gương sáng của cá nhân hoặc tập thể để kích thích học sinh học tập và làm theo. Bên cạnh đó giáo viên và cha mẹ và các lực lượng giáo dục cũng có thể sử dụng những gương xấu - gương phản diện

giúp học sinh phân tích, đánh giá để thông qua hành vi sai lầm của người khác và tránh những hành vi tương tự. Nêu gương có thể sử dụng thường xuyên trong nhà trường, trong lớp học ở gia đình và ngoài cộng đồng, đặc biệt là sự nêu gương của chính thầy, cô, cha mẹ và những người lớn tuổi và các nhà giáo dục xung quanh học sinh là tấm gương mẫu mực về nhận thức, thái độ, hành vi để học sinh học tập, làm theo.

b) Nhóm phương pháp tổ chức hoạt động và hình thành kỹ năng hành vi

Bản chất của quá trình giáo dục là quá trình tổ chức cuộc sống, tổ chức hoạt động và giao lưu cho học sinh, nhằm giúp các em chuyển hoá một cách tự giác những yêu cầu về việc thực hiện các chuẩn mực đạo đức, lối sống thành nhu cầu thể hiện hành vi và thói quen của học sinh.

Thông qua việc tổ chức hoạt động giúp học sinh hình thành ý thức cá nhân về các chuẩn mực đạo đức, lối sống hình thành tình cảm niềm tin tích cực đối với các chuẩn mực, đặc biệt là hình thành hành vi và thói quen phù hợp với các chuẩn mực đó. Thông qua việc tổ chức hoạt động và giao lưu, giúp học sinh chuyển hoá ý thức, niềm tin thành hành vi và thói quen phù hợp với các chuẩn mực đạo đức, lối sống. Nhóm phương pháp này gồm các phương pháp sau: Phương pháp giao việc; Phương pháp luyện tập; Phương pháp rèn luyện; Phương pháp đóng vai, phương pháp dự án.

Phương pháp giao việc là phương pháp nhà trường, giáo viên và các lực lượng giáo dục lôi cuốn học sinh vào hoạt động đa dạng phong phú với những công việc nhất định có ý nghĩa giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh, giúp học sinh ý thức được ý nghĩa xã hội và ý nghĩa cá nhân của những công việc được giao từ đó các em có thái độ tích cực đối với những công việc được giao. Đồng thời thông qua việc hoàn thành nhiệm vụ được giao học sinh tập luyện, rèn luyện để hình thành thái độ, hành vi, thói quen đạo đức, lối sống. Ví dụ giao nhiệm vụ học tập, nghiên cứu tài liệu, trả lời câu hỏi; lao động phục vụ trường, lớp; phục vụ sinh hoạt của gia đình.

Phương pháp tập luyện là phương pháp tổ chức cho học sinh thực hiện một cách đều đặn và có kế hoạch các hoạt động nhất định, nhằm biến những hành động đó thành hành vi và thói quen ứng xử phù hợp với các chuẩn mực đạo đức, lối sống. Tập luyện thói quen tự học đúng giờ, gọn gàng ngăn nắp cho học sinh ở gia đình; Tập luyện thói quen đi học đúng giờ, chấp hành nội quy lớp học, nội quy nhà trường; Tập luyện thói quen nói lời cảm ơn, xin lỗi khi nhận sự giúp đỡ hoặc làm phiền người khác,...

Phương pháp rèn luyện là phương pháp giáo viên tổ chức cho học sinh thể nghiệm ý thức, tình cảm, niềm tin của mình về các chuẩn mực đạo đức, lối sống trong các tình huống đa dạng của cuộc sống. Qua đó hình thành và củng cố được những hành vi phù hợp với các chuẩn mực đạo đức, lối sống đã được quy định. Ví dụ rèn luyện thói quen tự chủ khi tham gia vào các mối quan hệ trong xã hội; rèn luyện thói quen học tập ngoài hiện trường...

Đóng vai là phương pháp tổ chức cho học sinh phối hợp với học sinh để thực hành một số cách ứng xử nào đó trong một tình huống giả định, thông qua hoạt động đóng vai giúp học sinh bày tỏ thái độ, quan điểm của mình và tập luyện, rèn kỹ năng ứng xử phù hợp với chuẩn mực đạo đức, lối sống.

Phương pháp thảo luận, làm việc nhóm là phương pháp giáo viên thiết kế các chủ đề thảo luận hoặc hình thành các nhóm và giao nhiệm vụ cho từng nhóm và thu hút học sinh tham gia, thông qua các hoạt động đó giáo dục các phẩm chất nhân cách cho học sinh.

Phương pháp dự án giáo dục là phương pháp giáo viên thiết kế các dự án trải nghiệm và thu hút học sinh tham gia, thông qua các dự án đó giúp học sinh có cơ hội trải nghiệm tập luyện, rèn luyện các phẩm chất nhân cách và năng lực. Ví dụ dự án bảo vệ môi trường quê em; Dự án chăm sóc các di tích lịch sử văn hóa địa phương; Dự án xây dựng ngôi nhà 1.000 đồng...

c) Nhóm phương pháp kích thích hoạt động và điều chỉnh hành vi ứng xử của học sinh

Nhóm phương pháp này nhằm đánh giá hành vi của học sinh, đồng thời kích thích, thúc đẩy, điều chỉnh hay kìm hãm hành vi ứng xử của học sinh, củng cố và phát triển kết quả của hai nhóm phương pháp hình thành ý thức cá nhân và tổ chức hoạt động hình thành kinh nghiệm ứng xử xã hội. Nhóm phương pháp này gồm phương pháp thi đua, khen thưởng, phương pháp trách phạt, phương pháp “giáo dục kỷ luật tích cực”.

Thi đua là phương pháp giáo viên sử dụng phong trào thi đua làm phương thức kích thích khuyến khích tự khẳng định ở mỗi học sinh, thúc đẩy các em đua tài, gắng sức, hăng hái vươn lên hàng đầu, lôi cuốn người khác cùng tiến lên giành được những thành tích cá nhân và tập thể cao nhất. Nhà trường, giáo viên có thể phát động các Phong trào thi đua học tốt; nói lời hay làm việc tốt; Phong trào vì môi trường xanh vv

Khen thưởng là phương pháp giáo viên biểu thị sự đánh giá tích cực đối với hành vi

ứng xử của học sinh thông qua đó giúp học sinh tự khẳng định hành vi tốtù hợp, hành vi đúng của mình, củng cố và phát triển được niềm tin về các chuẩn mực xã hội có liên quan đến những hành vi tốt mà học sinh đã thực hiện, giáo viên khen thưởng học sinh chăm ngoan, tích cực giữ gìn môi trường sạch đẹp của lớp, của trường,...

Trách phạt là phương pháp giáo viên biểu thị sự không đồng tình, phản đối, phê phán những hành vi sai trái của học sinh so với các chuẩn mực xã hội đã định. Thông qua phương pháp trách phạt nhắc nhở những đối tượng khác không vi phạm các chuẩn mực xã hội, không rơi vào những hành vi sai trái như những người đã bị trách phạt.

Phương pháp “giáo dục kỷ luật tích cực” là hệ phương pháp phản ánh quan điểm giáo dục tích cực, mô hình giáo dục học sinh trong và bằng hoạt động của học sinh, thông qua đó giáo viên giúp học sinh thay đổi, điều chỉnh hành vi, hình thành, phát triển hành vi mới hoặc phòng ngừa những hành vi tiêu cực có thể xảy ra. Tính mục đích của phương pháp kỷ luật tích cực trong trường học là: Thay đổi hành vi và thói quen chưa tốt đã hình thành ở học sinh; Kích thích điều chỉnh hành vi đã hình thành ở học sinh nhằm đạt chuẩn về hành vi theo yêu cầu giáo dục; Hình thành hành vi và thói quen mới theo yêu cầu của nhà trường, gia đình và xã hội; Phòng ngừa những hành vi tiêu cực ở học sinh và loại bỏ trừng phạt học sinh trong nhà trường.

Hình 3: Phương pháp giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh

1.1.3.3. Hình thức giáo dục đạo đức lối sống cho học sinh ở trường THCS

Giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh THCS có thể thực hiện thông qua các hình thức sau đây:

Hình thức tổ chức hoạt động dạy học, tổ chức hoạt động trải nghiệm; tổ chức sinh hoạt tập thể, hoạt động xã hội và hoạt động tự giáo dục của học sinh, trong đó hoạt động tự giáo dục, tự rèn luyện của học sinh là hình thức quan trọng nhất, vì vậy tất cả các hình thức tổ chức giáo dục của nhà trường, gia đình và cộng đồng đều phải

hướng tới hoạt động tự giáo dục, tự rèn luyện của học sinh.

a) Hình thức tổ chức giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh thông qua hoạt động dạy học là hình thức thuận lợi nhất vì dạy học là con đường cơ bản, quan trọng nhất trong nhà trường để giáo dục, phát triển toàn diện nhân cách học sinh [13]. Dạy học thực hiện ba nhiệm vụ đó là hình thành tri thức, kỹ năng, kỹ xảo cho học sinh, phát triển năng lực hoạt động trí tuệ và trí thông minh sáng tạo; giáo dục phẩm chất nhân cách cho học sinh, cụ thể là giúp học sinh hình thành được 5 phẩm chất chủ yếu đó là yêu nước, nhân ái, chăm chỉ, trung thực, trách nhiệm [13]. Dạy học là hoạt động chủ yếu, chiếm nhiều thời gian nhất trong nhà trường, là con đường thuận lợi nhất có thể làm thay đổi nhận thức, thái độ và hành vi đạo đức, lối sống cho học sinh.

b) Hoạt động trải nghiệm là hình thức tổ chức giáo dục thuận lợi giúp học sinh THCS chuyển hóa nhận thức thành thái độ và hành vi ứng xử phù hợp với các chuẩn mực đạo đức, lối sống trong quan hệ của học sinh với bản thân, công việc, với gia đình, cộng đồng, thầy cô và những người xung quanh. Thông qua hoạt động trải nghiệm giúp học sinh tập luyện, rèn luyện các kỹ năng hành vi thể hiện các phẩm chất nhân cách của học sinh theo mục tiêu chương trình giáo dục 2018 đã xác định bởi kỹ năng hành vi không hình thành qua lời nói mà nó chỉ được hình thành thông qua hoạt động và bằng chính hoạt động của người học.

c) Hình thức tổ chức hoạt động lao động là hình thức tổ chức giáo dục giúp học sinh trải nghiệm, rèn luyện các phẩm chất đạo đức, thông qua đó giáo dục tình yêu lao động, tính trách nhiệm, hợp tác, chia sẻ với người khác, giáo dục đức tính chăm chỉ, cần cù, trung thực cho học sinh... Ví dụ: Lao động tổng vệ sinh nhà trường; trồng cây vườn trường; vệ sinh khối phố, làng xóm; chăm sóc nghĩa trang liệt sĩ vv...

d) Hoạt động xã hội là hình thức tổ chức hoạt động giúp học sinh trải nghiệm các mối quan hệ xã hội các vấn đề xã hội cần giải quyết để tiến tới một xã hội tốt đẹp trong mối quan hệ tương thân, tương ái, thông qua hoạt động xã hội học sinh được rèn luyện các phẩm chất nhân cách tinh thần yêu nước, dân tộc, lòng nhân ái; tính trách nhiệm, đức tính chăm chỉ... Ví dụ tổ chức cho học sinh tham gia ủng hộ đồng bào vùng lũ, vùng dịch bệnh Covid 19; Hỗ trợ trẻ tại trung tâm bảo trợ vv...

e) Sinh hoạt tập thể là hình thức tổ chức hoạt động giúp học sinh trải nghiệm tự hoàn thiện bản thân, phát triển các phẩm chất cá nhân, năng lực giao tiếp, hợp tác, hình thành các phẩm nhân cách: lòng nhân ái, tính tập thể, tính trung thực, tính trách nhiệm và đức tính chăm chỉ... Thông qua sinh hoạt tập thể học sinh hiểu rõ hơn về trách

nhiệm đối với bản thân và trách nhiệm đối với người khác, với quê hương, đất nước, rèn luyện các năng lực và phẩm chất cần thiết của người công dân. Các hoạt động sinh hoạt tập thể của học sinh: Sinh hoạt Đội thiếu niên tiền phong Hồ Chí Minh, sinh hoạt Đoàn; câu lạc bộ...

g) Hình thức tự giáo dục, tự rèn luyện của học sinh ở trường, ở gia đình và ngoài cộng đồng là hình thức ảnh hưởng có tính chất quyết định kết quả của quá trình giáo dục đạo đức, lối sống của nhà trường, gia đình và cộng đồng vì vậy những tác động giáo dục của nhà trường, thầy cô, những tác động giáo dục của gia đình, tác động giáo dục của các lực lượng xã hội phải đi đến hình thành được ở học sinh tính tự giác, tích cực, tự tập luyện, rèn luyện phẩm chất đạo đức, lối sống ở học sinh. Hiệu trưởng cần chỉ đạo giáo viên phối hợp giữa nhà trường, gia đình và cộng đồng phát huy tính tự giác, tích cực, chủ động của học sinh trong hoạt động tự giáo dục, tự rèn luyện, tăng cường môi trường trải nghiệm để học sinh có cơ hội thể hiện tính tự giác, tích cực tập luyện, rèn luyện phẩm chất đạo đức, lối sống.

Hình 4: Hình thức giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh

1.1.3.4. Đặc điểm của giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh trung học cơ sở

Quá trình giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh là một bộ phận của quá trình giáo dục góp phần hình thành phát triển nhân cách học sinh một cách toàn diện, nó mang những đặc điểm của quá trình giáo dục nói chung và mang những đặc điểm đặc trưng của quá trình giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh, vì vậy quá trình giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh THCS có một số đặc điểm sau:

(1) Giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh thống nhất với quá trình dạy học, hoạt động trải nghiệm và tự giáo dục, tự rèn luyện của học sinh.

Giáo dục đạo đức cho học sinh THCS không tồn tại độc lập mà nó luôn gắn liền với quá trình dạy học các môn học văn hóa, gắn liền với hoạt động trải nghiệm, sinh hoạt tập thể và hoạt động tự giáo dục, tự rèn luyện của học sinh trong nhà trường vì vậy mục tiêu, nội dung, phương pháp, hình thức tổ chức giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh được tích hợp trong mục tiêu, nội dung, phương pháp và các hình thức tổ chức dạy học, hoạt động trải nghiệm, sinh hoạt tập thể, hoạt động xã hội và đặc biệt là hoạt động tự giáo dục, tự rèn luyện của học sinh... Do đó kế hoạch giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh phải được tích hợp trong kế hoạch giáo dục nhà trường.

Kết quả giáo dục đạo đức, lối sống chỉ đạt hiệu quả cao khi học sinh tự giác, tích cực tự giáo dục, tự rèn luyện. Hiệu trưởng cần chỉ đạo giáo viên gắn chặt việc dạy chữ với giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh, cân đối giữa dạy chữ với dạy người, không nên xem nhẹ việc giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh trong quá trình dạy học và thực hiện các nhiệm vụ dạy học. Hiệu trưởng hướng dẫn giáo viên thường xuyên phối hợp với cha mẹ học sinh và cộng đồng để tổ chức hoạt động trải nghiệm gắn với chủ đề dạy học và chủ đề giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh.

(2) Giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh trung học cơ sở diễn ra với những tác động phức hợp từ nhiều phía

Giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh THCS chịu sự ảnh hưởng của nhiều nhân tố đan xem nhau bao gồm cả tác động tự giác mang tính tích cực của giáo dục nhà trường và tác động vừa mang tính tự giác, vừa mang tính tự phát từ phía gia đình và xã hội. Vì vậy sự cần thiết phải phối hợp giáo dục giữa nhà trường, gia đình và xã hội nhằm phát huy những ảnh hưởng tích cực tới quá trình giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh, ngăn chặn và vô hiệu hóa những ảnh hưởng tiêu cực tới học sinh để tạo môi

trường giáo dục thông nhất, đồng thuận và an toàn, hạnh phúc cho học sinh phát triển. Tùy theo từng địa phương vùng miền, Giáo viên, đặc biệt là giáo viên làm công tác chủ nhiệm lớp cần phối hợp với gia đình trong tổ chức thực hiện các hoạt động dạy học, hoạt động trải nghiệm gắn với chủ đề, nội dung giáo dục truyền thống tốt đẹp của đất nước, địa phương, loại bỏ những phong tục tập quán lạc hậu đang tồn tại trong cộng đồng như tập tục mê tín dị đoan, tảo hôn...

(3) Giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh mang tính lâu dài

Giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh mang tính lâu dài đòi hỏi phải có thời gian tập luyện, rèn luyện mới có kết quả. Để hình thành một khái niệm, một công thức toán học, một định luật cho học sinh, giáo viên chỉ sử dụng từ 15 đến 30 phút có thể hình thành được, nhưng để hình thành một phẩm chất nhân cách đạo đức, lối sống cho học sinh không thể nói trong một tiết học, một chủ đề giáo dục hay trong một tuần, một tháng mà phải tập luyện, rèn luyện, củng cố thường xuyên trong một thời gian dài mới có kết quả. Quá trình giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh đòi hỏi phải tiến hành thường xuyên liên tục ở khắp mọi nơi, mọi lúc, do đó giáo viên cần thường xuyên liên hệ, phối hợp chặt chẽ với gia đình và cộng đồng để giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh ở mọi nơi, mọi chỗ, giáo dục thường xuyên, liên tục, đi đôi với việc hình thành phẩm chất nhân cách mới phải thường xuyên củng cố các phẩm chất nhân cách đã được hình thành. Trong đánh giá học sinh cần phải theo dõi trong thời gian dài mới đưa ra kết luận.

(4) Giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh trung học cơ sở mang tính đồng tâm

Cùng một nội dung giáo dục về đạo đức, lối sống được thực hiện ở nhiều cấp học và nhiều khối lớp theo đường xoáy tròn ốc với yêu cầu ngày càng nâng cao dần ví dụ cùng là giáo dục phẩm chất yêu nước nhưng đối với học sinh THCS đối với học sinh lớp 6, lớp 7 có thể là: Yêu cha mẹ, ông bà, người thân trong gia đình; yêu thầy cô, bạn bè, yêu trường, yêu lớp, hoàn thành tốt nhiệm vụ học tập và nghĩa vụ đối với trường, lớp nhưng đối với học sinh lớp 8, lớp 9 thì phẩm chất đó được nâng cao hơn ngoài những yêu cầu trên học sinh phải có lòng yêu quê hương, làng xóm, khu phố; yêu các giá trị truyền thống văn hóa của địa phương, dân tộc, biết giữ gìn, bảo vệ môi trường quê em và lý tưởng phấn đấu vì ngày mai lập nghiệp....

(5) Giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh trung học cơ sở mang tính cá biệt

Giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh THCS phụ thuộc vào ý thức tự giáo dục,

tự rèn luyện của học sinh, cá tính của mỗi học sinh. Giáo viên, giáo viên chủ nhiệm lớp cần quan tâm mỗi học sinh có khả năng nhận thức, cá tính khác nhau các em sẽ tiếp nhận những tác động giáo dục khác nhau từ nhà trường, gia đình, môi trường, vì giáo viên, cha mẹ học sinh cần căn cứ vào đặc điểm tâm lý, cá tính của học sinh để lựa chọn cách tác động giáo dục cho phù hợp và chấp nhận những kết quả giáo dục đa dạng đạt được ở học sinh.

(6) Giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh mang tính hệ thống, tính kế tiếp, tính liên tục

Tính hệ thống thể hiện đảm bảo một nội dung giáo dục được thực hiện trong các hoạt động giáo dục khác nhau như hoạt động dạy học, hoạt động trải nghiệm, tự giáo dục của học sinh nhưng đều là cùng hướng tới thực hiện mục tiêu hình thành phẩm chất đạo đức, lối sống cho học sinh đó là các phẩm chất: yêu nước, nhân ái, trung thực, chăm chỉ, trách nhiệm.

Tính hệ thống còn thể hiện sự thống nhất giữa mục tiêu, nội dung, hình thức tổ chức và phương pháp giáo dục trong từng hoạt động triển khai giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh và đặc biệt hơn cả là thống nhất giữa các lực lượng nhà trường, gia đình và cộng đồng trong giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh trung học cơ sở...

Tính kế tiếp đòi hỏi những kết quả giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh ở lớp trước làm cơ sở nền tảng cho hoạt động giáo dục ở lớp sau và ngược lại những hoạt động giáo dục ở lớp sau phải kế thừa và phát huy những thành quả đã triển khai giáo dục học sinh ở lớp trước. Giáo viên cần phối hợp với cha mẹ học sinh trong giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh cần khai thác vốn sống, vốn kinh nghiệm đạt được ở học sinh;

Tính liên tục của hoạt động giáo dục đạo đức, lối sống đòi hỏi giáo viên phải thường xuyên phối hợp với gia đình và cộng đồng để giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh một cách thường xuyên, liên tục ở nhà trường, gia đình và cộng đồng nhằm củng cố những phẩm chất đạo đức, lối sống đã hình thành ở học sinh một cách bền vững.

1.2. Phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội trong giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh trung học cơ sở

1.2.1. Mục tiêu và nội dung phối hợp

Mục tiêu phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội trong giáo dục đạo đức lối sống cho học sinh nhằm khai thác tối ưu vai trò của gia đình, xã hội tham gia vào

quá trình giáo dục đạo đức lối sống cho học sinh nhằm mục tiêu hình thành và phát triển nhân cách học sinh.

Nội dung phối hợp giữa nhà trường và gia đình trong giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh THCS gồm những nội dung:

Phối hợp trong giáo dục các nội dung về đạo đức lối sống cho học sinh như: giáo dục cho học sinh về ý thức trách nhiệm với cá nhân, ý thức và trách nhiệm đối với những người xung quanh, với môi trường tự nhiên;... Quá trình giáo dục này đòi hỏi cả nhà trường và gia đình cùng thực hiện, đảm bảo thống nhất các tác động giáo dục, xây dựng và tạo dựng môi trường giáo dục an toàn và phát triển cho học sinh. Cụ thể:

Phối hợp giữa nhà trường và gia đình trong xây dựng các kế hoạch giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh. Nội dung giáo dục đạo đức lối sống cho học nhiều, tập trung trong các mối quan hệ giữa học sinh với công việc của học sinh và học sinh với học sinh, với thầy cô giáo; học sinh với quê hương đất nước,... để đảm bảo tất cả những nội dung về giáo dục đạo đức cho học sinh cần thiết có sự thống nhất giữa nhà trường và gia đình học sinh về kế hoạch giáo dục các em.

Phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội trong tổ chức thực hiện các hoạt động giáo dục đạo đức cho học sinh THCS. Nội dung này được thể hiện thông qua chuỗi hoạt động giáo dục, nội dung giáo dục học sinh được tham gia trải nghiệm trong và ngoài nhà trường có sự tham gia của nhà trường (lực lượng tổ chức), gia đình học sinh (hỗ trợ phối hợp trong tổ chức hoạt động) và xã hội (lực lượng tham gia phối hợp hỗ trợ trong tổ chức triển khai các hoạt động giáo dục trong nhà trường).

Phối hợp nhà trường và gia đình, xã hội trong đánh giá kết quả rèn luyện đạo đức lối sống của học sinh THCS. Quá trình giáo dục đạo đức cho học sinh THCS thể hiện trên nhiều mặt trong cuộc sống và học tập của học sinh, kết quả giáo dục đạo đức, lối sống cho các em cần được nhìn nhận và đánh giá từ nhiều phía, nhiều kênh. Do đó để đánh giá kết quả rèn luyện đạo đức, lối sống cho học sinh cần sự tham gia của các lực lượng giáo dục.

Phối hợp nhà trường và gia đình học sinh, xã hội trong khai thác các nguồn lực hỗ trợ cho tổ chức các hoạt động dạy học và giáo dục cho học sinh đặc biệt là giáo dục đạo đức cho học sinh. Các nguồn lực cần khai thác từ phía gia đình, xã hội cần huy động để tham gia vào quá trình giáo dục đạo đức lối sống cho học sinh hiệu quả là: nguồn lực con người, nguồn lực về cơ sở vật chất, nguồn lực về kinh nghiệm giáo dục,...

1.2.2. Nguyên tắc phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội trong giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh trung học cơ sở

1.2.2.1. Đảm bảo tính mục đích

Mục đích của hoạt động phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội là nhằm tạo ra môi trường giáo dục thống nhất, huy động tối đa nguồn lực để giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh nhằm thực hiện hiện có hiệu quả mục tiêu của chương trình giáo dục 2018 đã đề ra vì vậy tất cả các hoạt động phối hợp đều phải lấy mục đích trên để thực hiện và quán triệt trong nội dung, hình thức tổ chức thực hiện các hoạt động phối hợp.

Giáo viên chủ nhiệm lớp ở trường trung học cơ sở phải quán triệt mục đích phối hợp trên đến Ban đại diện cha mẹ học sinh; đến cha mẹ học sinh để mọi thành viên nhận thức đúng về mục đích phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội trong giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh và quán triệt mục đích trong mọi nội dung và hình thức thực hiện. Loại trừ những hoạt động phối hợp phục vụ mưu lợi cá nhân hoặc sử dụng sai mục đích không phục vụ mục đích giáo dục học sinh.

1.2.2.2. Đảm bảo tính pháp chế trong hoạt động phối hợp

Hoạt động phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội trong giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh phải tuân thủ những quy định của Luật giáo dục, Nghị định của Chính phủ về trách nhiệm của nhà trường, gia đình và xã hội trong giáo dục học sinh và sự phối hợp giữa các lực lượng trong giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh.

Ngoài ra hoạt động phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội trong giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh cần tuân thủ những quy định của Thông tư 55 về hoạt động của Ban đại diện cha mẹ học sinh và sự phối hợp giữa Nhà trường với Ban đại diện và cha mẹ học sinh để giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh.

Hoạt động phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội trong giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh cần tuân thủ những quy định của Thông tư 32/TT-BGDĐT về Điều lệ trường trung học cơ sở và Trung học phổ thông về mối quan hệ giữa nhà trường, gia đình và xã hội trong giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh và trách nhiệm của từng lực lượng.

Hoạt động phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội trong giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh cần tuân thủ những quy định của Quy chế tổ chức hoạt động của nhà trường và một số văn bản khác.

1.2.2.3. Đảm bảo tính dân chủ

Đảm bảo tính dân chủ trong hoạt động phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội trong giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh đòi hỏi giáo viên chủ nhiệm lớp, Ban đại diện cha mẹ học sinh của lớp; cha mẹ học sinh cùng các lực lượng xã hội cùng tôn trọng quyền và nghĩa vụ, trách nhiệm của mỗi bên tham gia trong hoạt động phối hợp các lực lượng để giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh.

Đảm bảo tính dân chủ trong phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội trong giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh đòi hỏi trong các nội dung phối hợp đều có sự tham gia bàn bạc và thống nhất giữa gia đình và nhà trường. Những nội dung và định hướng chung cho kế hoạch phối hợp cũng đã được Ban giám hiệu nhà trường thông qua với Ban đại diện cha mẹ học sinh của nhà trường. Việc triển khai ở cấp lớp học do giáo viên chủ nhiệm lớp làm công tác triển khai cụ thể, mặc dù là định hướng kế hoạch hoặc nội dung phối hợp đã được thông qua ở cấp nhà trường nhưng những kế hoạch và nội dung cụ thể được bàn bạc dân chủ giữa giáo viên chủ nhiệm lớp và đại diện cha mẹ học sinh của lớp, cha mẹ học sinh trong lớp.

Khi tham gia hoạt động phối hợp, Nhà trường, cha mẹ học sinh và các lực lượng xã hội cùng tôn trọng lợi ích của nhau nhưng lấy mục tiêu cao nhất là vì sự phát triển toàn diện của học sinh. Bởi học sinh là tương lai của xã hội, của đất nước là kết quả giáo dục của nhà trường, gia đình điều đó cũng là quyền lợi của mỗi lực lượng giáo dục khi tham gia phối hợp để giáo dục học sinh.

1.2.2.4. Đảm bảo nguyên tắc xã hội hóa giáo dục

Xã hội hóa giáo dục là huy động toàn dân tham gia công tác giáo dục đồng thời hướng tới xây dựng xã hội học tập có nghĩa là tất cả mọi người trong xã hội đều làm giáo dục, giáo dục lẫn nhau và tất cả mọi người đều được giáo dục.

Xã hội học tập đảm bảo được quyền lợi học tập của con người, đưa giáo dục trở thành một phần của không thể thiếu của nhân quyền. Xã hội học tập hướng tới sự phát triển của nhân cách, tôn trọng quyền tự do của con người và những quyền cơ bản tối thiểu của con người. Xã hội học tập giúp cho giáo dục trở thành trách nhiệm của tất cả mọi người. UNESCO đã bày tỏ rõ quan điểm về giáo dục trong thế kỷ 21 đó là mọi người đều được giáo dục và mọi người đều làm giáo dục.

Xã hội hóa giáo dục nhằm mục đích đảm bảo quyền lợi, trách nhiệm của toàn xã hội với tư tưởng chung là phát triển giáo dục.

Xã hội hóa giáo dục là một bước đột phá, bước tiến lớn trong ngành giáo dục, nó giúp giáo dục giải quyết được tình trạng thiếu hụt tài chính từ ngân sách nhà nước để đáp ứng nhu cầu giáo dục. Giảm bớt sự can thiệp của nhà nước đến việc giáo dục nhưng lại giúp nâng cao hiệu quả và chất lượng giáo dục của các nhà trường. Quán triệt nguyên tắc trên trong hoạt động giáo dục đòi hỏi các lực lượng giáo dục trong nhà trường, gia đình và xã hội cần nhận thức đúng quan điểm trên và tích cực tham gia phát triển giáo dục nhà trường và xây dựng xã hội học tập. Việt triển khai nguyên tắc này đòi hỏi cần được triển khai và nhắc lại vào đầu mỗi năm học, đặc biệt đối với các bậc cha mẹ học sinh với tư cách là một lực lượng thành phần trong công tác xã hội hóa giáo dục không thể thiếu. Cần thống nhất lưu ý: xã hội hóa giáo dục là huy động mọi nguồn lực tham gia giáo dục học sinh cùng với nhà trường chứ không chỉ dừng ở huy động về nguồn lực tài chính và cơ sở vật chất, đặc biệt là huy động nguồn lực con người và kinh nghiệm, tiềm năng giáo dục của các bậc cha mẹ học sinh tham gia có ý nghĩa đặc biệt quan trọng. Nhà trường cần sự phối hợp, hỗ trợ của cha mẹ trong việc giáo dục con cái, mỗi bài học, mỗi nét tính cách cũng như ý thức kỷ luật được định hướng từ phía nhà trường lại cần được tập luyện và rèn luyện khi các em về với gia đình.

1.2.2.5. Đảm bảo phù hợp với điều kiện thực tiễn vùng miền

Tùy theo điều kiện kinh tế, văn hóa vùng miền, địa phương, Hiệu trưởng nhà trường xây dựng kế hoạch phối hợp giữa nhà trường, gia đình và cộng đồng tham gia giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh và phát triển nhà trường ở các mức độ khác nhau phù hợp với điều kiện kinh tế địa phương và điều kiện của cha mẹ học sinh.

Kế hoạch phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội để giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh phải phù hợp với trình độ dân trí, văn hóa vùng miền và văn hóa địa phương nơi trường đóng nhằm giữ gìn phát huy các giá trị văn hóa địa phương và huy động cộng đồng tích cực tham gia các hoạt động phối hợp để giáo dục học sinh.

1.3. Vai trò và lợi ích của sự phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội để giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh trung học cơ sở

1.3.1. Vai trò của lực lượng giáo dục trong phối hợp giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh

Bàn về vai trò và lợi ích của sự phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội để giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh trước tiên phải đề cập đến vai trò của từng lực lượng trong giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh.

a) Nhà trường trung học cơ sở là cơ quan giáo dục chuyên biệt thực hiện mục tiêu giáo dục cấp học được quy định bởi Luật giáo dục và điều lệ nhà trường; Vai trò của nhà trường trong phối hợp với gia đình và xã hội để giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh được quy định lại điều 89 Luật Giáo dục 2019.

Các hoạt động của nhà trường được tiến hành có mục đích, có kế hoạch, nội dung chương trình nhà trường được phê duyệt và được thực hiện bởi đội ngũ các nhà sư phạm. Nhà trường tác động giáo dục tới học sinh thông qua các nội dung chương trình giáo dục cấp THCS, hoạt động giáo dục và cơ cấu tổ chức hành chính của nhà trường, thông qua truyền thống văn hóa của nhà trường và đội ngũ các nhà sư phạm được đào tạo theo trình độ chuẩn...

Nhà trường là nơi tổ chức quản lý quá trình giáo dục học sinh theo mục tiêu giáo dục cấp học, quá trình này gồm hoạt động của chủ thể giáo dục và đối tượng giáo dục luôn gắn bó, tương tác, hỗ trợ nhau tựa vào nhau để thực hiện mục tiêu theo yêu cầu của xã hội, yêu cầu của chương trình giáo dục 2018 đặt ra đó là hình thành 5 phẩm chất nhân cách và 10 năng lực ở học sinh.

Các tổ chức giáo dục của nhà trường THCS thực hiện các vai trò sau:

- Ban Giám hiệu nhà trường: Tổ chức cho cán bộ quản lý, giáo viên, nhân viên, nâng cao nhận thức cho các lực lượng giáo dục trong trường về mục tiêu, nội dung phương pháp giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh và vai trò, trách nhiệm của nhà trường và các lực lượng giáo dục nhà trường trong thực hiện mối quan hệ phối hợp với cha mẹ học sinh và xã hội để giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh ở trường THCS.

- Giáo viên chủ nhiệm, giáo viên bộ môn, nhân viên phối hợp với Bí thư Đoàn Thanh niên, Tổng phụ trách Đội Thiếu niên tổ chức các hoạt động Đội để giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh và đánh giá kết quả rèn luyện đạo đức, lối sống của học sinh. Phối hợp với cha mẹ học sinh và các lực lượng xã hội quản lý, giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh lớp chủ nhiệm, lớp được phân công phụ trách tổ chức hoạt động giáo dục.

- Công đoàn nhà trường phối hợp với chính quyền động viên tinh thần cho giáo viên và các lực lượng giáo dục làm tốt công tác giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh THCS.

- Đoàn Thanh niên cộng sản Hồ Chí Minh: Phối hợp với đoàn cấp trên, Đội Thiếu niên tiên phong để triển khai thực hiện các phong trào, các hoạt động xã hội,

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

văn hóa nghệ thuật mang tính giáo dục, tổ chức các cuộc thi, hoạt động sáng tạo, sinh hoạt câu lạc bộ,... thông qua đó giáo dục truyền thống, đạo đức cho học sinh THCS.

- Tổng phụ trách Đội và Đội Thiếu niên tiên phong tổ chức các hoạt động Đội để giáo dục đạo đức, lối sống, rèn kỹ năng sống cho học sinh, nội dung giáo dục được thực hiện thông qua giáo dục học sinh thực hiện tốt năm điều Bác Hồ dạy Thiếu niên, Nhi đồng và các nhiệm vụ của Đội với mục tiêu hình thành phẩm chất đạo đức, lối sống và năng lực cần có ở học sinh.

Thực tế giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh không chỉ diễn ra ở nhà trường mà được diễn ra ở cả gia đình và xã hội, vì vậy cần có sự phối hợp giữa nhà trường, gia đình và các lực lượng xã hội để giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh. Do vậy Ban Giám hiệu nhà trường cần chủ động phối hợp với Ban đại diện cha mẹ học sinh, với các tổ chức chính quyền địa phương để bàn bạc, thống nhất mục tiêu, nội dung, phương pháp giáo dục đạo đức, lối sống phù hợp với đặc điểm tâm sinh lý học sinh và đặc điểm văn hóa của từng vùng miền. Phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội nhằm thu hút và phát huy sức mạnh tổng hợp của mọi nguồn lực, biến nhiệm vụ giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh thành nhiệm vụ của toàn dân. Đây là việc thực hiện “Cộng đồng hóa trách nhiệm” đảm bảo mọi điều kiện thuận lợi trong việc quản lý giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh THCS.

Phân công, phân nhiệm cho từng thành viên, từng tổ chức đảm nhiệm phụ trách công việc; định kỳ kiểm tra, đánh giá, rút kinh nghiệm trong hoạt động giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh.

Vai trò trách nhiệm của Trường THCS được quy định trong Thông tư 32/2020/Bộ Giáo dục - Đào tạo về Điều lệ trường trung học [5].

b) Gia đình là một thiết chế xã hội, là cơ sở của xã hội, là tế bào tự nhiên của xã hội, là môi trường xã hội vi mô. Gia đình lành mạnh, có tiềm năng về kinh tế, có bầu không khí tâm lý tốt sẽ có vai trò quan trọng trong sự phát triển của mỗi quốc gia và sự trưởng thành của mỗi trẻ em. Gia đình có ý nghĩa đặc biệt trong cuộc sống của mỗi cá nhân; là môi trường giáo dục đầu tiên đồng thời cũng là môi trường giáo dục suốt đời của mỗi con người, bảo đảm sự giáo dục, truyền lại cho thế hệ sau những giá trị văn hóa truyền thống của dân tộc, địa phương, dòng họ và truyền thống gia đình. Gia đình là một lực lượng giáo dục, một chủ thể giáo dục giữ vai trò quan trọng trong xã hội hóa nhân cách học sinh theo yêu cầu của xã hội.

Vai trò, trách nhiệm của gia đình trong giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh được quy định tại Điều 90 và Điều 91 Luật Giáo dục Việt Nam năm 2019 [8]. Thế mạnh của gia đình trong giáo dục học sinh đó là giáo dục bằng tình cảm, bằng sự yêu thương, quan tâm, chăm sóc, sự chia sẻ bằng sự nêu gương của cha mẹ và người lớn tuổi trong gia đình. Cha mẹ, người lớn tuổi trong gia đình là những người hỗ trợ trẻ khi trẻ gặp khó khăn, tạo động lực cho trẻ phát triển, bênh vực và bảo vệ những quyền lợi chính đáng của trẻ. Từ những lời ru, đến ánh mắt yêu thương của cha mẹ và những cánh tay nâng đỡ khi trẻ chập chững từng bước đi đầu tiên và những cử chỉ ân cần khi trẻ bắt đầu học nói bi bô..., cha mẹ, người lớn tuổi trong gia đình là người thầy đầu tiên trong cuộc đời của học sinh là điểm tựa vững chắc để trẻ phát triển. Khi trẻ đi học, gia đình còn là môi trường để trẻ thực hành những điều đã học ở trường, rèn luyện hành vi đạo đức, lối sống theo yêu cầu nhà trường đặt ra....

Ban đại diện cha mẹ học sinh là tổ chức tự nguyện của cha mẹ học sinh, được thành lập với sự hỗ trợ, hướng dẫn của nhà trường, tổ chức và hoạt động theo Điều lệ Ban đại diện cha mẹ học sinh, Điều lệ nhà trường trung học. Quan hệ giữa nhà trường THCS và Ban đại diện cha mẹ học sinh là bình đẳng, hợp tác với mục tiêu giáo dục phát triển nhân cách học sinh một cách toàn diện. Ban đại diện cha mẹ học sinh của trường THCS có tầm quan trọng đặc biệt trong sự kết nối giữa nhà trường, gia đình và xã hội trong giáo dục học sinh, là một trong các giải pháp phát huy vai trò của gia đình trong sự nghiệp giáo dục. Qua hoạt động của Ban đại diện cha mẹ học sinh, cha mẹ học sinh tham gia công tác giáo dục một cách có tổ chức, tiếng nói của cha mẹ với nhà trường tăng “trọng lượng”, đồng thời phát huy sức mạnh tập thể của cha mẹ học sinh tham gia vào các hoạt động giáo dục và xây dựng nhà trường. Ở mỗi lớp chủ nhiệm đều cử ra Hội phụ huynh học sinh làm nhiệm vụ liên lạc, trao đổi thông tin với các bậc cha mẹ học sinh trong lớp. Thay mặt phụ huynh học sinh của lớp chủ nhiệm tham gia Ban đại diện cha mẹ học sinh trong nhà trường để tham gia các cuộc họp với nhà trường trong phối hợp thực hiện nhiệm vụ giáo dục trường THCS của 1 nhà trường.

Các lực lượng xã hội có vai trò vô cùng quan trọng trong phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội để giáo dục đạo đức cho học sinh.

Vai trò, trách nhiệm của các lực lượng xã hội trong phối hợp với nhà trường để giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh được quy định tại Điều 93 Luật Giáo dục Việt Nam cụ thể như sau [8].

c) Các lực lượng xã hội bao gồm: các cơ quan hành pháp quản lý xã hội, các đoàn thể chính trị (Tổ chức Đảng, Đoàn Thanh niên, Đội Thiếu niên, Hội Phụ nữ, Mặt trận Tổ quốc, Hội Cựu chiến binh...), các tổ chức, đơn vị kinh tế, kinh doanh, các cơ quan chức năng xã hội khác trên địa bàn.

Các cơ quan hành pháp quản lý xã hội bao gồm các lực lượng chủ yếu như: UBND, Công an, Xã đội. UBND xã, huyện là cơ quan quản lý toàn diện trên lãnh thổ được phân công, là bộ máy điều hành các tổ chức của chính quyền cơ sở, lãnh đạo, chỉ đạo và quản lý các trường mầm non, tiểu học, THCS theo thẩm quyền được quy định theo Luật Giáo dục.

Cơ quan hành pháp có quyền lực hành pháp cao nhất ở địa phương nên có thể giúp đỡ Ban Giám hiệu nhà trường THCS thể chế hóa các chủ trương giáo dục của ngành, của địa phương trong hoạt động của nhà trường. Ủy ban nhân xã, phường, thị trấn giúp nhà trường trong việc vận động phong trào toàn dân cho con đến trường, loại bỏ các tập tục lạc hậu trong xã hội, địa phương.

Công an là một trong hai lực lượng vũ trang của địa phương, có chức năng bảo vệ pháp luật và giữ gìn an ninh trật tự trên địa bàn, giúp nhà trường đảm bảo an ninh trường học và an toàn cho học sinh trên địa bàn, phát hiện những tội phạm, tệ nạn xâm nhập vào trường học và xử lý kịp thời, phối hợp với nhà trường giáo dục ý thức chấp hành pháp luật và an ninh trật tự khu vực cho học sinh; tham gia phối hợp với nhà trường trong việc giáo dục ý thức hành vi chấp hành Luật Giao thông, an ninh mạng cho học sinh...

Tổ chức Đảng Cộng sản Việt Nam là đoàn thể chính trị xã hội quan trọng nhất có chức năng lãnh đạo toàn diện mọi hoạt động của địa phương trong đó có hoạt động giáo dục của trường THCS, Đảng ủy xã, phường, thị trấn, thành phố lãnh đạo toàn dân tham gia giáo dục học sinh, coi sự nghiệp giáo dục thế hệ trẻ là sự nghiệp của Đảng, của Nhà nước và của toàn dân.

Mặt trận tổ quốc Việt Nam bao gồm chính Đảng và các đoàn thể xã hội, hợp thành một mặt trận đoàn kết toàn dân. Chức năng của mặt trận là lấy ý kiến toàn dân, hiệp thương cùng các tổ chức, đoàn thể, giới thiệu đại biểu tham gia Hội đồng nhân dân các cấp hoặc Quốc hội, đoàn kết giáo dục toàn dân thống nhất, phát huy sức mạnh dân tộc trên mọi mặt trận để xây dựng đất nước. Mặt trận tổ quốc có vai trò quan trọng trong công tác giáo dục học sinh như công tác khuyến học; hòa giải

những bất đồng trên địa bàn, giáo dục học sinh cá biệt; ngăn chặn các hiện tượng tiêu cực trong học sinh.

Hội Phụ nữ Việt Nam là tập hợp các bà, các mẹ, các chị có vai trò vô cùng quan trọng trong việc chăm sóc, nuôi dưỡng, giáo dục học sinh. Hội có nhiều ưu thế trong việc vận động các bà, các mẹ và các chị nuôi dạy con khỏe, giáo dục con ngoan; xử lý những tình huống đối với những gia đình trẻ có hành vi đạo đức, lối sống lệch chuẩn hoặc vận động, hòa giải cha mẹ trong tình huống có nguy cơ ly hôn, nhằm tạo ra bầu không khí hòa thuận cho trẻ phát triển.

Đoàn Thanh niên trên địa bàn là tổ chức của Thanh niên có chức năng giáo dục Thanh, Thiếu niên thông qua các loại hình hoạt động. Đoàn Thanh niên có thể phối hợp với trường THCS tổ chức các hoạt động Đội, hoạt động trải nghiệm, hoạt động xã hội nhằm giáo dục đạo đức và kỹ năng sống cho học sinh.

Hội cựu chiến binh Việt Nam gồm những chiến sỹ đã đứng trong hàng ngũ của các lực lượng vũ trang tham gia chiến đấu bảo vệ tổ quốc, Hội có nhiều kinh nghiệm trong giáo dục truyền thống cho Thanh, Thiếu niên và Nhi đồng, có khả năng phối hợp với trường trung học cơ sở giáo dục truyền thống yêu nước, truyền thống dân tộc, truyền thống địa phương cho học sinh.

Các tổ chức đơn vị kinh tế xã hội có điều kiện về vật chất, tiềm năng về tài chính, kiến thức khoa học và kinh tế có thể phối hợp với nhà trường giáo dục học sinh trung học cơ sở về truyền thống, các phẩm chất đạo đức như cần cù, chịu khó, yêu lao động, trung thực, trách nhiệm vv... thông qua hoạt động trải nghiệm hoặc tham gia chương trình tài trợ nguồn lực để tổ chức hoạt động trải nghiệm, giáo dục học sinh, tăng cường cơ sở vật chất nhà trường.

Các cơ quan chức năng như bệnh viện, cơ quan nghiên cứu, cơ quan văn hóa, thông tin, truyền thông trên địa bàn có ưu thế trong việc chăm sóc sức khỏe cho học sinh, giáo dục học sinh về truyền thống, đạo đức, văn hóa vùng miền, ... Các ngành thông tin - văn hóa, thể dục thể thao tham gia phối hợp với nhà trường để giáo dục thể chất, giáo dục văn hóa thẩm mỹ cho học sinh qua các hoạt động văn hóa, truyền thanh, triển lãm, tham quan, du lịch, vui chơi, giải trí, tập luyện và thi đấu thể dục thể thao. Ngành y tế phối hợp với nhà trường, cha mẹ học sinh để chăm lo và giáo dục sức khỏe cho giáo viên, học sinh tại địa phương: Thực hiện theo dõi sức khỏe, theo dõi các chỉ số phát triển thể lực của học sinh, khám sức khỏe định kỳ cho học sinh; phòng tránh và chữa các bệnh học đường, phòng tránh tai nạn thương tích; lập "Nhà học đường" trong

nhà trường; Phối hợp với giáo viên để giáo dục giới tính, giáo dục sức khỏe sinh sản cho học sinh; giáo dục bảo vệ môi trường; chỉ đạo Hội chữ thập đỏ học sinh về phòng chống các tệ nạn xã hội trong học sinh như uống rượu, hút thuốc v.v..

Cơ quan nơi cha mẹ học sinh làm việc là một tổ chức giàu tiềm năng bởi nó thuộc nhiều lĩnh vực khác nhau, là một lực lượng giáo dục phong phú đa dạng có thể hỗ trợ nhà trường, cha mẹ học sinh về vật chất, tinh thần trong giáo dục đạo đức cho học sinh: Tạo điều kiện cho cha mẹ về thời gian để nuôi dạy con; Khám sức khỏe định kỳ cho học sinh; Tạo điều kiện cho học sinh tham gia trại hè; tham quan, nghỉ mát; Tặng quà cho các cháu học sinh giỏi; học sinh tiên tiến; Cấp học bổng cho học sinh có hoàn cảnh khó khăn... tạo động lực cho học sinh rèn luyện đạo đức, lối sống. Nhà trường có thể phối hợp với cơ quan cha mẹ học sinh làm việc để tháo gỡ những rối nhiễu tình cảm, mâu thuẫn, xung đột của gia đình học sinh trong những bối cảnh cụ thể nhằm tạo bầu không khí tâm lý gia đình hòa thuận để giáo dục hành vi chuẩn mực cho học sinh.

Mỗi lực lượng trên có một thế mạnh trong giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh, việc phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội để giáo dục học sinh sẽ phát huy được thế mạnh của từng lực lượng nhằm tạo ra những ảnh hưởng tích cực tới sự phát triển giáo dục nhà trường và sự phát triển toàn diện nhân cách học sinh.

1.3.2. Lợi ích của công tác phối hợp trong giáo dục đạo đức cho học sinh THCS

Phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội trong giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh nhằm tạo ra sự đồng thuận trong thực hiện mục tiêu, nội dung của các hoạt động giáo dục; giúp đa dạng và tối đa hóa các nguồn lực xây dựng cơ sở giáo dục theo hướng mở, đảm bảo môi trường giáo dục tốt nhất cho từng học sinh, giúp học sinh giỏi về năng lực và chuẩn mực về đạo đức, lối sống. Phối hợp giáo dục giữa nhà trường, gia đình và xã hội đảm bảo tính dân chủ, bình đẳng, hợp tác, công khai và giải trình. Phối hợp giữa Nhà trường, gia đình và xã hội để giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh được khẳng định trong điều 45 của Điều lệ trường trung học [5].

Hoạt động phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội để giáo dục đạo đức lối sống cho học sinh đem lại những lợi ích xã hội và lợi ích giáo dục to lớn:

- Phát huy vai trò trung tâm văn hóa của trường học xây dựng cụm dân cư thành môi trường giáo dục tích cực, tạo sự thống nhất đồng thuận giữa nhà trường, gia đình và cộng đồng trong giáo dục học sinh.

- Thực hiện xã hội hóa giáo dục, huy động mọi nguồn lực để giáo dục học sinh nói chung và giáo dục đạo đức, lối sống nói riêng cho học sinh, đặc biệt là đã huy động được nguồn nhân lực trong và ngoài nhà trường, phát huy tối đa được sự đóng góp của các lực lượng giáo dục trong giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh, thực hiện đúng quan điểm chỉ đạo của Đảng: “ Sự nghiệp giáo dục là sự nghiệp của toàn dân”, huy động toàn dân tham gia giáo dục với mục tiêu xây dựng môi trường giáo dục an toàn, hạnh phúc cho học sinh.

- Phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội trong giáo dục đạo đức cho học sinh sẽ giúp cho nhà trường thực hiện được một trong những điều kiện đảm bảo chất lượng giáo dục của nhà trường, tạo dựng uy tín, thương hiệu, niềm tin của cha mẹ và xã hội về chất lượng giáo dục của nhà trường.

- Xây dựng được quan hệ xã hội tốt đẹp giữa nhà trường, gia đình và xã hội tạo ra những ảnh hưởng tích cực tự giác tới học sinh và từng bước đẩy lùi, ngăn chặn hoặc làm vô hiệu hóa những ảnh hưởng tiêu cực, tự phát tới học sinh.

Ngày nay nền kinh tế thị trường đang hình thành và phát triển, hợp tác kinh tế và mở rộng giao lưu văn hoá giữa các nước theo hướng đa phương hóa. Nhưng ngược lại nhiều vấn đề tiêu cực của xã hội đáng lo ngại (bạo lực học đường, ma túy, cờ bạc, mê gameonline...) đã và đang xâm nhập vào trường học tạo ra môi trường ảnh hưởng không tốt tới học sinh, đòi hỏi các nhà trường, gia đình và các lực lượng xã hội cùng nhau phối hợp để phát hiện kịp thời những hành vi lệch chuẩn ở học sinh và có biện pháp hạn chế, ngăn chặn kịp thời các tệ nạn xã hội xâm nhập vào trường học.

Đầu ra của quá trình giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh là những kiến thức của học sinh về đạo đức, lối sống và đặc biệt là thái độ; thói quen; hành vi đạo đức, cách sống mà học sinh thể hiện phù hợp với chuẩn mực đạo đức mà xã hội hiện tại thừa nhận trong qua hệ của học sinh ở gia đình, nhà trường và cộng đồng. Thông qua, hoạt động phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội giúp nhà trường thu thông tin về mức độ hài lòng của cha mẹ học sinh và mức độ hài lòng của xã hội về sản phẩm giáo dục của nhà trường trong bối cảnh xã hội luôn luôn thay đổi, từ đó có những biện pháp điều chỉnh mục tiêu, nội dung, phương pháp và hình thức tổ chức giáo dục nhằm nâng cao chất lượng của các hoạt động giáo dục học sinh trong nhà trường THCS nhằm cải tiến liên tục để nâng cao chất lượng giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh.

- Phối hợp giữa nhà trường, gia đình với các lực lượng xã hội của địa phương còn giúp nhà trường thực hiện quản lý hoạt động học tập, tự giáo dục, sinh hoạt của học sinh

ở ngoài khuôn viên nhà trường và tổ chức các hoạt động giáo dục lành mạnh, tạo ảnh hưởng tích cực của môi trường tới học sinh trong công tác giáo dục.

Phối hợp các lực lượng giáo dục giữa nhà trường, gia đình và xã hội tạo ra môi trường hoạt động và giao lưu lành mạnh mang tính an toàn, tính thống nhất cao thu hút học sinh tham gia các hoạt động của nhà trường, gia đình và cộng đồng qua đó hình thành nhân cách học sinh một cách chuẩn mực theo yêu cầu xã hội và mục tiêu giáo dục cấp học, phát huy được sức mạnh tổng hợp từ các lực lượng giáo dục để giáo dục học sinh. Thông qua các hoạt động như mô hình lớp học nông trại; lớp học du lịch cộng đồng; các hoạt động phong trào như: Xây dựng đời sống văn hoá ở cơ sở; Hoạt động của các ban phòng chống tệ nạn xã hội, phát huy quyền làm chủ của nhân dân trong hoạt động chăm sóc, giáo dục thế hệ trẻ; hoạt động tuyên truyền của các đoàn thể chính trị xã hội về bảo vệ môi trường, phòng chống dịch bệnh; loại bỏ rác thải nhựa; văn minh lịch sự nơi công cộng, đền ơn đáp nghĩa, chấp hành luật giao thông; an toàn cháy nổ, hoạt động bảo tồn phát huy các giá trị bản sắc văn hóa dân tộc của địa phương nơi học sinh ở, ...nhằm kết nối các lực lượng giáo dục giữa nhà trường, gia đình và xã hội để giáo dục học sinh trong môi trường giáo dục khép kín, an toàn, hạnh phúc cho học sinh.

1.4. Trách nhiệm của giáo viên trong phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội để giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh trung học cơ sở

Trách nhiệm của giáo viên trong phối hợp với các lực lượng giáo dục trong và ngoài nhà trường được quy định trong nhiệm vụ của giáo viên “*Phối hợp chặt chẽ với gia đình học sinh, với các giáo viên bộ môn, Đoàn thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh, Đội Thiếu niên Tiền phong Hồ Chí Minh, các tổ chức xã hội có liên quan trong việc hỗ trợ, giám sát việc học tập, rèn luyện, hướng nghiệp của học sinh lớp mình chủ nhiệm và góp phần huy động các nguồn lực trong cộng đồng phát triển nhà trường*”. (Điều 31 Điều lệ trường trung học cơ sở, phổ thông và trường phổ thông có nhiều cấp học).

a) Xây dựng kế hoạch phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội để giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh: Giáo viên chủ nhiệm lớp là người có trách nhiệm xây dựng các kế hoạch giáo dục cho học sinh của lớp, xây dựng kế hoạch giáo dục đạo đức cho các em.

Giáo viên chủ nhiệm phải là cầu nối quan trọng, là người đại diện cho nhà trường trong việc phối hợp nhà trường, gia đình và xã hội để giáo dục học sinh. Việc làm này sẽ giúp gia đình, nhà trường và xã hội có được thông tin cần thiết về học

sinh, nhất là đối với học sinh có biểu hiện lệch lạc trong lối sống. Giáo viên phải chủ động thường xuyên kết nối với gia đình và các lực lượng xã hội để quản lý và giáo dục học sinh ở mọi nơi, mọi chỗ. Với tư cách là cầu nối, giáo viên chủ nhiệm lớp có những trách nhiệm dưới đây:

+ Phổ biến cho gia đình, cha mẹ học sinh nắm được mục tiêu, nội dung, phương pháp giáo dục đạo đức, lối sống cho phụ huynh, các tổ chức xã hội, cộng đồng; phổ biến các kiến thức về khoa học giáo dục học sinh cho cha mẹ học sinh; thực hiện tư vấn, hỗ trợ cha mẹ học sinh trong giáo dục học sinh ở gia đình cũng như giải quyết những vấn đề về giới tính, sự khủng hoảng của tuổi Thiếu niên; thông báo rõ những hình thức, biện pháp phối hợp giữa nhà trường và gia đình thông qua các hình thức: Thư điện tử, sổ liên lạc, điện thoại, Email; tham gia trao đổi trực tiếp cùng giáo viên và nhà trường về giáo dục học sinh...

+ Tuyên truyền, hướng dẫn kiến thức khoa học cho các bậc cha mẹ, sẵn sàng tư vấn và giúp đỡ khi gia đình có yêu cầu, thông báo những yêu cầu của nhà trường đối với gia đình trong công tác giáo dục và trong việc thực hiện những qui định chung của nhà trường;

+ Giáo viên chủ nhiệm lớp là người giữ mối liên hệ chặt chẽ, phối hợp với Đoàn thanh niên và Đội thiếu niên tiên phong trong nhà trường. Mặt khác, phải lôi cuốn, hướng dẫn gia đình, các cơ sở sản xuất và các đoàn thể xã hội địa phương tham gia giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh;

+ Giáo viên làm công tác chủ nhiệm lớp phải nắm được những diễn biến thay đổi ở từng học sinh, cung cấp những thông tin cho cha mẹ học sinh để giáo dục học sinh kịp thời. Thông tin kịp thời với gia đình tình hình học sinh về các mặt: sức khỏe, cá tính, những tiến bộ cũng như những đặc điểm khác, chỉ ra những biểu hiện cần có sự quan tâm, giáo dục nhiều hơn từ phía gia đình; trao đổi với gia đình về các biện pháp xử lý cụ thể đối với từng trường hợp đặc biệt để tạo sự nhất trí cao với gia đình;

Giáo viên làm công tác chủ nhiệm lớp xây dựng kế hoạch giáo dục học sinh, huy động sự tham gia của giáo viên bộ môn trong cung cấp thông tin, phối hợp trong tiến hành các biện pháp giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh thông qua tổ chức hoạt động dạy học môn học. Trong quá trình dạy học môn học, giáo viên chủ nhiệm lớp định kỳ trao đổi với giáo viên giảng dạy môn học để thu thập thông tin về quá trình

tham gia hoạt động học của học sinh, thái độ tích cực và hợp tác trong làm việc nhóm, kỹ năng hợp tác và điều chỉnh cảm xúc trong làm việc.

b) Tổ chức các hoạt động chủ đề giáo dục đạo đức, lối sống và huy động sự tham gia của gia đình, xã hội trong thực hiện chủ đề: GVCN là người xây dựng kế hoạch chủ đề và dự thảo nội dung của chủ đề, dự thảo nội dung tham gia phối hợp giữa các lực lượng giáo dục trong và ngoài nhà trường. Giáo viên chủ nhiệm là người tìm hiểu tìm lực giáo dục của gia đình học sinh, vai trò của các tổ chức xã hội trên địa bàn để kịp thời có kế hoạch khai thác và huy động sự tham gia của cha mẹ học sinh trong quá trình thực hiện chủ đề giáo dục. Việc nghiên cứu tìm hiểu tiềm lực giáo dục của các lực lượng giáo dục giúp giáo viên chủ nhiệm lớp đề xuất hoặc tham mưu với cán bộ quản lý nhà trường về công tác phối hợp với các lực lượng giáo dục ngoài nhà trường.

c) Huy động, kêu gọi sự tham gia của cha mẹ học sinh trong quá trình giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh. Trên cơ sở của việc tư vấn và hỗ trợ cha mẹ học sinh về kiến thức cần có trong công tác phối hợp cùng với nhà trường thực hiện các chủ đề giáo dục thì giáo viên chủ nhiệm lớp xây dựng kế hoạch khai thác sự tham gia từ cha mẹ, cộng đồng xã hội hoặc các tổ chức xã hội trong phạm vi cho phép. Giáo viên chủ nhiệm lớp còn là người tư vấn và hỗ trợ cha mẹ học sinh về những vấn đề cần quan tâm trong giáo dục con cái ở độ tuổi học sinh trung học cơ sở, tư vấn cho cha mẹ học sinh về kiến thức về lứa tuổi, những vấn đề nổi cộm về đạo đức lối sống trong xã hội (đặc biệt trên địa bàn và có ảnh hưởng hoặc có nguy cơ ảnh hưởng đến 1 bộ phận học sinh trong nhà trường) để từ đó khuyến cáo cho các bậc phụ huynh về biện pháp, phương pháp giáo dục, hỗ trợ con kịp thời.

d) Giáo viên là người tổ chức và điều chỉnh kế hoạch hoạt động giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh lớp chủ nhiệm: Giáo viên chủ nhiệm lớp là người xây dựng kế hoạch, tổ chức hoạt động giáo dục đạo đức lối sống cho học sinh. Trong quá trình tổ chức hoạt động người giáo viên luôn phải điều chỉnh kế hoạch cho phù hợp với học sinh, qua phối hợp với các giáo viên giảng dạy môn học khác nhận biết được điểm mạnh và điểm yếu, những thuận lợi và khó khăn trong quá trình triển khai hoạt động giáo dục người giáo viên sẽ chủ động điều chỉnh kế hoạch hoạt động cũng như phương án tổ chức hoạt động cho phù hợp nhằm mang lại hiệu quả giáo dục tốt nhất có thể.

e) Giáo viên chủ nhiệm là người tổ chức hội nghị cha mẹ học sinh của lớp với nội dung phong phú, thiết thực, hấp dẫn thu hút được sự quan tâm của cha mẹ học sinh

và đáp ứng nhu cầu cha mẹ học sinh. Để đạt được mục tiêu trên, giáo viên chủ nhiệm lớp cần trao đổi với các giáo viên giảng dạy môn học ở lớp trước đó để biết thêm thông tin về lớp mình phụ trách, nắm đặc điểm của học sinh và tập thể học sinh. Tổ chức xin ý kiến cha mẹ học sinh về công việc của lớp, của trường và công tác giáo dục học sinh; Ghi các ý kiến đóng góp, nguyện vọng của cha mẹ học sinh trong hội nghị để giáo viên chủ nhiệm, nhà trường tổng hợp xem xét.

- Giáo viên chủ nhiệm lớp chủ động tổ chức, điều hòa, phối hợp hoạt động giáo dục với các lực lượng giáo dục khác, đơn đốc thực hiện, tổ chức kiểm tra, đánh giá và sơ kết, tổng kết công tác phối hợp, đồng thời rút ra bài học tăng cường và nâng cao chất lượng giáo dục và trách nhiệm của các lực lượng giáo dục.

- Giáo viên chủ nhiệm lớp là người thay mặt hiệu trưởng, nhà trường trong quản lý và giáo dục học sinh của 1 lớp học. Do đó mọi liên hệ, thông tin liên lạc giữa gia đình và nhà trường đều phải thông qua người giáo viên chủ nhiệm lớp. GVCNL là một mắt xích rất quan trọng để nắm mọi thông tin về người học (học sinh) ở phía nhà trường để trao đổi với phụ huynh học sinh, cũng là người nắm mọi thông tin và chủ động liên lạc với phụ huynh học sinh để nắm các thông tin về học sinh của lớp chủ nhiệm để có căn cứ cho việc triển khai và thực hiện các biện pháp giáo dục cụ thể;

- Giáo viên chủ nhiệm là người đánh giá, tổng hợp những kết quả học tập của học sinh, kết quả quá trình rèn luyện của các em trong nhà trường theo từng giai đoạn (thông thường là đầu năm học – giữa năm học và kết thúc năm học). Những thông tin được đánh giá, nhận định về rèn luyện cũng như sự tiến bộ/những thay đổi của các em là những căn cứ cho việc triển khai các hoạt động giáo dục tiếp theo, phối hợp tiếp theo giữa nhà trường và gia đình để các em có được 1 nền tảng tốt nhất.

g) Giáo viên là người tư vấn cha mẹ học sinh về nội dung và cách thức phối hợp trong giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh: Bên cạnh việc xây dựng kế hoạch giáo dục cho học sinh, giáo viên chủ nhiệm là người thực hiện tư vấn cho cha mẹ học sinh những thông tin, kiến thức về chương trình và nội dung giáo dục, những công việc và nội dung cần sự hỗ trợ từ phía cha mẹ học sinh. Giúp cha mẹ học sinh nhận thức được, gia đình là một lực lượng xã hội có trách nhiệm to lớn trong hỗ trợ cùng với nhà trường để giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh. Muốn vậy giáo viên chủ nhiệm phải là người nắm và am hiểu chương trình nhà trường, am hiểu điều lệ nhà

trường, hiểu về trách nhiệm của các bên liên quan trong giáo dục đạo đức lối sống cho các em học sinh.

Giáo viên tư vấn cho cha mẹ học sinh những kiến thức về giới tính, sức khỏe cũng như đặc điểm tâm sinh lý và nhận thức của học sinh, cần cha mẹ học sinh phối hợp cũng hỗ trợ con cái vượt qua những giai đoạn khó khăn của tuổi khủng hoảng trong giai đoạn lứa tuổi học sinh THCS. Quá trình này góp phần tạo nên môi trường giáo dục an toàn, lành mạnh và giàu tính nhân văn cho các em. Giáo viên chủ nhiệm còn thực hiện tư vấn cho cha mẹ học sinh tham gia phối hợp và huy động sự phối hợp của cha mẹ học sinh không chỉ trong giáo dục chính con cái họ mà còn tham gia với tư cách là đại diện cha mẹ học sinh, với tư cách là một lực lượng giáo dục ngoài nhà trường cùng với nhà trường thực hiện triển khai các nội dung giáo dục thông qua các công việc và việc làm cụ thể.

NỘI DUNG 2

NỘI DUNG PHỐI HỢP GIỮA NHÀ TRƯỜNG VỚI GIA ĐÌNH VÀ XÃ HỘI ĐỂ THỰC HIỆN CHỦ ĐỀ GIÁO DỤC ĐẠO ĐỨC, LỐI SỐNG CHO HỌC SINH Ở TRƯỜNG TRUNG HỌC CƠ SỞ

Tóm tắt:

Nội dung này trình bày khái quát về những nội dung phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội trong giáo dục đạo đức, lối sống; Những căn cứ xây dựng chủ đề giáo dục đạo đức, lối sống và nội dung chủ đề giáo dục đạo đức, lối sống thể hiện mối quan hệ giữa các lực lượng giáo dục; Gợi ý cách thức xác định 1 chủ đề giáo dục đạo đức lối sống dựa trên những căn cứ đã xác định.

2.1. Khái quát về nội dung phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội trong giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh trung học cơ sở

2.1.1. Phối hợp giữa nhà trường, gia đình và cộng đồng để giáo dục ý thức, thái độ và hành vi đối với bản thân cho học sinh

a) Mục tiêu:

Huy động sự tham gia của các lực lượng giáo dục nhà trường, gia đình và xã hội để giáo dục ý thức, thái độ và hành vi đối với phát triển bản thân cho học sinh THCS.

Về phẩm chất và năng lực đạo đức cần có ở học sinh THCS đối với bản thân theo chương trình GDPT 2018 bao gồm: Năng lực điều chỉnh hành vi; Năng lực phát triển bản thân. Cụ thể:

- Năng lực điều chỉnh hành vi:

Nhận thức được các chuẩn mực hành vi: (1) Nhận biết được những chuẩn mực đạo đức, pháp luật phổ thông, cơ bản, phù hợp với lứa tuổi và giá trị, ý nghĩa của các chuẩn mực hành vi đó; (2) Có kiến thức cơ bản để nhận thức, quản lý, tự bảo vệ bản thân và thích ứng với những thay đổi trong cuộc sống; (3) Nhận biết được mục đích, nội dung, phương thức giao tiếp và hợp tác trong việc đáp ứng các nhu cầu của bản thân và giải quyết các vấn đề học tập, sinh hoạt hằng ngày; (4) Nhận biết được sự cần thiết phải tiết kiệm tiền; nguyên tắc quản lý tiền; cách lập kế hoạch chi tiêu và tiêu dùng thông minh;

Đánh giá hành vi của bản thân và người khác: (1) Đánh giá được tác dụng và tác hại của thái độ, hành vi đạo đức và pháp luật của bản thân và người khác trong học

tập và sinh hoạt; (2) Đồng tình, ủng hộ những thái độ, hành vi tích cực; phê phán, đấu tranh với những thái độ, hành vi tiêu cực về đạo đức và pháp luật; (3) Đánh giá được bối cảnh giao tiếp, đặc điểm và thái độ của đối tượng giao tiếp; khả năng của bản thân và nguyện vọng, khả năng của các thành viên trong nhóm hợp tác;

Điều chỉnh hành vi: (1) Tự thực hiện những công việc của bản thân trong học tập và cuộc sống; phê phán những hành vi, thói quen sống dựa dẫm, ỷ lại; (2) Tự điều chỉnh và nhắc nhở, giúp đỡ bạn bè, người thân điều chỉnh được cảm xúc, thái độ, hành vi phù hợp với chuẩn mực đạo đức, pháp luật và lứa tuổi; sống tự chủ, không đua đòi, ăn diện lãng phí, nghịch ngợm, càn quấy, không làm những việc xấu (bạo lực học đường, mắc tệ nạn xã hội,...); biết rèn luyện, phát huy ưu điểm, khắc phục hạn chế của bản thân, hướng đến các giá trị xã hội; (3) Tự thực hiện và giúp đỡ bạn bè thực hiện được một số hoạt động cơ bản, cần thiết để nhận thức, phát triển, tự bảo vệ bản thân và thích ứng với những thay đổi trong cuộc sống; (4) Tiết kiệm tiền bạc, đồ dùng, thời gian, điện nước; bước đầu biết quản lý tiền, tạo nguồn thu nhập cá nhân và chi tiêu hợp lý.

- Năng lực phát triển bản thân:

Tự nhận thức bản thân: Tự nhận biết được sở thích, điểm mạnh, điểm yếu, giá trị, vị trí và các quan hệ xã hội của bản thân;

Lập kế hoạch phát triển bản thân: (1) Xác định được lí tưởng sống của bản thân; lập được mục tiêu, kế hoạch học tập và rèn luyện, kế hoạch chi tiêu cá nhân phù hợp theo hướng dẫn; (2) Xác định được hướng phát triển phù hợp của bản thân sau trung học cơ sở với sự tư vấn của thầy giáo, cô giáo và người thân;

Thực hiện kế hoạch phát triển bản thân: (1) Kiên trì mục tiêu, kế hoạch học tập và rèn luyện; tự thực hiện được các công việc, nhiệm vụ của bản thân trong học tập và sinh hoạt hằng ngày; (2) Thực hiện được việc quản lý và chi tiêu tiền hợp lý theo kế hoạch đã đề ra) *Nhiệm vụ triển khai hoạt động*

Giáo dục ý thức đạo đức, thái độ đối với phát triển bản thân HS THCS bao gồm: Giáo dục ý thức về bản thân, làm chủ bản thân; giáo dục học sinh tôn trọng lẽ phải, thật thà, ngay thẳng trong học tập, lao động, dám lên án sự gian lận, có tinh thần tự học; học sinh có những biểu hiện chăm chỉ, nhiệt tình trong học tập và lao động, vượt khó trong học tập và lao động... và thể hiện những hành vi phù hợp.

Học sinh THCS là lứa tuổi diễn ra sự thay đổi mạnh mẽ về ý thức, thái độ và hành vi đạo đức đối với sự phát triển của bản thân. Những yếu tố này được hình thành

từ trong môi trường gia đình từ khi các em còn nhỏ, khi đến trường THCS, học sinh được lĩnh hội các chuẩn mực đạo đức đối với sự phát triển bản thân được thực hiện mở rộng có hệ thống. Tuy nhiên, sự mở rộng các mối quan hệ bạn bè, mối quan hệ xã hội thì các yếu tố đạo đức đối với sự phát triển cá nhân càng diễn ra mạnh mẽ hơn. Nhu cầu phát triển cá nhân nảy sinh từ nhu cầu cuộc sống, từ hoạt động thực tiễn, từ yêu cầu, mong muốn của người lớn, của tập thể quy định. Yếu tố quyết định sự phát triển ý thức về bản thân của học sinh THCS là cuộc sống tập thể của các em trong nhà trường và ngoài xã hội, nơi có nhiều mối quan hệ giá trị đúng đắn, những mối quan hệ này phát triển cho các em lòng tự tin vào sự làm chủ bản thân, tôn trọng lẽ phải..., đặt ra những yêu cầu ngày càng cao đối với hành vi của các em học sinh

c) Hình thức thực hiện

Tổ chức hoạt động các giáo dục trong nhà trường như hoạt động lao động, hoạt động trải nghiệm giáo dục,... huy động sự tham gia của các lực lượng giáo dục trong và ngoài nhà trường cùng tham gia thực hiện. Cụ thể: tổ chức hoạt động lao động, vệ sinh giữ gìn quang cảnh nhà trường, lớp học xanh sạch đẹp. Hoạt động này giao cho các em học sinh tự thiết kế kế hoạch hoạt động, phân công người thực hiện, tổ/nhóm giám sát chéo lẫn nhau. Quá trình thực hiện đòi hỏi sự tham gia của các lực lượng giáo dục khác như thầy/cô giáo trong nhà trường và giáo viên chủ nhiệm. Vì giữ gìn vệ sinh lớp học đòi hỏi mọi lúc, mọi nơi và thống nhất từ giáo viên đến học sinh, đến các phụ huynh học sinh khi đến trường cũng cần có hành vi giữ gìn cảnh quan nhà trường như: không vứt rác không đúng nơi quy định, có hành vi nhặt rác hoặc lá cây trên sân trường/hành lang/ lớp học,... (nếu có) để giữ gìn cảnh quan môi trường học đường.

Tổ chức các hoạt động vui chơi, hoạt động sinh hoạt tập thể cho học sinh được trải nghiệm qua đó giúp các em nhận thức rõ hơn về bản thân, về quyền và nghĩa vụ của các em, về trách nhiệm và kế hoạch tương lai của các em. Thông qua hoạt động, học sinh được trải nghiệm, giao tiếp và kết nối với bạn, thầy/cô đồng thời các em cũng nhận thức và tư duy về mối quan hệ giữa cá nhân và tập thể, về bản thân (điểm mạnh và điểm yếu của bản thân) cũng như đặt ra cho mình những mong muốn phát triển bản thân theo chiều hướng tích cực, tốt đẹp, có ích cho xã hội.

Tổ chức diễn đàn cha mẹ học sinh, thầy /cô và các em để các em được chia sẻ, lắng nghe đồng thời cha mẹ, thầy cô cũng được lắng nghe các em nói lên suy nghĩ, cảm nhận của các em về học tập, sự kỳ vọng của cha mẹ và thầy cô, về ước mơ của các em,... để giúp các em học sinh trả lời được các câu hỏi sau: Tôi là ai? Tương lai

tôi sẽ như thế nào? Năng lực sở trường và sở thích cá nhân? Làm gì trước những thay đổi của cuộc sống và yêu cầu học tập mới? Định hướng nghề nghiệp tương lai tôi sẽ làm gì? Ước mơ và giá trị tôi theo đuổi là gì?

Tổ chức tư vấn cho cha mẹ học sinh về sự phối hợp giữa nhà trường và gia đình trong giáo dục cho học sinh ý thức, thái độ và hành vi đối với sự phát triển bản thân các em là hướng tới mục đích cuối cùng chuyển hóa giáo dục thành tự giáo dục của bản thân học sinh, từ đó giúp các em học sinh tự nhìn nhận, tự đánh giá về ý thức, thái độ, hành vi đối với sự phát triển bản thân.

Xây dựng các mối quan hệ thầy trò thân thiện, tích cực; tranh thủ sự trợ giúp của gia đình, cộng đồng tạo ra tình huống giáo dục để kích thích học sinh đưa ra những phán đoán đạo đức, đấu tranh động cơ, tôi luyện ý chí, thử thách bản lĩnh đạo đức của bản thân các em. Những tình huống đó là những hoàn cảnh (học tập, lao động, vui chơi) đòi hỏi học sinh phải có sự lựa chọn và quyết định một cách dứt khoát và khẩn trương, trung thành và kiên trì chấp hành các chuẩn mực đạo đức, quyết định làm trái hay từ bỏ các chuẩn mực đạo đức đó. Trải qua những tình huống thử thách này, với sự giúp đỡ của giáo viên, cha mẹ và những người xung quanh, học sinh rút ra được những kinh nghiệm quý báu cho bản thân, đấu tranh thắng lợi cho việc loại bỏ những hành vi chưa phù hợp, hình thành những hành vi phù hợp.

Trao đổi, liên lạc trực tiếp với phụ huynh (cha/ mẹ) học sinh về những diễn biến, thay đổi học sinh, kết hợp với gia đình tạo môi trường, không gian thuận lợi, giúp cho học sinh THCS thể hiện hành vi phù hợp với hoàn cảnh khác nhau, trong sự đa dạng của cuộc sống. Giáo viên chủ nhiệm lớp là người thường xuyên trao đổi và cung cấp thông tin về học sinh cho cha mẹ các em để kịp thời phối hợp trong nắm bắt thông tin, trong biện pháp ứng xử với các em và hỗ trợ các em,... Hành vi cần được thực hiện ở mọi nơi, mọi lúc, ở nhà, ở trường, ở nơi công cộng. Muốn thực hiện hành vi đạo đức, học sinh phải tham gia các hoạt động trong môi trường, hoàn cảnh, với các tình huống khác nhau. Chính sự đa dạng cuộc sống là môi trường, là phương tiện giúp học sinh thể hiện tốt nhất hành vi đạo đức của mình, hướng tới phát triển mạnh mẽ các phẩm chất đạo đức, lối sống đối với sự phát triển cá nhân.

Tổ chức cho học sinh rèn luyện tại trường, gia đình và cộng đồng theo các hình thức: Rèn luyện kỹ năng tự học, nền nếp học tập, thói quen tự phục vụ và ý thức trách nhiệm trong học tập, cuộc sống, trách nhiệm với người khác trong gia đình, lớp học, nhà trường và cộng đồng,...

d) Lực lượng giáo dục: Giáo viên chủ nhiệm lớp, giáo viên giảng dạy môn học, cha mẹ học sinh; Đoàn Thanh niên và Đội Thiếu niên tham gia hỗ trợ;

e) Kết quả cần đạt được ở học sinh

Học sinh nhận thức được bản thân, nhận biết điểm mạnh, điểm yếu của bản thân; có kế hoạch, hoạt động cụ thể để phát huy điểm mạnh và khắc phục điểm hạn chế; có những định hướng cho tương lai và giá trị theo đuổi rõ ràng.

Học sinh có nền nếp, thói quen học tập, biết tự phục vụ bản thân, có hành vi thích ứng với những thay đổi từ bên ngoài.

1.2.1.2. Phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội để giáo dục ý thức, thái độ và hành vi trong quan hệ đối với người khác cho học sinh

a) Mục tiêu

Giúp học sinh nhận thức đúng về trách nhiệm đối với người khác, có thái độ và hành vi tích cực chăm sóc người thân trong gia đình, làm việc nhà, xây dựng trường lớp và tham gia hỗ trợ người khác trong cộng đồng: Chăm sóc người già, em nhỏ, hỗ trợ người yếu thế trong cộng đồng, giúp đỡ bạn có hoàn cảnh khó khăn vv...

b) Nhiệm vụ

Phối hợp giữa nhà trường và gia đình để giáo dục cho học sinh THCS những nhiệm vụ giáo dục dưới đây:

Giáo dục trách nhiệm đối với người thân trong gia đình. Nhà trường và gia đình cần trang bị cho học sinh những kiến thức, sự hiểu biết về trách nhiệm của các em đối với những người thân trong gia đình của các em. Cụ thể: Trách nhiệm đối với ông bà, cha mẹ, anh chị em trong gia đình với những vai trò, vị thế của các em trong mối quan hệ đó là các trách nhiệm như: người con, người cháu, người anh/chị/em trong gia đình. Các thành viên trong gia đình gắn bó với nhau bởi tình thân, quan hệ huyết thống, văn hóa và truyền thống gia đình được tạo dựng nên trong mỗi gia đình với những nét văn hóa riêng, nhưng tựu chung lại một số giá trị và trách nhiệm sau đây mà các em học sinh THCS cần phải thể hiện được: Yêu thương gắn bó với những thành viên trong gia đình, tự hào vì mình là một phần/ thành viên trong gia đình; có trách nhiệm bảo vệ và giữ gìn truyền thống, uy tín và danh dự gia đình. Quan tâm và thể hiện sự quan tâm, hỗ trợ, chăm sóc thành viên trong gia đình khi họ có những vấn đề không tốt về sức khỏe cần quan tâm, chăm sóc, động viên và khích lệ.

Giáo dục trách nhiệm đối với trường lớp, bạn bè, thầy cô. Ở trường học, với vai trò là học sinh – một thành viên của nhà trường/lớp học học sinh THCS cần nhận thức đúng vai trò, vị thế và mối quan hệ giữa các em với những thành viên khác trong nhà trường như một thể thống nhất của nhà trường THCS. Từ nhận thức này, giúp học sinh

hiểu đầy đủ về vai trò, vị trí và trách nhiệm của các em trong hoạt động học tập của chính các em, trách nhiệm của các em với nhà trường, tập thể lớp học, trách nhiệm với bạn bè và thầy/cô giáo trong nhà trường. Trong học tập và lao động, trách nhiệm của các em là hoàn thành, nỗ lực hoàn thành ở mức tốt nhất có thể dưới vai trò hỗ trợ của giáo dục nhà trường. Với bạn bè các em cần chân thành, thân thiện và sẵn sàng hỗ trợ bạn khi cần, có khả năng phối hợp, hợp tác và giải quyết tốt các xung đột nhóm (nếu có) trong nhóm bạn bè để hoàn thành tốt nhất nhiệm vụ học tập và rèn luyện.

Giáo dục trách nhiệm đối với cộng đồng. Bên cạnh trách nhiệm đối với thành viên trong gia đình mình, thầy/cô bạn bè và nhà trường thì học sinh THCS cần nhận thức và thể hiện được trách nhiệm đối với cộng đồng. Quá trình giáo dục nhà trường từ bậc mầm non lên đến đại học và khi là người trưởng thành đều hướng mỗi cá nhân con người trở thành người có ích cho xã hội, họ phải tạo ra được những giá trị cho cộng đồng. Do đó, giúp các em học sinh nhận thức rõ vai trò, trách nhiệm của mình đối với môi trường và bảo vệ môi trường, với việc xây dựng và tạo nên nét đẹp trong tham gia giao thông, hoặc là những việc làm có ích khác cho cộng đồng,... Ví dụ như câu chuyện về gương người tốt việc tốt,... việc làm đó đã nhân rộng những giá trị tích cực tốt đẹp và có sức lan tỏa trong cộng đồng.

c) Hình thức tổ chức triển khai thực hiện nội dung phối hợp

Phối hợp giữa nhà trường với gia đình và xã hội tổ chức cho học sinh thực hiện hoạt động chăm sóc gia đình: Tham gia làm việc nhà: Dọn nhà, vệ sinh nhà ở, làm đẹp cảnh quan, chăm sóc cây cảnh, nấu cơm, rửa bát, tổ chức chúc mừng sinh nhật người thân trong gia đình... Chăm sóc ông bà, cha mẹ, anh chị em trong gia đình khi cần sự giúp đỡ chăm sóc.

Phối hợp giữa nhà trường với gia đình và xã hội để tổ chức cho học sinh tham gia hoạt động xây dựng nhà trường: Hợp tác cùng thầy (cô) và các bạn giải quyết nhiệm vụ học tập, việc lớp, việc trường; Thực hiện nội quy lớp học và nội quy nhà trường; Giữ gìn, vệ sinh trường lớp, làm đẹp khuôn viên nhà trường

Phối hợp giữa nhà trường với gia đình và xã hội tổ chức cho học sinh tham gia hoạt động xây dựng cộng đồng: Tham gia hoạt động xã hội phát triển cộng đồng; Giúp đỡ, chăm sóc người già, trẻ nhỏ; người nghèo, người có hoàn cảnh khó khăn, người có công với cách mạng... Chấp hành quy định của cộng đồng địa phương, quy định nơi công cộng; Thực hành hành vi giao tiếp văn minh, văn hóa, giữ gìn truyền thống dân tộc, truyền

thông địa phương, đấu tranh loại bỏ tập tục lạc hậu, giữ gìn bảo vệ môi trường văn hóa địa phương, ...

d) *Lực lượng giáo dục:* Giáo viên, Giáo viên chủ nhiệm lớp, cha mẹ học sinh; Chính quyền địa phương; Đoàn Thanh niên, các tổ chức chính trị xã hội ở địa phương, cơ quan văn hóa,... các lực lượng khác như Đoàn Thanh niên, Đội Thiếu niên của nhà trường tham gia hỗ trợ;

e) *Kết quả cần đạt được ở học sinh:*

- Học sinh nhận biết bổn phận/ trách nhiệm của người con với tư cách là thành viên trong gia đình, biết và giúp cha mẹ làm được một số việc nhà; các em biết quan tâm và có những hành vi quan tâm chăm sóc người thân trong gia đình;

- Học sinh thực hiện tuân thủ đúng nội quy trường, lớp; Nhận thức được rằng duy trì nội quy và kỷ luật trường lớp là cần thiết để tạo sự thống nhất, cách thức giáo dục học sinh. Các em có ý thức giữ gìn vệ sinh, bảo vệ, làm đẹp cảnh quan trường, lớp và có những hành động cụ thể giữ gìn về sinh và bảo vệ cảnh quan của nhà trường, của lớp học;

- Học sinh tham gia hoạt động xã hội như lao động công ích; Tham gia và chấp hành luật giao thông, chấp hành quy định của địa phương; tham gia bảo vệ các giá trị văn hóa dân tộc, văn hóa địa phương góp phần xây dựng và bảo vệ môi trường văn hóa.

1.2.1.3. Phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội để giáo dục ý thức trách nhiệm với quê hương, đất nước và môi trường tự nhiên cho học sinh

a) Mục tiêu của nội dung hoạt động phối hợp:

Giúp học sinh nhận thức đúng về vai trò của cảnh quan thiên nhiên, môi trường và trách nhiệm cá nhân trong giữ gìn bảo vệ, phát huy giá trị di sản văn hóa quê hương, đất nước, bảo vệ cảnh quan thiên nhiên và bảo vệ môi trường sống an toàn.

b) Nhiệm vụ thực hiện

Để phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội trong giáo dục học sinh những kiến thức về môi trường tự nhiên và trách nhiệm cá nhân đối với môi trường tự nhiên, đối với việc bảo vệ và xây dựng quê hương đất nước trở nên giàu đẹp thì có những nhiệm vụ như sau:

Giáo dục cho học sinh nhận thức đầy đủ về việc giữ gìn cảnh đẹp quê hương, đất nước; giáo dục học sinh có những hành vi và hoạt động tìm hiểu về cảnh đẹp quê

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

hương đất nước, các em có những hoạt động chăm sóc, giữ gìn cảnh đẹp, di sản văn hóa tại địa phương;

Giáo dục học sinh về ý thức và hành vi bảo vệ môi trường sống: Phối hợp giữa trường, gia đình và xã hội để tổ chức cho học sinh tìm hiểu thực trạng môi trường thiên nhiên, tài nguyên của đất nước; thực trạng môi trường và ô nhiễm môi trường sống ở địa phương, nguyên nhân dẫn đến ô nhiễm môi trường và các biện pháp giữ gìn tài nguyên, thiên nhiên và bảo vệ môi trường sống; Phối hợp giữa trường, gia đình và xã hội để tổ chức cho học sinh thực hiện các dự án tiết kiệm tài nguyên, bảo vệ tài nguyên, thiên nhiên và giữ gìn và bảo vệ môi trường sống quê em.

c) Hình thức tổ chức thực hiện:

Phối hợp giáo dục thông qua dạy học môn học chiếm ưu thế để giáo dục cho học sinh những kiến thức về môi trường tự nhiên, về nhiệm vụ xây dựng và bảo vệ quê hương đất nước trong giai đoạn mới và trách nhiệm của thế hệ trẻ.

Thông qua tổ chức các hoạt động trải nghiệm về mạch nội dung hướng đến tự nhiên (nguồn tài nguyên, thiên nhiên, môi trường và ô nhiễm môi trường); thông qua các cuộc thi có tính chất sân khấu khóa; thông qua hoạt động tuyên truyền;

Tổ chức thực hiện các dự án giáo dục về chủ đề môi trường, chủ đề xây dựng quê hương đất nước như “Giữ gìn và bảo vệ nguồn nước” “ Bảo vệ rừng và động vật hoang dã”; “ Bảo vệ tài nguyên, khoáng sản”; “ Làm sạch môi trường sống quê em”, ... để học sinh được trực tiếp trải nghiệm dưới hình thức nghiên cứu, khám phá và phát hiện qua đó hình thành ở học sinh nhận thức và những năng lực nhất định.

d) Các lực lượng giáo dục

Chủ thể thực hiện các nội dung, biện pháp là giáo viên chủ nhiệm lớp, giáo viên bộ môn, Đoàn Thanh niên trong và ngoài nhà trường, cha mẹ học sinh là lực lượng chính trong đó giáo viên và Đoàn TN nhà trường giữ vai trò chủ đạo trong hoạt động phối hợp; Các lực lượng phối hợp là cha mẹ học sinh, các cơ sở sản xuất kinh doanh, tổ chức chính trị xã hội tại địa phương,...

a) Kết quả cần đạt ở học sinh

Học sinh có kiến thức về giá trị văn hóa dân tộc ở địa phương, cảnh quan thiên nhiên, di tích văn hóa lịch sử tại địa phương và nhận thức được sự cần thiết phải bảo vệ và giữ gìn những giá trị văn hóa này;

Học sinh nhận thức được cần giữ gìn môi trường sống tại gia đình, lớp học, nhà trường và cộng đồng; Thể hiện được hành vi giữ gìn và bảo vệ môi trường sống nơi ở của học sinh và gia đình học sinh;

Thực hiện được các hành vi, việc làm bảo vệ di tích, danh lam thắng cảnh tại những nơi đến tham quan.

1.2.1.4. Phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội để tổ chức giáo dục giới tính, sức khỏe sinh sản cho học sinh trung học cơ sở

a) Mục tiêu của nội dung hoạt động phối hợp: Giúp học sinh nhận thức đúng về nhu cầu giới tính và đạo đức giới tính, rèn luyện các hành vi phù hợp giới tính và có kỹ năng giữ gìn sức khỏe sinh sản, phòng tránh lạm dụng tình dục.

b) Nhiệm vụ thực hiện:

* Giáo dục giới tính:

- Phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội để giáo dục học sinh nhận biết những thay đổi của cơ thể các em ở lứa tuổi THCS

- Phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội để giáo dục nhu cầu giới tính cho học sinh, giáo dục cho học sinh những vấn đề về bạn khác giới, tình bạn khác giới, thể hiện đặc trưng của giới, tình bạn, tình yêu,...

- Phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội giáo dục các phẩm chất đạo đức đặc trưng giới tính cho học sinh: Nam mạnh mẽ, quyết đoán..., nữ mềm mỏng, thùy mị, dịu dàng,...

* Phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội để giáo dục học sinh biết giữ gìn, bảo vệ sức khỏe sinh sản vị thành niên và phòng tránh lạm dụng tình dục:

- Phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội để giáo dục giữ gìn, bảo vệ SKSSVTN cho học sinh: Vệ sinh thân thể; phòng tránh các bệnh lây lan qua đường tình dục; cách phòng tránh thai; nhận biết về tác hại của nạo phá thai, sinh con ngoài ý muốn,...

- Phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội để giáo dục học sinh nhận biết những biểu hiện và nguy cơ bị lạm dụng tình dục và có kỹ năng phòng tránh lạm dụng tình dục.

c) Hình thức tổ chức thực hiện:

Phối hợp giữa các giáo viên, phụ huynh học sinh và các bên liên quan trong giáo dục giới tính và sức khỏe sinh sản cho học sinh trong tổ chức dạy học môn học chiếm

ưu thế, chủ đề dạy học ưu thế giúp học sinh nhận thức được giới tính và các kiến thức về giới tính như: phẩm chất thuộc về giới, đặc trưng giới tính,...

Phối hợp giáo dục giới tính cho học sinh THCS thông qua hình thức tư vấn học đường. Tư vấn học đường là một con đường giúp học sinh nhận thức được những vấn đề cảm xúc mà bản thân các em đang gặp phải, nhận thức và đối diện với cảm xúc giới tính và sự tò mò giới tính như một sự phát triển tuân thủ tính quy luật của nhân cách con người. Dưới vai trò hỗ trợ, hợp tác của các chủ thể giáo dục giúp các em nhận thức đúng, có hành vi giới tính phù hợp góp phần đảm bảo sự phát triển lành mạnh về sức khỏe thể chất và tinh thần cho các em.

Tổ chức các hoạt động trải nghiệm theo chủ đề về giáo dục giới tính và sức khỏe sinh sản cho học sinh. Huy động sự tham gia của các lực lượng giáo dục nhà trường, gia đình (cha mẹ học sinh) cùng tham gia trong tổ chức chủ đề giáo dục như: tổ chức hoạt động trải nghiệm về giới tính và sức khỏe sinh sản cho học sinh THCS với hình thức trải nghiệm sinh hoạt dưới cờ, tiết hoạt động trải nghiệm và sinh hoạt lớp với chuỗi hoạt động thành phần và nội dung chủ đề được thiết kế phong phú huy động sự tham gia của cha mẹ học sinh và các lực lượng giáo dục khác cùng tham gia...

d) Lực lượng giáo dục: Chủ thể thực hiện là giáo viên chủ nhiệm lớp, giáo viên dạy học môn học có liên quan, cha mẹ học sinh,... Giáo viên giữ vai trò chủ đạo, các lực lượng tham gia: Bác sĩ, cơ quan/bộ phận Y tế tại trường hoặc địa phương; Đoàn Thanh niên, Đội Thiếu niên, chuyên gia tâm lý học đường.

e) Kết quả cần đạt được ở học sinh

Học sinh nhận thức được những kiến thức về giới tính, nhu cầu giới tính, tình bạn khác giới, cảm xúc giới tính và thể hiện nhu cầu, hành vi giới tính phù hợp với đặc trưng của giới, có kỹ năng giao tiếp và thiết lập mối quan hệ với bạn khác giới phù hợp.

Học sinh nhận biết được những vấn đề liên quan đến sức khỏe sinh sản vị thành niên và những kỹ năng giữ gìn bảo vệ sức khỏe sinh sản cho bản thân; Các em có kiến thức và kỹ năng phòng tránh lạm dụng tình dục của người khác giới;

1.2.1.5. Phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội để tổ chức giáo dục phòng chống bạo lực học đường và tệ nạn xã hội cho học sinh

a) Mục tiêu của nội dung hoạt động phối hợp

Giúp học sinh nhận diện được biểu hiện của bạo lực học đường, tác hại và hệ quả của bạo lực học đường và tệ nạn xã hội đối với học sinh từ đó các em có thái độ và hành vi phù hợp trong việc phòng chống bạo lực học đường và tệ nạn xã hội.

b) Nhiệm vụ thực hiện

* Phối hợp giữa trường, gia đình và xã hội nâng cao nhận thức cho học sinh về bạo lực học đường và tệ nạn xã hội:

- Nhận dạng các loại hình bạo lực học đường, tệ nạn xã hội: Xâm phạm thể xác, tinh thần người khác, các biểu hiện của các dạng bạo lực có thể xảy ra trong môi trường học đường để phòng tránh,...

- Phân tích tác hại của bạo lực học đường và tệ nạn xã hội đối với học sinh;

- Biện pháp phòng chống bạo lực học đường và tệ nạn xã hội đối với học sinh THCS;

* Phối hợp giữa trường, gia đình và xã hội để giúp học sinh tìm hiểu về thực trạng bạo lực học đường, tệ nạn xã hội hay nguy cơ bạo lực, tệ nạn xã hội trong trường học:

- Tìm hiểu những hiện tượng có nguy cơ dẫn đến bạo lực học đường tại nhà trường;

- Tìm hiểu những tệ nạn xã hội có nguy cơ xâm nhập học đường và hành động cần có của mỗi học sinh THCS nhằm đẩy lùi tệ nạn xã hội xâm nhập trường học;

* Phối hợp giữa trường, gia đình và xã hội để rèn luyện kỹ năng sống phòng chống bạo lực học đường và tệ nạn xã hội cho học sinh:

Các kỹ năng cần rèn luyện cho học sinh là:

- Kỹ năng kiềm chế và kiểm soát cảm xúc bản thân

- Kỹ năng giải quyết xung đột

- Kỹ năng phát hiện, giải quyết vấn đề

- Kỹ năng từ chối yêu cầu đề nghị của người khác

- Kỹ năng tự học, tự rèn luyện bản thân

c) Các hình thức tổ chức và biện pháp thực hiện:

Tổ chức giáo dục lồng ghép thông qua hoạt động dạy học.

Giáo dục thông qua hoạt động trải nghiệm dưới các hình thức: Hình thức sân khấu hóa thi tìm hiểu về bạo lực học đường; tệ nạn xã hội và tác hại của bạo lực học đường và tệ nạn xã hội; Hình thức tổ chức dự án vẽ tranh áp phích phê phán về bạo lực học đường và tệ nạn xã hội; Tổ chức viết báo tường, đóng kịch phê phán về bạo lực học đường và tệ nạn xã hội,....

d) Các lực lượng giáo dục: Chủ thể thực hiện nội dung, biện pháp là cán bộ quản lý, giáo viên, cha mẹ học sinh là lực lượng chính, lực lượng tham gia phối hợp là chính quyền địa phương, chuyên gia tâm lý học đường và các lực lượng khác,...

e) Kết quả cần đạt được ở học sinh:

Học sinh nhận dạng và hiểu được tác hại của bạo lực học đường và tệ nạn xã hội;

Học sinh hình thành thái độ, hành vi tích cực rèn luyện để đẩy lùi bạo lực học đường và tệ nạn xã hội xâm nhập vào trường học; Các em đánh giá được nguy cơ bạo lực học đường và tệ nạn xã hội xâm nhập vào trường học;

Học sinh nhận biết được cần kiểm soát được cảm xúc của bản thân và kiểm soát được cảm xúc của bản thân, có kỹ năng giải quyết vấn đề, kỹ năng từ chối yêu cầu, đề nghị không chính đáng, tự học, tự rèn luyện.

1.2.1.6. Phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội để giáo dục ý thức, thái độ, hành vi tham gia mạng xã hội, tham gia giao thông, phòng chống dịch bệnh cho học sinh

a) Mục tiêu của nội dung phối hợp giáo dục

Giúp học sinh nhận thức được mặt tích cực và tiêu cực của mạng xã hội; có kiến thức về luật giao thông và tham gia giao thông, tác hại của dịch bệnh trên cơ sở đó tích cực rèn luyện thái độ hành vi khi tham gia mạng xã hội và tham gia giao thông, phòng chống dịch bệnh.

b) Nhiệm vụ phối hợp cần triển khai

* Phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội để giáo dục ý thức thái độ, kỹ năng hành vi tham gia và sử dụng mạng xã hội cho học sinh:

- Giáo dục học sinh nhận diện được mặt tích cực và mặt tiêu cực khi tham gia mạng xã hội;

- Giáo dục kỹ năng tham gia, khai thác sử dụng mạng xã hội: Phục vụ học tập, rèn luyện, chia sẻ thông tin.

- Giáo dục kỹ năng hành vi đấu tranh những biểu hiện thiếu lành mạnh, không chuẩn mực khi tham gia mạng xã hội

- Chấp hành an ninh mạng theo pháp luật

* Phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội để giáo dục ý thức thái độ, hành vi tham gia giao thông cho học sinh:

- Giúp các em có sự hiểu biết và kiến thức về luật giao thông.

- Giáo dục cho học sinh thái độ và kỹ năng hành vi chấp hành luật khi tham gia giao thông;

- Giáo dục tinh thần, thái độ, hành vi tham gia tuyên truyền về chấp hành luật giao thông cho học sinh.

* Phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội để giáo dục ý thức thái độ, hành vi phòng chống dịch bệnh

- Giáo dục học sinh nhận thức về tác hại của dịch bệnh và cách phòng tránh dịch bệnh cho bản thân và cộng đồng;

- Giáo dục kỹ năng hành vi bảo vệ bản thân và bảo vệ người khác trong phòng tránh dịch bệnh.

c) Các hình thức tổ chức

Thực hiện thường xuyên tại trường, gia đình, cộng đồng. Hình thức tổ chức thực hiện thông qua hoạt động dạy học, hoạt động trải nghiệm diễn đàn, tổ chức cuộc thi tìm hiểu theo hình thức sân khấu hóa; Tổ chức mời các bên liên quan tham gia thuyết trình, tọa đàm theo chủ đề giáo dục; tổ chức dự án để học sinh tham gia về nghiên cứu đánh giá thực trạng an toàn giao thông và tuyên truyền về chấp hành luật giao thông, tuyên truyền về phòng tránh dịch bệnh.

d) Các lực lượng giáo dục

Cán bộ quản lý, giáo viên, giữ vai trò chủ trì, trong đó cán bộ quản lý giữ vai trò chỉ đạo ngoài ra lực lượng tham gia phối hợp: Công an, phụ trách an ninh mạng, cha mẹ học sinh và các lực lượng xã hội.

e) Yêu cầu về kết quả cần đạt được ở học sinh

- Học sinh biết khai thác và sử dụng mạng xã hội để học tập và chia sẻ thông tin hữu ích;

- Thực hiện đúng luật giao thông khi tham gia giao thông; có kỹ năng tuyên truyền chấp hành luật giao thông. Biết đấu tranh với những hành vi không chấp hành Luật giao thông.

- Biết đấu tranh với những hành vi lợi dụng mạng xã hội để phục vụ mục đích xấu, tuyên truyền chống phá nhà nước và xúc phạm nhân phẩm người khác, ...

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

2.2. Xác định chủ đề giáo dục đạo đức, lối sống và nội dung phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội để thực hiện chủ đề giáo dục cho học sinh trường THCS

2.2.1. Căn cứ xác định chủ đề giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh, nội dung phối hợp giữa nhà trường và gia đình, xã hội để thực hiện chủ đề

2.2.1.1. Căn cứ vào chương trình giáo dục phổ thông 2018 cấp trung học cơ sở để xác định chủ đề giáo dục đạo đức, lối sống

a) Mục tiêu giáo dục trung học cơ sở

Mục tiêu giáo dục bậc trung học cơ sở: Giúp học sinh phát triển các phẩm chất, năng lực đã được hình thành và phát triển ở cấp tiểu học, tự điều chỉnh bản thân theo các chuẩn mực chung của xã hội, biết vận dụng các phương pháp học tập tích cực để hoàn chỉnh tri thức và kỹ năng nền tảng, có những hiểu biết ban đầu về các ngành nghề và có ý thức hướng nghiệp để tiếp tục học lên trung học phổ thông, học nghề hoặc tham gia vào cuộc sống lao động. Theo đó chương trình giáo dục phổ thông hình thành và phát triển cho học sinh những phẩm chất chủ yếu sau: yêu nước, nhân ái, chăm chỉ, trung thực, trách nhiệm (Thông tư 32/TT- BGDĐT năm 2018).

b) Yêu cầu cần đạt về giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh THCS

Yêu cầu cần đạt của 5 phẩm chất theo chương trình giáo dục phổ thông 2018 (cấp THCS):

Phẩm chất	Nội dung
1. Yêu nước	<ul style="list-style-type: none"> – Tích cực, chủ động tham gia các hoạt động bảo vệ thiên nhiên. – Có ý thức tìm hiểu truyền thống của gia đình, dòng họ, quê hương; tích cực học tập, rèn luyện để phát huy truyền thống của gia đình, dòng họ, quê hương. – Có ý thức bảo vệ các di sản văn hoá, tích cực tham gia các hoạt động bảo vệ, phát huy giá trị của di sản văn hoá.
2. Nhân ái	
Yêu quý mọi người	<ul style="list-style-type: none"> – Trân trọng danh dự, sức khỏe và cuộc sống riêng tư của người khác. – Không đồng tình với cái ác, cái xấu; không cổ xúy, không tham gia các hành vi bạo lực; sẵn sàng bênh vực người yếu thế, thiệt thòi,...

	<ul style="list-style-type: none"> – Tích cực, chủ động tham gia các hoạt động từ thiện và hoạt động phục vụ cộng đồng
Tôn trọng sự khác biệt giữa mọi người	<ul style="list-style-type: none"> – Tôn trọng sự khác biệt về nhận thức, phong cách cá nhân của những người khác. – Tôn trọng sự đa dạng về văn hoá của các dân tộc trong cộng đồng dân tộc Việt Nam và các dân tộc khác. – Cảm thông và sẵn sàng giúp đỡ mọi người
3. Chăm chỉ	
Ham học	<ul style="list-style-type: none"> – Luôn cố gắng vươn lên đạt kết quả tốt trong học tập. – Thích đọc sách, báo, tìm tư liệu trên mạng Internet để mở rộng hiểu biết - Có ý thức vận dụng kiến thức, kĩ năng học được ở nhà trường, trong sách báo và từ các nguồn tin cậy khác vào học tập và đời sống hằng ngày;
Chăm làm	<ul style="list-style-type: none"> – Tham gia công việc lao động, sản xuất trong gia đình theo yêu cầu thực tế, phù hợp với khả năng và điều kiện của bản thân; – Luôn cố gắng đạt kết quả tốt trong lao động ở trường lớp, cộng đồng; – Có ý thức học tốt các môn học, các nội dung hướng nghiệp; có hiểu biết về một nghề phổ thông;
4. Trung thực	<ul style="list-style-type: none"> – Luôn thống nhất giữa lời nói với việc làm. – Nghiêm túc nhìn nhận những khuyết điểm của bản thân và chịu trách nhiệm về mọi lời nói, hành vi của bản thân; – Tôn trọng lẽ phải; bảo vệ điều hay, lẽ phải trước mọi người; khách quan, công bằng trong nhận thức, ứng xử. – Không xâm phạm của công. –Đấu tranh với các hành vi thiếu trung thực trong học tập và trong cuộc sống;
5. Trách nhiệm	
Có trách nhiệm với bản thân	<ul style="list-style-type: none"> – Có thói quen giữ gìn vệ sinh, rèn luyện thân thể, chăm sóc sức khoẻ; – Có ý thức bảo quản và sử dụng hợp lí đồ dùng của bản thân; – Có ý thức tiết kiệm thời gian; sử dụng thời gian hợp lí; xây

	<p>đựng và thực hiện chế độ học tập, sinh hoạt hợp lý;</p> <ul style="list-style-type: none"> – Không đổ lỗi cho người khác; có ý thức và tìm cách khắc phục hậu quả do mình gây ra;
Có trách nhiệm với gia đình	<ul style="list-style-type: none"> – Quan tâm đến các công việc của gia đình. – Có ý thức tiết kiệm trong chi tiêu của cá nhân và gia đình.
Có trách nhiệm với nhà trường và xã hội	<ul style="list-style-type: none"> - Quan tâm đến các công việc của cộng đồng; tích cực tham gia các hoạt động tập thể, hoạt động phục vụ cộng đồng. – Tôn trọng và thực hiện nội quy nơi công cộng; chấp hành tốt pháp luật về giao thông; có ý thức khi tham gia các sinh hoạt cộng đồng, lễ hội tại địa phương – Không đồng tình với những hành vi không phù hợp với nếp sống văn hoá và quy định ở nơi công cộng. – Tham gia, kết nối Internet và mạng xã hội đúng quy định; không tiếp tay cho kẻ xấu phát tán thông tin ảnh hưởng đến danh dự của tổ chức, cá nhân hoặc ảnh hưởng đến nếp sống văn hoá, trật tự an toàn xã hội.
Có trách nhiệm với môi trường sống	<ul style="list-style-type: none"> – Sống hoà hợp, thân thiện với thiên nhiên. – Có ý thức tìm hiểu và sẵn sàng tham gia các hoạt động tuyên truyền, chăm sóc, bảo vệ thiên nhiên; phản đối những hành vi xâm hại thiên nhiên. – Có ý thức tìm hiểu và sẵn sàng tham gia các hoạt động tuyên truyền về biến đổi khí hậu và ứng phó với biến đổi khí hậu.

Yêu cầu cần đạt về giáo dục đạo đức lối sống trong chương trình môn Giáo dục công dân 2018 cấp trung học cơ sở:

Giúp học sinh có hiểu biết về những chuẩn mực đạo đức, pháp luật cơ bản và giá trị, ý nghĩa của các chuẩn mực đó; tự hào về truyền thống gia đình, quê hương, dân tộc; tôn trọng, khoan dung, quan tâm, giúp đỡ người khác; tự giác, tích cực học tập và lao động; có thái độ đúng đắn, rõ ràng trước các hiện tượng, sự kiện trong đời sống; có trách nhiệm với bản thân, gia đình, nhà trường, xã hội, công việc và môi trường sống.

Giúp học sinh có tri thức phổ thông, cơ bản về đạo đức, kĩ năng sống, kinh tế, pháp luật; đánh giá được thái độ, hành vi của bản thân và người khác; tự điều chỉnh và nhắc nhở, giúp đỡ bạn bè, người thân điều chỉnh thái độ, hành vi theo chuẩn mực đạo

đức, pháp luật; thực hiện được các công việc để đạt mục tiêu, kế hoạch hoàn thiện, phát triển bản thân; biết cách thiết lập, duy trì mối quan hệ hoà hợp với những người xung quanh, thích ứng với xã hội biến đổi và giải quyết các vấn đề đơn giản trong đời sống của cá nhân, cộng đồng phù hợp với giá trị văn hoá, chuẩn mực đạo đức, quy tắc của cộng đồng, quy định của pháp luật và lứa tuổi

Dựa trên những yêu cầu cần đạt được quy định trong mục tiêu giáo dục của bậc học, mục tiêu giáo dục phẩm chất được quy định trong chương trình GDPT 2018 và chương trình môn học đặc thù về đạo đức, lối sống để thiết kế chủ đề và nội dung giáo dục trong mỗi chủ đề.

c) Căn cứ vào mục tiêu giáo dục đạo đức lối sống trong chương trình môn học 2018:

* Mục tiêu môn Giáo dục công dân: Giáo dục đạo đức, lối sống trong môn Giáo dục công dân cấp THCS:

+ Giúp học sinh có hiểu biết về những chuẩn mực đạo đức, pháp luật cơ bản và giá trị, ý nghĩa của các chuẩn mực đó; tự hào về truyền thống gia đình, quê hương, dân tộc; tôn trọng, khoan dung, quan tâm, giúp đỡ người khác; tự giác, tích cực học tập và lao động; có thái độ đúng đắn, rõ ràng trước các hiện tượng, sự kiện trong đời sống; có trách nhiệm với bản thân, gia đình, nhà trường, xã hội, công việc và môi trường sống.

+ Giúp học sinh có tri thức phổ thông, cơ bản về đạo đức, kỹ năng sống, kinh tế, pháp luật; đánh giá được thái độ, hành vi của bản thân và người khác; tự điều chỉnh và nhắc nhở, giúp đỡ bạn bè, người thân điều chỉnh thái độ, hành vi theo chuẩn mực đạo đức, pháp luật; thực hiện được các công việc để đạt mục tiêu, kế hoạch hoàn thiện, phát triển bản thân; biết cách thiết lập, duy trì mối quan hệ hoà hợp với những người xung quanh, thích ứng với xã hội biến đổi và giải quyết các vấn đề đơn giản trong đời sống của cá nhân, cộng đồng phù hợp với giá trị văn hoá, chuẩn mực đạo đức, quy tắc của cộng đồng, quy định của pháp luật và lứa tuổi

Khái quát nội dung giáo dục đạo đức trong chương trình môn GDCC cấp THCS (2018):

Yêu nước:	Tự hào về truyền thống gia đình, dòng họ, truyền thống quê hương và dân tộc Việt Nam; Sống có lý tưởng
Nhân ái:	Yêu thương con người; Quan tâm, cảm thông và chia sẻ; Tôn trọng sự đa dạng của các dân tộc; Khoan dung
Chăm chỉ:	Siêng năng, kiên trì; Học tập tự giác, tích cực; Lao động cần cù sáng tạo; Tích cực tham gia các hoạt động cộng đồng;

Trung thực: Tôn trọng sự thật; Giữ chữ tín; Bảo vệ lẽ phải; Khách quan và công bằng

Trách nhiệm: Tự lập; Bảo tồn di sản văn hóa; Bảo vệ môi trường và tài nguyên thiên nhiên; Bảo vệ hòa bình.

* Giáo dục đạo đức, lối sống qua môn Lịch sử & Địa lý: Hình thành, phát triển ở học sinh năng lực lịch sử và năng lực địa lí trên nền tảng kiến thức cơ bản, có chọn lọc về lịch sử, địa lí thế giới, quốc gia và địa phương; các quá trình tự nhiên, kinh tế - xã hội và văn hoá diễn ra trong không gian và thời gian; sự tương tác giữa xã hội loài người với môi trường tự nhiên; giúp học sinh biết cách sử dụng các công cụ của khoa học lịch sử, khoa học địa lí để học tập và vận dụng vào thực tiễn; đồng thời góp phần cùng các môn học và hoạt động giáo dục khác hình thành, phát triển ở học sinh các phẩm chất chủ yếu và năng lực chung, đặc biệt là tình yêu quê hương, đất nước, niềm tự hào về truyền thống dân tộc, thái độ tôn trọng sự đa dạng của lịch sử thế giới và văn hoá nhân loại, khơi dậy ở học sinh ước muốn khám phá thế giới xung quanh, vận dụng những điều đã học vào thực tế.

* Giáo dục đạo đức, lối sống qua dạy học môn Ngữ Văn:

Hình thành và phát triển cho học sinh những phẩm chất chủ yếu: yêu nước, nhân ái, chăm chỉ, trung thực và trách nhiệm; bồi dưỡng tâm hồn, hình thành nhân cách và phát triển cá tính. Môn Ngữ văn giúp học sinh khám phá bản thân và thế giới xung quanh, thấu hiểu con người, có đời sống tâm hồn phong phú, có quan niệm sống và ứng xử nhân văn; có tình yêu đối với tiếng Việt và văn học; có ý thức về cội nguồn và bản sắc của dân tộc, góp phần giữ gìn, phát triển các giá trị văn hoá Việt Nam; có tinh thần tiếp thu tinh hoa văn hoá nhân loại và khả năng hội nhập quốc tế.

Góp phần giúp học sinh phát triển các năng lực chung: năng lực tự chủ và tự học, năng lực giao tiếp và hợp tác, năng lực giải quyết vấn đề và sáng tạo. Đặc biệt, môn Ngữ văn giúp học sinh phát triển năng lực ngôn ngữ và năng lực văn học: rèn luyện các kĩ năng đọc, viết, nói và nghe; có hệ thống kiến thức phổ thông nền tảng về tiếng Việt và văn học, phát triển tư duy hình tượng và tư duy logic, góp phần hình thành học vấn căn bản của một người có văn hoá; biết tạo lập các văn bản thông dụng; biết tiếp nhận, đánh giá các văn bản văn học nói riêng, các sản phẩm giao tiếp và các giá trị thẩm mỹ nói chung trong cuộc sống.

2.2.1.2. Căn cứ vào điều kiện thực tiễn của nhà trường, gia đình học sinh và xã hội ở địa phương

Xác định chủ đề và nội dung giáo dục cho từng chủ đề giáo dục đạo đức lối sống cho học sinh trung học cơ sở cần bám sát các điều kiện thực tiễn của nhà trường, người học, điều kiện của các lực lượng giáo dục và điều kiện của địa phương.

Xác định chủ đề và nội dung của chủ đề giáo dục phải dựa vào đặc điểm và trình độ của học sinh, đặc biệt là đặc điểm về đạo đức và lối sống của học sinh trung học cơ sở để xác định chủ đề giáo dục đạo đức lối sống cho phù hợp. Nội dung giáo dục đạo đức, lối sống chứa đựng trong các chủ đề được xây dựng trên cơ sở tính đến các điều kiện thực tiễn về xã hội địa phương, điều kiện phối kết hợp của gia đình học sinh,... Dựa trên nội dung và chủ đề đã lựa chọn, giáo viên chủ nhiệm thiết kế và dự định nội dung phối hợp cùng tham gia giữa các lực lượng giáo dục trong nhà trường, gia đình và xã hội để thực hiện chủ đề. Căn cứ vào đặc điểm và trình độ của học sinh thiết kế hệ thống các chủ đề giáo dục đạo đức lối sống phù hợp, vừa sức học sinh để giúp các em có cơ hội trải nghiệm, rèn luyện, thể nghiệm qua đó hình thành nhận thức, thái độ tình cảm và hành vi phù hợp chuẩn mực xã hội và chuẩn mực đạo đức, tạo dựng tác phong lối sống tích cực, lành mạnh.

Việc xác định các chủ đề giáo dục lối sống cho học sinh trung học cơ sở cần xuất phát từ những điều kiện thực tiễn xã hội địa phương. Từ những đặc điểm về điều kiện xã hội như đặc điểm sinh kế của người dân ở địa phương, đặc điểm về các hoạt động lao động sản xuất và trình độ dân trí của người dân có ảnh hưởng rất lớn đến đặc điểm hình thành và phát triển nhân cách học sinh nói chung, đặc điểm đạo đức và lối sống của học sinh nói riêng. Từ những đặc điểm của địa bàn sinh sống góp phần hình thành tác phong và lối sống của một bộ phận dân cư, có thể là những tác động tích cực hoặc là những ảnh hưởng không tích cực, không thuận lợi đối với quá trình giáo dục đạo đức lối sống cho học sinh. Nhận thức được những điều kiện này, những thay đổi tích cực hoặc không tích cực từ môi trường xã hội địa phương đến một bộ phận các em học sinh giáo dục nhà trường/nhà giáo dục có thể định hướng thành các chủ đề giáo dục đạo đức, lối sống cho các em phù hợp để giúp các em học sinh một mặt nhận thức được các giá trị văn hóa, pháp luật để định hướng việc làm và hành vi đúng.

Xây dựng nội dung phối hợp giữa các lực lượng giáo dục cùng tham gia thực hiện chủ đề giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh cần bám sát đặc điểm của các lực lượng giáo dục trong và ngoài nhà trường, điều kiện địa phương để thiết kế nội dung

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

phối hợp cho phù hợp. Chẳng hạn như: điều kiện từ phía gia đình học sinh trong lớp là cha mẹ các em chủ yếu là công nhân làm việc trong nhà máy trên địa bàn/ hoặc là cha mẹ đi làm xa,... thì công tác phối hợp trong thực hiện chủ đề sẽ khác.

Mối quan hệ gắn kết giữa nhà trường và các cơ quan đoàn thể, tổ chức xã hội trên địa bàn là một trong những điều kiện hỗ trợ tích cực trong tổ chức thực hiện giáo dục đạo đức lối sống cho học sinh trong nhà trường. Việc phối hợp chặt chẽ sẽ giúp cho nhà trường, giáo viên chủ nhiệm lớp hoặc đại diện lực lượng giáo dục nhà trường kịp thời nắm tình hình thông tin bên ngoài về học sinh của nhà trường. Công tác quản lý văn hóa, xây dựng nếp sống văn hóa của chính quyền sở tại trên địa bàn dân cư sẽ giúp cho gia đình và nhà trường kịp thời nắm bắt được những thay đổi về phía học sinh và gia đình học sinh từ đó có những thông tin cụ thể về học sinh của nhà trường, nắm bắt được vai trò và thể hiện sự tham gia của chính quyền địa phương trong giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh THCS của nhà trường. Việc xác định chủ đề giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh cần dựa trên những yếu tố này để xây dựng được những chủ đề giáo dục đạo đức, lối sống phù hợp với học sinh, điều kiện địa bàn dân cư và văn hóa địa phương.

2.2.2. Chủ đề giáo dục đạo đức, lối sống và nội dung phối hợp giữa nhà trường và gia đình học sinh để giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh THCS

Căn cứ vào nội dung chương trình giáo dục phổ thông cấp THCS 2018, những yêu cầu về giáo dục đạo đức lối sống cho học sinh trung học cơ sở và vai trò của các lực lượng giáo dục trong công tác phối hợp, thiết kế chủ đề và nội dung chủ đề giáo dục đạo đức lối sống cho học sinh có thể thiết kế theo các định hướng: những chủ đề về giá trị lịch sử, các chủ đề về giáo dục giá trị văn hóa dân tộc, ...

Xác định chủ đề và nội dung chủ đề giáo dục đạo đức lối sống cho học sinh THCS cần đáp ứng các yêu cầu sau:

- Chủ đề giáo dục phải phù hợp mục tiêu giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh cấp THCS;
- Mục tiêu chủ đề phải hướng đến hình thành cho học sinh những giá trị đạo đức, lối sống chứa đựng trong chủ đề;
- Nội dung chủ đề cần chuyên hóa được mục tiêu của chủ đề đồng thời thể hiện được những hoạt động/nội dung công việc cụ thể học sinh cần thực hiện. Quá trình thực hiện nội dung chủ đề giáo dục đạo đức lối sống cho học sinh THCS cần thể hiện

sự tham gia của nhà trường (giáo viên chủ nhiệm lớp, giáo viên giảng dạy môn học, các lực lượng giáo dục khác trong nhà trường), gia đình (cha mẹ học sinh), xã hội (đại diện cơ quan, ban, ngành đoàn thể, các tổ chức xã hội,...).

Dựa trên nội dung những giá trị đạo đức, lối sống cần hình thành cho học sinh THCS về những giá trị lịch sử dân tộc, giá trị văn hóa, về giáo dục giao tiếp ngôn ngữ được quy định trong nội dung chương trình HĐTN, kiến thức môn học,... thiết kế một số chủ đề thể hiện nội dung phối hợp giữa các lực lượng giáo dục.

Một số chủ đề giáo dục đạo đức lối sống cho học sinh THCS và nội dung của chủ đề:

(1) Những chủ đề về truyền thống quê hương;

Mục tiêu và nội dung giáo dục: Giáo dục HS nhận biết những truyền thống lịch sử của quê hương; Tự hào về truyền thống, giá trị lịch sử của quê hương; Có những hành động/việc làm bảo vệ truyền thống lịch sử, quê hương, địa phương;

Lực lượng giáo dục tham gia và nội dung phối hợp:

+ Cán bộ, nhân viên làm việc trong bảo tàng, Thư viện địa phương trong tổ chức cho HS tra cứu dữ liệu, thông tin;

+ Cha mẹ học sinh: Phối hợp trong cung cấp thông tin

+ Giáo viên bộ môn (giáo viên dạy môn Lịch sử & Địa lý, môn Giáo dục công dân): thiết kế game show/diễn đàn / kịch lịch sử

(2) Những chủ đề về Gia đình và dòng họ:

Mục tiêu và nội dung giáo dục: Học sinh có hiểu biết về gia đình, gia phả gia đình và dòng họ; Tự hào về truyền thống gia đình, có tình cảm yêu thương và trách nhiệm với người thân trong gia đình và dòng họ; Có hành động và việc làm thể hiện sự yêu thương/trách nhiệm;

Trên cơ sở định hướng những yêu cầu cần đạt, dự thảo những nội dung tổ chức thực hiện chủ đề: Nội dung thực hiện chủ đề là những hoạt động và những nội dung giá trị đạo đức, hoặc chuẩn mực xã hội gắn với 1 chủ đề cụ thể về gia đình và dòng họ. Thông qua tổ chức hoạt động giáo dục theo chủ đề một mặt giúp học sinh có những kiến thức gia đình và dòng họ, về trách nhiệm của bản thân đối với gia đình và dòng họ, góp phần hình thành những tình cảm tích cực đồng thời định hướng hành động và việc làm trong tương lai cho các em.

Dựa vào những định hướng mục tiêu đã xác định ở trên, giáo viên dự thảo nội dung và hình thức thực hiện chủ đề bao gồm: Tổ chức diễn đàn trao đổi chia sẻ về mối quan hệ giữa học sinh với gia đình, trách nhiệm của cá nhân; Tổ chức xây dựng kế hoạch hành động của cá nhân học sinh với tư cách là 1 thành viên trong gia đình cùng sự tham gia của cha mẹ/hoặc người thân trong gia đình các em.

Lực lượng giáo dục tham gia và nội dung phối hợp:

- Nhà trường: Giáo viên chủ nhiệm lớp, giáo viên bộ môn, đoàn thanh niên đứng ra tổ chức, xây dựng kế hoạch chủ đề dự kiến nhân sự tham gia trong từng hoạt động thành phần;

- Cha mẹ học sinh cung cấp thông tin về gia đình, kiến thức về gia đình, dòng họ; Tham gia diễn đàn cùng học sinh;

(3) Những chủ đề về Giáo dục giá trị văn hóa:

Mục tiêu và nội dung giáo dục: Học sinh nhận biết được nét văn hóa của dân tộc, địa phương, văn hóa trang phục của một số dân tộc điển hình đang sinh sống tại địa phương; Tự hào về những giá trị văn hóa địa phương, dân tộc; Có việc làm hoặc hành động giới thiệu nét đẹp trang phục dân tộc đến bạn bè nơi khác góp phần bảo tồn nét đẹp văn hóa của dân tộc

Lực lượng giáo dục tham gia và nội dung phối hợp:

+ Nhân viên bảo tàng & nhân viên thư viện địa phương trong tổ chức cho HS tra cứu dữ liệu, thông tin;

+ Cha mẹ học sinh: Phối hợp trong cung cấp thông tin;

+ Giáo viên bộ môn (giáo viên dạy môn Lịch sử & Địa lý, GV dạy môn Giáo dục công dân): thiết kế game show/diễn đàn / trò chơi, hoạt động lao động....

* Gợi ý xác định chủ đề giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh THCS

Mục tiêu giáo dục đạo đức, lối sống	Đề xuất chủ đề	Lực lượng giáo dục
<ul style="list-style-type: none"> - Tôn trọng sự khác biệt về nhận thức, phong cách cá nhân của những người khác. - Tôn trọng sự đa dạng về văn hoá của các dân tộc 	Chủ đề về giáo dục giá trị văn hóa dân tộc	<ul style="list-style-type: none"> - Giáo viên chủ nhiệm lớp, giáo viên giảng dạy môn học, Đoàn thanh niên, tổ chức đội - Cha mẹ học sinh - Bảo tàng, thư viện địa

<p>trong cộng đồng dân tộc Việt Nam và các dân tộc khác.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Cảm thông và sẵn sàng giúp đỡ mọi người.		<p>phương;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Đoàn thanh niên của Xã/Phường,... (nếu có HĐ cùng tham gia)
<ul style="list-style-type: none"> - Có ý thức tìm hiểu truyền thống của gia đình, dòng họ, quê hương; tích cực học tập, rèn luyện để phát huy truyền thống của gia đình, dòng họ, quê hương; - Có ý thức bảo vệ các di sản văn hoá, tích cực tham gia các hoạt động bảo vệ, phát huy giá trị của di sản văn hoá;	<p>Chủ đề về truyền thống gia đình, quê hương;</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Giáo viên chủ nhiệm lớp, giáo viên giảng dạy môn học, Đoàn thanh niên, tổ chức đội - Cha mẹ học sinh - Bảo tàng/thư viện địa phương;
<ul style="list-style-type: none"> - Quan tâm đến các công việc của gia đình. - Có ý thức tiết kiệm trong chi tiêu của cá nhân và gia đình. - Quan tâm đến các công việc của cộng đồng; tích cực tham gia các hoạt động tập thể, hoạt động phục vụ cộng đồng. - Tôn trọng và thực hiện nội quy nơi công cộng; chấp hành tốt pháp luật về giao thông; có ý thức khi tham gia các sinh hoạt	<p>Sống trách nhiệm (Trách nhiệm đối với gia đình, đối với nhà trường và xã hội);</p> <p>Nhóm chủ đề về giao thông và an toàn khi tham gia giao thông;</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Giáo viên chủ nhiệm lớp, giáo viên giảng dạy môn học, Đoàn thanh niên, tổ chức đội, nhân viên nhà trường; - Cha mẹ học sinh và người thân trong gia đình học sinh; - Tổ chức xã hội, cơ quan ban ngành đoàn thể địa phương;

<p>cộng đồng, lễ hội tại địa phương</p> <ul style="list-style-type: none"> - Phản đối những hành vi không phù hợp với nếp sống văn hoá và quy định ở nơi công cộng. - Tham gia, kết nối Internet và mạng xã hội đúng quy định; không tiếp tay cho kẻ xấu phát tán thông tin ảnh hưởng đến danh dự của tổ chức, cá nhân hoặc ảnh hưởng đến nếp sống văn hoá, trật tự an toàn xã hội 		
--	--	--

* Khung gợi ý nhóm chủ đề giáo dục đạo đức, lối sống thể hiện sự gắn kết giữa nhà trường, gia đình và xã hội

Mục tiêu	Nhóm chủ đề gợi ý	Cách thức tổ chức
<p>Ý thức, thái độ và hành vi đối với sự phát triển bản thân.</p> <p>Cụ thể:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Trong học tập: Nhận biết học là công việc của học sinh; nhận biết được cần làm gì để thực hiện công việc của bản thân; Tự giác, chủ động trong học tập; - Tích cực tham gia 	<ul style="list-style-type: none"> + Em và những người bạn + Chiến thắng chính mình + Gia đình nhỏ của em + Kế hoạch nhỏ của chúng mình; + Nội quy của lớp mình + ... 	<ul style="list-style-type: none"> - Tọa đàm trao đổi giữa giáo viên và gia đình học sinh; - Diễn đàn giáo viên, PHHS, học sinh; - Hoạt động lao động tập thể; - Thực hành tự rèn luyện của cá nhân học sinh; - Hoạt động nhóm dự án

<p>hoạt động tập thể chung; Tuân thủ nội quy, kỷ luật lớp học; + Hiểu được rằng, trong cuộc sống, học tập và lao động việc tuân thủ nguyên tắc, nội quy là bắt buộc và việc đặt ra những nguyên tắc và quy ước cho bản thân để rèn luyện là cần thiết; + Yêu mến bản thân, quý trọng bản thân (biết rõ điểm mạnh và điểm yếu bản thân);</p>		
<p>Ý thức, trách nhiệm đối với người xung quanh. Cụ thể: - Trong học tập (hoàn thành nhiệm vụ học tập cá nhân đúng hạn; không gian lận, trung thực trong thi cử và kiểm tra); Tuân thủ nội quy, quy định của lớp học; Hoàn thành công việc được giao - Trong quan hệ với bạn bè: sẵn sàng chia sẻ, giúp đỡ bạn bè và</p>	<p>+ Cùng nhau học tốt; + Nội quy lớp chúng mình + Ông kính phóng viên + Phóng sự: Lớp chúng tôi + Sẽ chia yêu thương +....</p>	<p>- Diễn đàn giao lưu; - Cùng tham gia xây dựng kế hoạch chủ đề; - Nhóm dự án poster về nội quy và thực hiện nội quy trường học/lớp học; - Thực hành tự rèn luyện trong học tập ở trường và về gia đình</p>

<p>người xung quanh khi cần thiết; nhận biết được vai trò cá nhân trong học tập, công việc, người thân và cộng đồng;</p>		
<p>Giáo dục ý thức và hành vi bảo vệ môi trường;</p> <p>Cụ thể:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Có ý thức tìm hiểu và sẵn sàng tham gia các hoạt động tuyên truyền, chăm sóc, bảo vệ thiên nhiên; phản đối những hành vi xâm hại thiên nhiên; - Có ý thức tìm hiểu và sẵn sàng tham gia các hoạt động tuyên truyền về biến đổi khí hậu và ứng phó với biến đổi khí hậu	<ul style="list-style-type: none"> + Không gian xanh yêu thương/Lớp học xanh; + Chung tay vì môi trường xanh, sạch đẹp + Rác thải quanh ta + Tiếng gọi đại dương + Em làm phóng sự/phim tư liệu + ...	<ul style="list-style-type: none"> - Diễn đàn - Tự rèn luyện trong hoạt động hàng ngày; - Dự án, lao động công ích

NỘI DUNG 3

XÂY DỰNG KẾ HOẠCH HÀNH ĐỘNG PHỐI HỢP GIỮA GIÁO VIÊN VÀ GIA ĐÌNH ĐỂ THỰC HIỆN CHỦ ĐỀ GIÁO DỤC ĐẠO ĐỨC, LỐI SỐNG CHO HỌC SINH TRƯỜNG TRUNG HỌC CƠ SỞ

Tóm tắt:

Nội dung trình bày những căn cứ để xây dựng kế hoạch hành động phối hợp giữa giáo viên và gia đình học sinh; Giới thiệu nội dung kế hoạch chủ đề giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh THCS thể hiện sự phối hợp giữa giáo viên và gia đình học sinh; Trình bày những nội dung thông tin cần trao đổi giữa nhà trường, gia đình và cộng đồng trong giáo dục, đạo đức, lối sống cho học sinh và các hình thức thiết lập trao đổi thông tin hai chiều giữa nhà trường với gia đình, cộng đồng để giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh; Xây dựng kế hoạch GVCNL về phối hợp giữa nhà trường và gia đình học sinh trong giáo dục đạo đức, lối sống học sinh.

3.1. Căn cứ xây dựng kế hoạch phối hợp giữa giáo viên và gia đình học sinh để giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh THCS

a) Luật giáo dục:

Quy định trách nhiệm giáo dục của nhà trường, gia đình và xã hội trong giáo dục học sinh được tại điều 89, điều 90 và điều 93.

Trách nhiệm nhà trường *“Nhà trường có trách nhiệm thực hiện kế hoạch phổ cập giáo dục, quy tắc ứng xử; chủ động phối hợp với gia đình và xã hội để tổ chức hoặc tham gia các hoạt động giáo dục theo kế hoạch của nhà trường, bảo đảm an toàn cho người dạy và người học; thông báo về kết quả học tập, rèn luyện của học sinh cho cha mẹ hoặc người giám hộ”*

Trách nhiệm gia đình: *Cha mẹ hoặc người giám hộ có trách nhiệm nuôi dưỡng, giáo dục và chăm sóc, tạo điều kiện cho con hoặc người được giám hộ được học tập, thực hiện phổ cập giáo dục, hoàn thành giáo dục bắt buộc, rèn luyện, tham gia các hoạt động của nhà trường; tôn trọng nhà giáo, không được xúc phạm nhân phẩm, danh dự, xâm phạm thân thể nhà giáo. Các thành viên trong gia đình có trách nhiệm xây dựng gia đình văn hóa, tạo môi trường thuận lợi cho việc phát triển toàn diện về đức, trí, thể, mỹ của con em; người lớn tuổi có trách nhiệm giáo dục, làm gương cho con em, cùng nhà trường nâng cao chất lượng, hiệu quả giáo dục.*

Trách nhiệm xã hội:

- Cơ quan, tổ chức, cá nhân có trách nhiệm sau đây: *Hỗ trợ, hợp tác với nhà trường tổ chức các hoạt động giáo dục và nghiên cứu khoa học; tạo điều kiện cho nhà giáo và người học tham quan, hoạt động trải nghiệm, thực tập, nghiên cứu khoa học; Tham gia xây dựng môi trường giáo dục an toàn, lành mạnh, ngăn chặn hoạt động có ảnh hưởng xấu đến người học; Tạo điều kiện để công dân trong độ tuổi quy định thực hiện nghĩa vụ học tập để thực hiện phổ cập giáo dục, hoàn thành giáo dục bắt buộc để người học được vui chơi, hoạt động văn hóa, thể dục, thể thao lành mạnh; Hỗ trợ các nguồn lực cho phát triển sự nghiệp giáo dục theo khả năng của mình.*

- *Mặt trận Tổ quốc Việt Nam và các tổ chức thành viên của Mặt trận có trách nhiệm động viên toàn dân chăm lo cho sự nghiệp giáo dục.*

- *Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh, Đội Thiếu niên Tiên phong Hồ Chí Minh có trách nhiệm phối hợp với nhà trường giáo dục, vận động thanh niên, thiếu niên và nhi đồng gương mẫu trong học tập, rèn luyện và tham gia phát triển sự nghiệp giáo dục.*

b) Chương trình giáo dục phổ thông 2018:

Chương trình giáo dục phổ thông tổng thể theo thông tư 32 quy định: *Chương trình giáo dục phổ thông hình thành và phát triển cho học sinh 5 phẩm chất chủ yếu: yêu nước, nhân ái, chăm chỉ, trung thực, trách nhiệm. Xã hội hóa giáo dục để thực hiện Chương trình giáo dục phổ thông 2018: Nhà trường chủ động tham mưu với cấp ủy Đảng, chính quyền và phối hợp với các cá nhân, tổ chức ở địa phương để huy động đa dạng các nguồn lực tham gia các hoạt động giáo dục và hỗ trợ kinh phí, cơ sở vật chất nhà trường, xây dựng môi trường giáo dục lành mạnh, an toàn. Trong đó quy định: Phối hợp tốt giáo dục gia đình và giáo dục nhà trường; Phối hợp tốt giáo dục nhà trường và giáo dục xã hội.*

c) Chỉ thị, Nghị quyết và những văn bản pháp lý về công tác phối hợp giáo dục đạo đức cho học sinh phổ thông: Chỉ thị số 31/CT-TTg của Thủ tướng chính phủ ngày 4/12/2019 về tăng cường giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh, sinh viên; Thông tư 55/2011 TT-BGDĐT ban hành Điều lệ Ban đại diện cha mẹ học sinh của Bộ GD&ĐT; Chỉ thị 71/2008/CT-BGDĐT về *Tăng cường phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội trong công tác giáo dục trẻ em, học sinh, sinh viên*; Quyết định 1501/QĐ-TTg ngày 28/8/2015 Quyết định phê duyệt đề án Tăng cường giáo dục lý tưởng, đạo đức, lối sống cho thanh niên, thiếu niên và nhi đồng giai đoạn 2015 – 2020; Quyết định 410/QĐ-

BGDĐT Ban hành kế hoạch triển khai quyết định 1501/QĐ-TTg ngày 28/8/2015 của Thủ tướng chính phủ về Phê duyệt đề án “Tăng cường giáo dục lý tưởng, đạo đức, lối sống cho thanh niên, thiếu niên và nhi đồng giai đoạn 2015 – 2020” của ngành Giáo dục. Nghị định 24 ngày 21/3/2020 Quy định việc quản lý trong cơ sở Giáo dục mầm non, và cơ sở giáo dục phổ thông công lập (chương V); Thông tư 32/2020/TT-BGDĐT ban hành Điều lệ trường trung học cơ sở, trường trung học phổ thông và trường phổ thông có nhiều cấp học (Điều 44, 45); QĐ 1895/QĐ-TTg ngày 11/11/2021 Phê duyệt chương trình “Tăng cường giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống và khơi dậy khát vọng cống hiến cho thanh niên, thiếu niên, nhi đồng giai đoạn 2021 – 2030”;

d) Bản chất của quá trình giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh trung học cơ sở: Quá trình giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh THCS là quá trình tổ chức cuộc sống, hoạt động và giao lưu cho các em học sinh, trong quá trình đó học sinh chuyển hóa tích cực và tự giác yêu cầu thực hiện chuẩn mực xã hội thành nhận thức, thái độ và hành vi, thói quen phù hợp. Quá trình chuyển hóa tự giác, tự giác chuẩn mực đạo đức, lối sống ở học sinh THCS này được diễn ra trong phạm vi nhà trường, gia đình và xã hội. Bên cạnh đó một trong những đặc điểm của giáo dục đạo đức cho các em là quá trình diễn ra với những tác động giáo dục phức hợp từ nhiều phía (nhà trường, gia đình và xã hội), có bao nhiêu mối quan hệ xã hội mà các em học sinh đã từng gia nhập, có bao nhiêu loại hình hoạt động mà các em đã từng thực hiện trong quá trình sống là có bấy nhiêu tác động giáo dục đến quá trình hình thành và phát triển nhân cách học sinh.

Do đó để quá trình giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh ở trường THCS đạt hiệu quả thì công tác phối hợp nhà trường, gia đình để giáo dục đạo đức cho các em là cần thiết, quan trọng và không thể thiếu bởi lẽ thực hiện công tác phối hợp là đảm bảo tuân thủ quy luật giáo dục nhân cách học sinh.

3.2. Xác định mục tiêu kế hoạch phối hợp giữa nhà trường, gia đình để thực hiện chủ đề giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh THCS

Xây dựng kế hoạch hành động phối hợp giữa nhà trường, gia đình để thực hiện giáo dục đạo đức cho học sinh THCS được thể hiện thông qua kế hoạch thực hiện chủ đề giáo dục đạo đức (kế hoạch giáo dục học sinh của giáo viên làm công tác chủ nhiệm lớp), kế hoạch phối hợp nhà trường và gia đình trong thực hiện nhiệm vụ giáo dục học sinh.

Phối hợp giữa nhà trường và gia đình học sinh nhằm xây dựng môi trường giáo dục tích cực, hỗ trợ quá trình rèn kỹ năng, thói quen hành vi phù hợp chuẩn mực xã hội và pháp luật cho học sinh. Mục tiêu phối hợp trong thực hiện các chủ đề giáo dục đạo đức lối sống cho học sinh là: Thống nhất về mục tiêu giáo dục, đồng thuận trong cách thức triển khai những phương pháp và hình thức tổ chức giáo dục đến học sinh; tạo sự hỗ trợ và đồng thuận tối đa trên mọi phương diện để tổ chức các hoạt động giáo dục đến học sinh. Đối với việc tổ chức thực hiện 1 chủ đề giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh THCS cần xác định hình thức phối hợp, nội dung phối hợp, mức độ tham gia của những lực lượng giáo dục,...

Huy động sự tham gia của các lực lượng giáo dục, bản chất của quá trình phối hợp là phối hợp để giáo dục học sinh nói chung. Bất kỳ tác động giáo dục nào từ phía nhà trường/ giáo viên đều rất cần sự phối hợp, hợp tác từ gia đình học sinh kịp thời. Do đó việc triển khai các chủ đề giáo dục như một hình thức để phối hợp giữa các lực lượng giáo dục là cần thiết, trong đó các chủ đề giáo dục là nội dung, phương tiện và môi trường để các lực lượng giáo dục phối hợp thống nhất cùng thực hiện 1 mục tiêu giáo dục học sinh. Do đó cần thiết phải thiết lập được mối quan hệ chặt chẽ giữa gia đình và nhà trường, hình thành cách thức trao đổi thông tin giữa gia đình và nhà trường có sự cam kết thực hiện của các bên liên quan;

Phối hợp trong tổ chức thực hiện chủ đề giáo dục đạo đức, lối sống với nhiệm vụ cụ thể của các lực lượng giáo dục tham gia với nội dung công việc và việc làm cụ thể; trong quá trình đó gia đình một mặt phát huy vai trò cùng với nhà trường trong thực hiện nhiệm vụ giáo dục đồng thời phía nhà trường khai thác được tiềm năng và kinh nghiệm giáo dục của các lực lượng tham gia. Quá trình này tạo nên 1 môi trường giáo dục trong tổ chức thực hiện chủ đề giáo dục;

Mục tiêu giáo dục đạo đức lối sống cho học sinh được xác định dựa trên mục tiêu của chương trình giáo dục phổ thông tổng thể; dựa trên chức năng, nhiệm vụ của hoạt động giáo dục trong nhà trường; dựa trên nhu cầu thực tiễn về phát triển toàn diện nhân cách học sinh đáp ứng với yêu cầu của giai đoạn phát triển mới của đất nước cũng như hội nhập thế giới. Ở trường THCS, giáo dục đạo đức lối sống cho học sinh được thực hiện thông qua tất cả các dạng hoạt động mà học sinh được trải nghiệm ở nhà trường và gia đình, ngoài xã hội. Việc hình thành cho các em các giá trị đạo đức tích cực là mục tiêu giáo dục nhân cách học sinh, tuy nhiên quá trình hình thành những

giá trị này là mục đích sau cùng mà quá trình dạy học hướng đến, quá trình giáo dục hướng đến để phát triển nhân cách học sinh. Đảm bảo quá trình giáo dục các giá trị đạo đức lối sống cho HS THCS diễn ra hiệu quả, việc phối hợp giữa gia đình nhà trường là cần thiết và quan trọng. Sẽ không hiệu quả trong quá trình giáo dục phẩm chất nếu chỉ có duy nhất tác động giáo dục đến từ phía nhà trường mà không có tác động giáo dục từ phía gia đình và xã hội; để công tác phối hợp trong giáo dục hiệu quả- kế hoạch phối hợp là cần thiết để triển khai các tác động giáo dục đến học sinh. Việc xây dựng kế hoạch phối hợp cần xuất phát từ mục tiêu giáo dục nhân cách học sinh với những yêu cầu về những phẩm chất và năng lực cần hình thành.

3.3. Nội dung kế hoạch phối hợp để thực hiện chủ đề giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh trung học cơ sở

3.3.1. Phối hợp giữa giáo viên và gia đình trong giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh thông qua tổ chức hoạt động dạy học

a) Mục tiêu phối hợp:

Thông qua tổ chức hoạt động dạy học sẽ góp phần giáo dục cho HS những giá trị đạo đức sau: Trung thực trong học tập, chăm học, trách nhiệm học tập (hoàn thành nhiệm vụ học tập đúng hạn, biểu hiện hành vi học tập chăm chỉ, tìm tài liệu hoàn thành nhiệm vụ học tập), tính kỷ luật, tự giác và trách nhiệm trong học tập; giúp đỡ và hỗ trợ bạn trong học tập;

Trong tổ chức hoạt động dạy học, việc đưa ra các quy định cụ thể trong quá trình học, các quy định này thống nhất trong việc học tập các môn học (quy định những yêu cầu tối thiểu người học phải chấp hành tuân thủ và có biểu hiện cụ thể) và được các giáo viên bộ môn trong quá trình dạy học nhất quán thực hiện sẽ góp phần giúp cho HS có được thói quen và ý thức kỷ luật tốt. Chẳng hạn: Việc yêu cầu học sinh phải chuẩn bị bài trước khi đến lớp, Không vi phạm quy chế, thi và kiểm tra trong các giờ làm bài kiểm tra và thi học kỳ,....

- Mục tiêu giáo dục đạo đức, lối sống: Quá trình tổ chức và thực hiện hoạt động dạy học đòi hỏi sự tham gia của các lực lượng giáo dục cùng tham gia, trong đó chủ thể tổ chức hoạt động dạy học là giáo viên giảng dạy môn học. Tuy nhiên để hoạt động dạy học thực sự đạt hiệu quả trong tổ chức hoạt động dạy học đòi hỏi sự phối hợp của các lực lượng giáo dục trong nhà trường (giáo viên bộ môn và giáo viên chủ nhiệm),

và gia đình học sinh (cần sự phối hợp từ phía gia đình, cha mẹ học sinh: điều kiện về tài chính, học liệu phục vụ các hoạt động học tập).

b) Nội dung phối hợp:

Phối hợp giữa nhà trường và gia đình, giữa giáo viên và cha mẹ học sinh trong thực hiện các mục tiêu và nhiệm vụ dạy học. Chủ đề dạy học gồm: chủ đề dạy học/ tổ chức dạy học các môn khoa học xã hội và tổ chức dạy học/chủ đề dạy học môn KHXH. Nội dung phối hợp:

+ Phối hợp giữa giáo viên chủ nhiệm lớp và GV giảng dạy môn học: cung cấp thông tin về sự tiến bộ, tiến trình học nói chung của học sinh; Thông tin về ý thức tự giác về tính kỷ luật trong học tập cũng như trong tham gia các hoạt động học tập do giáo viên giảng dạy môn học tổ chức; Thông tin về khả năng phối hợp và kết nối giữa các bạn học sinh trong thực hiện nhiệm vụ nhóm/dự án (kỹ năng xã hội và kết nối, hợp tác trong học tập,..);

+ Gia đình/ cha mẹ học sinh hỗ trợ về nguồn học liệu (nếu có); hỗ trợ giáo viên trong kết nối với cơ sở nghiên cứu/viện nghiên cứu/ trường đại học hoặc cao đẳng (nếu có) để giới thiệu học sinh đến làm thí nghiệm/thực hiện nghiên cứu khoa học kỹ thuật,... ; Gia đình/Cha mẹ học sinh phối hợp trong cung cấp thông tin phản hồi cho giáo viên về những lĩnh vực hoạt động liên quan, ví dụ: thông tin phản hồi về tính tự giác, mức độ tích cực của học sinh khi tự học/ thực hiện các dự án nghiên cứu mà cha mẹ học sinh quan sát và nhận biết được,... ;

Mục tiêu giáo dục đạo đức, lối sống trong chương trình giáo dục phổ thông tổng thể và mục tiêu giáo dục đạo đức, lối sống trong qua môn học:

Giáo dục đạo đức, lối sống trong chương trình GDPT tổng thể 2018	Chương trình môn học (Thông tư 32/2018)
Trách nhiệm với bản thân: – Có ý thức bảo quản và sử dụng hợp lý đồ dùng của bản thân. –Có ý thức tiết kiệm thời gian; sử dụng thời gian hợp lý; xây	<u>Môn Ngữ văn:</u> Giúp học sinh khám phá bản thân và thế giới xung quanh, thấu hiểu con người, có đời sống tâm hồn phong phú, có quan niệm sống và ứng xử nhân văn; có tình yêu đối với tiếng Việt và văn học; có ý thức về cội nguồn và bản sắc của dân tộc, góp phần giữ

<p>dựng và thực hiện chế độ học tập, sinh hoạt hợp lí.</p> <p>– Không đổ lỗi cho người khác; có ý thức và tìm cách khắc phục hậu quả do mình gây ra</p>	<p>gìn, phát triển các giá trị văn hoá Việt Nam; có tinh thần tiếp thu tinh hoa văn hoá nhân loại và khả năng hội nhập quốc tế.</p>
<p>- Ý thức tìm hiểu về truyền thống gia đình, dòng họ</p> <p>- Quan tâm đến các công việc của gia đình.</p> <p>– Có ý thức tiết kiệm trong chi tiêu của cá nhân và gia đình;</p> <p>- Quan tâm đến các công việc của cộng đồng; tích cực tham gia các hoạt động tập thể, hoạt động phục vụ cộng đồng.</p> <p>– Tôn trọng và thực hiện nội quy nơi công cộng; chấp hành tốt pháp luật về giao thông; có ý thức khi tham gia các sinh hoạt cộng đồng, lễ hội tại địa phương</p>	<p><u>Môn</u> Giáo dục công dân :</p> <p>Yêu nước, nhân ái, chăm chỉ, trung thực, trách nhiệm;</p> <p>+ Tự hào về truyền thống gia đình, quê hương, dân tộc VN, sống có lý tưởng;</p> <p>+ Yêu thương con người</p> <p>+ Siêng năng, kiên trì</p> <p>+ Tự lập</p>

c) Lực lượng giáo dục phối hợp:

Phối hợp giữa các lực lượng tham gia để giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh trung học cơ sở trong dạy học. Quá trình giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh THCS là quá trình dưới những tác động giáo dục từ phía nhà trường, gia đình và xã hội mà hình thành cho học sinh nhận thức đúng, thái độ và tình cảm tích cực, những hành vi và thói quen phù hợp chuẩn mực đạo đức, lối sống. Giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh THCS cũng được thực hiện thông qua quá trình dạy học, ngoài một số

môn học có nội dung ưu thế trong chuyển hóa nhận thức về văn hóa, đạo đức, giá trị cộng đồng cho học sinh thì trong tổ chức hoạt động dạy học góp phần hình thành thái độ, tình cảm và hành vi đúng.

Trong dạy học, việc thực hiện nội quy lớp học, kỷ luật lớp học trong học tập môn học cũng là một kiểu rèn cho học sinh thói quen kỷ luật, nề nếp. Để thực hiện đòi hỏi sự đồng bộ của cả nhà trường, các giáo viên môn học và có sự phối hợp chặt chẽ lẫn nhau để loại trừ thói quen xấu, hình thành thói quen mới tích cực. Ví dụ như: học bài và làm bài tập trước khi đến lớp, thực hiện nghiêm chỉnh nội quy giờ học của học sinh.

Giáo viên dạy học môn học: Trong quá trình giảng dạy và triển khai các nhiệm vụ dạy học môn học trên lớp, giáo viên giảng dạy môn học một mặt thực hiện nhiệm vụ giảng dạy môn học, đồng thời chú ý định hướng quá trình tự học, hành vi học tập của học sinh trên lớp với mong muốn học sinh đạt những kết quả cao nhất trong học tập, tuân thủ và thực hiện nghiêm nội quy trong lớp học là những cách thức giáo dục đạo đức, lối sống trong phạm vi tổ chức của GV giảng dạy môn học. Để đảm bảo quá trình giáo dục học sinh, những thông tin trong các giờ học trên lớp của học sinh về tinh thần tự giác trong học tập, về nội quy và kỷ luật trong học tập của học sinh... cần được giáo viên giảng dạy môn học chia sẻ lại với giáo viên chủ nhiệm lớp, trao đổi cùng cha mẹ học sinh để cung cấp tình hình học tập của con cái đồng thời hỗ trợ nhà trường tổng một số trường hợp cụ thể. Ví dụ: thông tin về tình hình sức khỏe của học sinh, tình hình tham gia hoạt động học tập trong giờ học trên lớp, tình hình làm bài về nhà và bài tập đầy đủ.

Giáo viên chủ nhiệm lớp: Ở trường THCS giáo viên được phân công làm công tác giáo viên chủ nhiệm lớp đồng thời giảng dạy một môn học tại lớp làm công tác chủ nhiệm lớp. Quá trình giảng dạy và làm giáo viên chủ nhiệm lớp, giáo viên CNL cần thu thập và trao đổi thông tin về tình hình học tập của học sinh lớp mình (tình hình học tập của học sinh qua các tiết học theo thời khóa biểu), thông tin cập nhật hàng ngày để kịp thời phát hiện những thay đổi, hoặc những biểu hiện của học sinh để có biện pháp giáo dục kịp thời.

Đoàn thanh niên, Đội thiếu niên tiên phong Hồ Chí Minh: Phối hợp cùng giáo viên giảng dạy môn học và GVCNL trong năm thông tin về đoàn viên, đội viên để có biện pháp phối hợp triển khai các hoạt động của Đoàn, Đội.

Cha mẹ học sinh: Thông qua giáo viên CNL nắm tình hình của các em học sinh trong các giờ học trong tuần, phối hợp cùng nhà trường trong hỗ trợ và nhắc nhở các em trong quá trình thực hiện và hoàn thành nhiệm vụ học tập.

3.3.2. Phối hợp giữa giáo viên và gia đình để thực hiện chủ đề giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh thông qua hoạt động trải nghiệm

a) Mục tiêu phối hợp:

Chương trình GDPT 2018 quy định: Giáo dục đạo đức lối sống nhằm hình thành và phát triển ở học sinh 5 phẩm chất với những biểu hiện tương ứng về yêu cầu cần đạt cụ thể theo bậc học (quy định trong). Căn cứ vào yêu cầu này, giáo viên xây dựng được các yêu cầu cần đạt ở học sinh theo hướng nâng cao dần theo khối lớp từ thấp đến cao hơn trong phạm vi nhà trường/ khối lớp. Dựa trên những yêu cầu cần đạt, xây dựng chủ đề giáo dục bao gồm các hoạt động giáo dục cụ thể, huy động sự tham gia của các lực lượng giáo dục hướng đến mục tiêu thực hiện nội dung chủ đề giúp học sinh chuyển hóa, hình thành những nét nhận thức đạo đức tích cực, những xúc cảm, hành vi và thói quen đạo đức.

Xác định mục tiêu phối hợp giữa giáo viên và gia đình học sinh để thực hiện chủ đề giáo dục đạo đức, lối sống trong hoạt động trải nghiệm đòi hỏi cần xuất phát từ chủ đề và mục tiêu cần đạt của chủ đề giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh. Dựa trên chủ đề và mục tiêu chủ đề xác định nội dung chủ đề và nội dung phối hợp giữa giáo viên và gia đình học sinh để thực hiện nội dung chủ đề.

Chẳng hạn: Giáo dục cho học sinh tính kỷ luật, ý thức chấp hành nội quy lớp học và trường học như: đeo thẻ khi đến trường, mặc đồng phục; lao động vệ sinh lớp học khi đến lịch lao động của nhóm/tổ; Quan tâm, chia sẻ, hợp tác với bạn cùng lớp trong thực hiện một số hoạt động của nhóm, tập thể; Trách nhiệm với môi trường tự nhiên, trách nhiệm đối với bản thân và những người xung quanh và cộng đồng

Việc xác định chủ đề giáo dục đạo đức cần lưu ý một số nội dung sau:

- Chủ đề giáo dục phải thể hiện việc định hướng giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh;
- Chủ đề giáo dục phù hợp và được biểu hiện qua chuỗi các hoạt động/ việc làm của học sinh trong nhà trường/lớp học qua đó hình thành nhận thức về chuẩn mực đạo đức, hành vi và thói quen phù hợp;

- Nội dung của chủ đề giáo dục chứa đựng các giá trị, nội dung giá trị đạo đức cần hình thành rèn luyện và tập luyện ở học sinh;

b) Nội dung phối hợp lực lượng giáo dục thực hiện chủ đề trải nghiệm:

* Xác định chủ đề giáo dục:

Căn cứ trên những yêu cầu cần đạt, giáo viên xác định chủ đề giáo dục đạo đức, lối sống phù hợp với đặc điểm học sinh và trình độ học sinh trong lớp, đặc điểm và điều kiện của phụ huynh học sinh, điều kiện gia đình học sinh để xác định chủ đề phù hợp. Dựa trên chủ đề và mục tiêu chủ đề, xây dựng nội dung của chủ đề chuẩn hóa những yêu cầu cần đạt của chủ đề (mục tiêu chủ đề) thể hiện sự phối hợp giữa GV và gia đình học sinh, quá trình xác định nội dung chủ đề cần quan tâm đến những lưu ý sau đây:

(+) Nội dung và hình thức tổ chức thực hiện chủ đề giáo dục thể hiện qua chuỗi hoạt động của học sinh và các chủ thể tham gia tổ chức hoặc hỗ trợ tổ chức hoạt động giáo dục;

(+) Nội dung của chủ đề là các giá trị đạo đức cần hình thành cho học sinh được chuyển hóa/thiết kế dưới dạng các hoạt động và hình thức tổ chức hoạt động để học sinh trải nghiệm hoặc tham gia qua đó hình thành cho học sinh các giá trị đạo đức tích cực;

(+) Thể hiện được sự tham gia của các lực lượng giáo dục vào quá trình giáo dục nhân cách học sinh trong quá trình tổ chức triển khai;

Khung gợi ý một số chủ đề/nội dung phối hợp và vai trò của các lực lượng giáo dục trong thực hiện chủ đề giáo dục

Chủ đề/ Nội dung hoạt động	Vai trò của các lực lượng giáo dục
<p>* Chủ đề: Sống trách nhiệm với chính mình</p> <p>* Nội dung:</p> <p>- Tọa đàm trao đổi giữa giáo viên và gia đình học sinh về: trách nhiệm và sống trách nhiệm đối với những người xung quanh, trách nhiệm đối với bản thân,... ;</p>	<p>1. GVCNL: Phổ biến, giới thiệu đến các bậc PHHS về các giá trị cần hình thành ở HS; Vai trò và trách nhiệm nhà trường, gia đình và cộng đồng xã hội trong thực hiện nội dung này;</p> <p>2. PHHS và nhà trường cam kết cùng thực hiện triển khai các HĐ cùng nhau trong thực hiện mục tiêu giáo dục;</p> <p>a) <u>Phía nhà trường</u> (GVCNL chịu trách nhiệm quản lý thông tin trong hồ sơ học sinh của lớp CN):</p> <p>- Trong tổ chức các HĐ dạy học: phát hiện được</p>

<ul style="list-style-type: none"> - Tổ chức diễn đàn giáo viên, PHHS, học sinh về trách nhiệm với chính mình – quan điểm và hiệu hiện của học sinh - Tổ chức hoạt động lao động tập thể; - Thực hành tự rèn luyện của cá nhân học sinh; - Hoạt động nhóm dự án tìm hiểu về biểu hiện sống trách nhiệm với chính mình theo nhóm lớp;	<p>những điểm mạnh và điểm yếu của HS trong học tập; phát huy tính tự giác và chủ động của mỗi cá nhân; yêu cầu cao về tính trách nhiệm, trung thực và tự giác trong học tập;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Trong tổ chức các hoạt động giáo dục, hoạt động trải nghiệm; <p>b) Phía gia đình</p> <ul style="list-style-type: none"> - Được cung cấp thông tin về mục tiêu, nội dung giáo dục nhân cách học sinh và những nội dung cần phối hợp trong tiến hành giáo dục HS theo chủ đề/Nội dung hoạt động phối hợp cùng tham gia; - Cam kết phối hợp cùng nhà trường trong định hướng học sinh có trách nhiệm với chính bản thân các em, trong sinh hoạt hàng ngày, trong công việc và hoạt động học tập của chính các em; - Phối hợp thực hiện triển khai các hoạt động giáo dục học sinh trong phạm vi các mối quan hệ và hoạt động liên quan; <p>3. Thông tin trao đổi được tiến hành theo phương pháp số điện tử/ĐT; Trao đổi và chia sẻ thông tin với GVCN để kịp thời dự đoán những thay đổi, diễn biến tâm lý, hành vi của HS để có biện pháp hỗ trợ các em kịp thời</p>
<p>* Chủ đề: Sống trách nhiệm với những người xung quanh</p> <p>* Nội dung:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tổ chức diễn đàn giao lưu giữa học sinh – GVCN lớp, học sinh với Giáo viên giảng dạy môn học, đại diện cha mẹ học sinh (của lớp, và của nhà trường);	<p>1/ GVCNL: giới thiệu đến PHHS về trách nhiệm đối với những người xung quanh cần hình thành ở HS; Vai trò và trách nhiệm nhà trường, trách nhiệm gia đình và cộng đồng xã hội trong triển khai những nội dung của chủ đề này;</p> <p>2/ Cam kết cùng thực hiện triển khai các hoạt động cùng nhau giữa các lực lượng giáo dục trong thực hiện mục tiêu giáo dục;</p> <p>Giáo viên giảng dạy môn học: cung cấp những thông</p>

<ul style="list-style-type: none"> - GVCNL và GV giảng dạy môn học cùng xây dựng kế hoạch hoạt động để mỗi học sinh có trách nhiệm với bạn học trong học tập; - Triển khai Dự án poster về trách nhiệm học sinh đối với cảnh quan, xây dựng truyền thống nhà trường, trong nội quy và thực hiện nội quy trường học/lớp học; - Thực hành tự rèn luyện trong học tập ở trường và gia đình 	<p>tin cần thiết về học sinh cho GVCNL, điền thông tin về sự tiến bộ học sinh vào hồ sơ cá nhân học sinh;</p> <p>Phối hợp tổ chức thực hiện và triển khai những hoạt động thực hiện chủ đề;</p> <p><u>GVCNL</u>: chịu trách nhiệm quản lý thông tin trong hồ sơ học sinh của lớp CN: Giao học sinh khá kèm những học sinh có lực học yếu hơn; Trách nhiệm cá nhân trong hoàn thành một số nhiệm vụ nhóm khác;</p> <p>Hỗ trợ kịp thời các thành viên trong nhóm và trong lớp khi cần thiết;</p> <p><u>Phía gia đình (cha mẹ học sinh)</u>:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Được cung cấp thông tin về mục tiêu, nội dung giáo dục nhân cách học sinh và những nội dung cần phối hợp trong giáo dục HS; - Cam kết phối hợp cùng nhà trường trong giáo dục nhân cách HS; - Phối hợp thực hiện triển khai các hoạt động giáo dục học sinh trong phạm vi các mối quan hệ và hoạt động liên quan;
--	---

* Khung gợi ý kế hoạch giáo dục đạo đức, lối sống thông qua các chủ đề HĐTN, HN

Chủ đề	Yêu cầu cần đạt & Nội dung HĐ	Hoạt động và hình thức phối hợp	
		Nhà trường (đại diện GVCNL, GV giảng dạy)	Gia đình
Sống trách nhiệm	<ul style="list-style-type: none"> - Rèn luyện thường xuyên thông qua thực hiện nội quy, kỷ luật lớp học; - Diễn đàn, 	<ul style="list-style-type: none"> + GV giảng dạy môn học: Tổ chức các hoạt động học tập theo nhóm, HS có cơ hội chia sẻ, hợp tác và giúp đỡ lẫn nhau trong học tập; hoạt động HS được rèn tính trách nhiệm trong công 	<ul style="list-style-type: none"> + Thực hiện vai trò của giáo dục GD trong quá trình cùng tham gia các hoạt động giáo dục HS ở trường học; + Quan tâm giáo dục HS những giá trị đạo đức tích cực trong mối quan hệ giữa HS – thành

	<p>tổng kết;</p> <p>- Hoạt động trải nghiệm về mạch nội dung khám phá bản thân, mạch nội dung hướng đến xã hội</p>	<p>việc, học tập;</p> <p>+ GVCNL: Tổ chức hoạt động hoạt động trải nghiệm theo chủ đề để rèn kỹ năng giao tiếp ứng xử cho HS trong quá trình tham gia các dạng hoạt động này;</p> <p>+ Tổ chức diễn đàn, hoạt động hoạt động sinh hoạt tập thể, hoạt động rèn luyện thể dục thể thao hình thành cho HS các kỹ năng giao tiếp, ứng xử và các giá trị đạo đức tương ứng ở HS;</p> <p>+ Thông tin về sự tiến bộ của HS được lưu hồ sơ cá nhân HS bởi GVCNL.</p>	<p>viên trong gia đình;</p> <p>+ Cung cấp thông tin về những biểu hiện hợp tác tích cực của người học, thể hiện ý thức, thái độ và trách nhiệm cá nhân của HS khi ở gia đình;</p> <p>Quá trình tổ chức phối hợp:</p> <p>1/ Thống nhất giữa GVCNL và PHHS về mục tiêu và nội dung cần thống nhất trong giáo dục;</p> <p>2/ Định hướng giáo dục HS các giá trị xã hội trong mối quan hệ giữa con người – con người như: trách nhiệm, bổn phận, chia sẻ, thân thiện và sẵn sàng giúp đỡ;</p> <p>3/ Chủ động trao đổi thông tin với nhà trường về sự tiến bộ của HS cũng như mức độ và tiến độ hình thành các giá trị đạo đức cá nhân ở HS : tự giác, trách nhiệm, kỹ năng giao tiếp và ứng xử phù hợp.</p>
<p>Bảo vệ môi trường sống quanh tôi</p>	<p>- Diễn đàn</p> <p>- Tổ chức hoạt động dự án</p> <p>-Triển lãm trưng bày poster</p>	<p>+ Kiến thức về môi trường, về bảo vệ môi trường và vai trò trách nhiệm của thế hệ trẻ đối với môi trường sống được lồng ghép giảng dạy trong một số môn học/chủ đề dạy học có ưu thế;</p> <p>+ Tổ chức hoạt động theo</p>	<p>+ Cùng tham gia phối hợp thực hiện trong các hoạt động giáo dục HS ở trường học cần sự tham gia của PHHS;</p> <p>+ PHHS hiểu, nhận thức đúng vai trò trong giáo dục môi trường và bảo vệ môi trường cho HS; Vai trò và sự ảnh hưởng từ PHHS đến HS?</p>

		<p>chủ đề về môi trường và bảo vệ môi trường; Triển khai các hoạt động bảo vệ môi trường nhà trường (duy trì khuôn viên nhà trường xanh, sạch đẹp, không rác thải); poster về bảo vệ môi trường tuyên truyền nâng cao nhận thức cộng đồng.</p> <p>+ Phối hợp cùng với gia đình HS trong triển khai nội dung giáo dục bảo vệ môi trường với vai trò là một nội dung GD của nhà trường, nội dung phối hợp giữa nhà trường và gia đình trong giáo dục HS (dự án các em HS thực hiện bảo vệ môi trường tại gia đình/ vận động tuyên truyền, tham gia làm sạch môi trường tại nơi ở khu dân cư);</p>	<p>+ PHHS tham gia phối hợp đồng hành cùng con bảo vệ MT tại khu dân cư; (Dự án cha mẹ cùng con trong bảo vệ môi trường);</p> <p>+ PHHS cung cấp thông tin về những biểu hiện hợp tác tích cực của người học, thể hiện ý thức, thái độ và trách nhiệm cá nhân của HS khi ở gia đình;</p> <p>Hình thức tổ chức phối hợp:</p> <p>1/ Hợp PHHS thống nhất giữa GVCNL và PHHS về mục tiêu và nội dung cần thống nhất trong giáo dục;</p> <p>2/ Cha mẹ định hướng giáo dục HS các giá trị xã hội trong mối quan hệ giữa con người – con người như: trách nhiệm, bôn phận, chia sẻ, thân thiện và sẵn sàng giúp đỡ;</p> <p>3/ PHHS chủ động trao đổi thông tin với nhà trường về sự tiến bộ của HS</p>
--	--	---	---

Một số ví dụ về kế hoạch trải nghiệm giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh:

Chủ đề: *Tôi và những người xung quanh* (lớp 6)

* Yêu cầu cần đạt:

- Trong học tập: hoàn thành nhiệm vụ học tập cá nhân đúng hạn; không gian lận, trung thực trong thi cử và kiểm tra; Tuân thủ nội quy, quy định của lớp học; Hoàn thành công việc được giao;

- Sẵn sàng chia sẻ, giúp đỡ bạn bè và người xung quanh khi cần thiết; nhận biết

được vai trò cá nhân trong học tập, công việc, người thân và cộng đồng;

* Chuẩn bị:

- Dựa trên cơ sở kế hoạch phối hợp giữa GVCNL và gia đình học sinh về tổ chức và thực hiện hoạt động giáo dục, tổ chức cuộc họp với Ban đại diện cha mẹ học sinh để xây dựng kế hoạch tổ chức chủ đề cụ thể.
- Thống nhất về mục tiêu phối hợp, thời gian và thành phần tham gia, nguồn lực cần huy động trong tổ chức triển khai; Phối hợp trong đánh giá kết quả rèn luyện của các em.

* Nội dung và hình thức tổ chức:

Hoạt động 1. Diễn đàn em là học sinh lớp 6;

Mục tiêu: giúp học sinh nhận diện công việc, việc học đối với học sinh lớp 6, nội quy và quy định lớp học, trường học cần thực hiện;

Hình thức tổ chức: Tổ chức diễn đàn cùng cha mẹ, giáo viên cùng học sinh trao đổi, bày tỏ quan điểm về nhiệm vụ, trách nhiệm đối với những người xung quanh các em về chủ đề “Đồng hành cùng con”

Hoạt động 2. Em làm tuyên truyền viên xuất sắc

Mục tiêu: Hoàn thành các nhiệm vụ cá nhân khi đến lớp; Tự giác hoàn thành nhiệm vụ học tập các môn; Vận động bạn khác, người khác thực hiện tốt nội quy trường lớp;

Hình thức:

- Hoạt động theo nhóm/tổ được phân công (xây dựng kế hoạch nhóm, kế hoạch hỗ trợ bạn trong tổ và triển khai cùng thực hiện);
- Nhóm dự án: làm poster tuyên truyền việc thực hiện nội quy, kỷ luật nhà trường và lớp học

Hoạt động 3. Xây dựng kế hoạch phát triển bản thân.

- Mục tiêu: Đưa ra được những công việc cần thực hiện tốt ở trường/lớp và ở nhà đồng thời thực hiện theo kế hoạch đã xây dựng
- Hình thức HĐ: tự rèn luyện (có sự cung cấp thông tin từ phía gia đình và nhà trường để lưu thông tin cá nhân)
- PHHS: tham gia quá trình đánh giá, nhận xét và cung cấp thông tin về quá trình rèn luyện của học sinh qua ứng dụng kết nối; phiếu nhận xét hoặc đánh giá qua google form gửi link qua nhóm zalo,...

Kết thúc chủ đề: Đánh giá điểm đạt được và chưa đạt được so với yêu cầu đặt ra;

trọng tâm sự phối hợp của các bên liên quan trong thực hiện

Chủ đề: Cặp lá yêu thương (Lớp 7)

* Mục tiêu chủ đề: Giúp các em nhận biết sự cảm thông, chia sẻ với bạn bè trên mọi miền tổ quốc; Có những hành động cụ thể, thiết thực để góp sức nhỏ vào việc chung tay giúp đỡ các bạn nhỏ vùng khó khăn (hoặc 1 bạn trong lớp có hoàn cảnh khó khăn cần giúp đỡ);

* Chuẩn bị: Nội dung và mục tiêu tổ chức hoạt động chủ đề được trao đổi và bàn bạc với Ban đại diện PHHS của lớp. Thống nhất kế hoạch tổ chức, lực lượng tham gia và nguồn lực cần huy động để tổ chức hoạt động.

* Nội dung và hình thức tổ chức:

HD 1. Giáo viên chủ nhiệm lớp nêu vấn đề (hoàn cảnh cần giúp đỡ của HS trong lớp/ hoặc hs vùng thiên tai cần sự hỗ trợ). Định hướng để các em học sinh tự bàn cách làm: Chương trình tiết kiệm bữa ăn sáng/Chương trình tự làm đồ giải khát/buru thiếp hoặc túi xách tay hand made do học sinh tự làm như 1 hoạt động để có nguồn kinh phí hỗ trợ (kêu gọi vốn ban đầu từ Hội cha mẹ HS);

- HS thảo luận, bàn bạc và giao nhiệm vụ các tổ/nhóm

HD2. Thiết kế sản phẩm

Mục tiêu: Thiết kế được sản phẩm thể hiện tính thẩm mỹ, tương tác và hợp tác giữa các thành viên trong nhóm;

- Nhóm lên kế hoạch cụ thể cho việc thiết kế /làm sản phẩm theo thời gian hạn định;
- Tổ chức thiết kế sản phẩm ;
- Chuẩn bị hội chợ: Làm băng zon, biểu ngữ; chuẩn bị giấy mời mời các bậc phụ huynh học sinh cùng tham gia hội chợ;

HD 3. Trưng bày/ hội trợ/ hoặc tiếp thị sản phẩm đến người mua:

- Học sinh chuẩn bị các điều kiện về địa điểm để tổ chức trưng bày/tiếp thị sản phẩm
- Tổ chức phân công các bộ phận tham gia đảm bảo an toàn, an ninh, hiệu quả giới thiệu sản phẩm đến người mua và bán được sản phẩm (bộ phận chào hàng, bộ phận bang hành, bộ phận thu ngân,...);

HD 4. Kết thúc hoạt động, quyết toán và chuyển giao kinh phí đến tay học sinh cần hỗ trợ

Chủ đề: An toàn khi tham gia giao thông (lớp 8)

* Mục tiêu: Học sinh nhận biết được những nội dung cơ bản khi tham gia giao thông, kiến thức về an toàn giao thông; Trách nhiệm đối với chính bản thân, đối với người khác khi tham gia giao thông; Có hành vi tham gia giao thông phù hợp, có văn hóa; Vận động và tuyên truyền những người xung quanh có hành vi tham gia giao thông có văn hóa;

* Chuẩn bị: Nội dung và mục tiêu tổ chức hoạt động chủ đề được trao đổi và bàn bạc với Ban đại diện PHHS của lớp. Thống nhất kế hoạch tổ chức, lực lượng tham gia và nguồn lực cần huy động để tổ chức hoạt động.

* Nội dung và hình thức tổ chức:

Hoạt động 1. Tọa đàm giữa GVCNL, GV giảng dạy, PHHS và học sinh tìm hiểu về kiến thức khi tham gia giao thông

Mục tiêu: Học sinh có kiến thức về an toàn giao thông, kiến thức về văn hóa tham gia giao thông

Cách thức thực hiện: Tổ chức tọa đàm giữa GV, GVCNL và học sinh nói về an toàn giao thông để các em học sinh được dịp chia sẻ những hiểu biết, những băn khoăn khi tham gia giao thông trong điều kiện hiện nay;

Hoạt động 2. Hành vi đẹp trong văn hóa tham gia giao thông

Mục tiêu: Học sinh nhận thức được tham gia giao thông cần có những hành vi đẹp, nhiều người cũng thực hiện và duy trì mới tạo nên nét đẹp trong văn hóa giao thông của các bạn trẻ; Thực hành được những hành vi tham gia giao thông tích cực, lành mạnh và hướng dẫn người khác cùng thực hiện;

Cách thức thực hiện:

+ Tổ chức diễn đàn GVCNL, GV và HS cùng với cha mẹ học sinh về phương án và cách thức định hướng cho học sinh trong tham gia giao thông;

+ Hình thành đội tự quản thực hiện phân luồng giao thông tại cổng trường; Xếp xe trong khu vực nhà trường phân cho lớp

Hoạt động 3. Phóng sự về nét đẹp giao thông

Mục tiêu: Học sinh lên ý tưởng tuyên truyền, quảng bá các nội dung và hành vi đẹp khi tham gia giao thông của học sinh trong nhà trường; Những hành vi chưa đẹp cần tránh,..

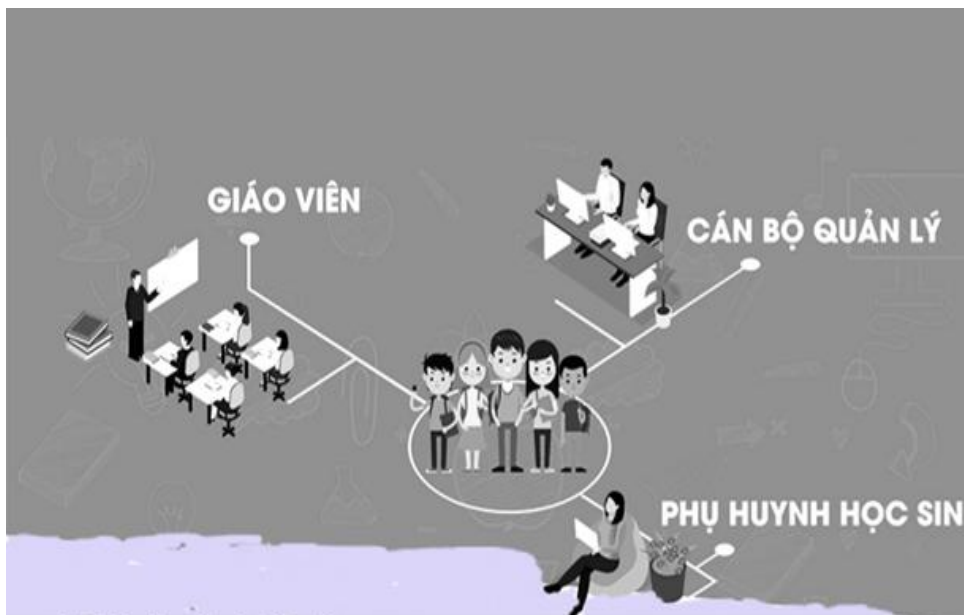
+ Thiết kế nhóm dự án, phân công công việc;

- + Thực hiện dự án, lên ý tưởng thể hiện sản phẩm và trưng bày sản phẩm;
- + Trưng bày và giới thiệu sản phẩm (mời đại diện cha mẹ học sinh, giáo viên bộ môn, đại diện cán bộ Quản lý nhà trường tham dự ban giám khảo, tham dự buổi triển lãm sản phẩm của các con);

3.4. Thiết lập kênh thông tin giữa giáo viên và gia đình về giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh trung học cơ sở

Kênh thông tin 2 chiều là một trong những nội dung cần thiết của kế hoạch hành động phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội trong giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh. Thiết lập kênh thông tin 2 chiều giữa nhà trường và gia đình học sinh thể hiện qua: Nội dung thông tin trao đổi 2 chiều giữa nhà trường và gia đình học sinh; Hình thức trao đổi thông tin giữa nhà trường và gia đình học sinh.

3.4.1. Nội dung kênh thông tin trao đổi hai chiều giữa giáo viên và gia đình học sinh trong giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh

Thông tin về học sinh và các hoạt động giáo dục học sinh giữ vai trò quan trọng, xuyên suốt trong quá trình giáo dục học sinh, giúp nhà trường, cha mẹ học sinh lựa chọn được nội dung và phương pháp, hình thức tổ chức giáo dục phù hợp với đặc điểm và hoàn cảnh của học sinh. Việc trao đổi thông tin giáo dục giữa nhà trường, gia đình và xã hội giữ vai trò vô cùng quan trọng, giúp cho hoạt động phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội trở thành một chu trình khép kín và hoạt động giáo dục học

sinh mang tính hệ thống, tính đồng bộ. Trong giáo dục học sinh, kênh thông tin trong quản lý giáo dục học sinh của từng lớp học sinh là kênh thông tin giữa giáo viên chủ nhiệm lớp và gia đình học sinh (đặc biệt quan trọng là thông tin giữa giáo viên chủ nhiệm lớp và gia đình học sinh).

- Nội dung thông tin trao đổi giữa giáo viên và gia đình, xã hội tập trung vào các nội dung:

Thông tin về mục tiêu giáo dục của cấp học nói chung, mục tiêu giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh THCS nói riêng theo chương trình giáo dục của Bộ Giáo dục – Đào tạo; Thông tin về mục tiêu giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh của nhà trường. Thông tin về mục tiêu phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội trong giáo dục học sinh.

Thông tin về nhiệm vụ học tập, nhiệm vụ rèn luyện của học sinh trong học kỳ, năm học; Tình hình tham gia thực hiện nội dung giáo dục đạo đức và những biểu hiện lối sống của các em; Những nội dung hoạt động giáo dục sẽ triển khai với học sinh trong nhà trường từng học kỳ, từng tháng trong chương trình hành động của trường, của lớp.

Thông tin về hình thức tổ chức giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh: Những hình thức tổ chức giáo dục sẽ triển khai trong nhà trường, sự cần thiết phải có sự phối hợp giữa nhà trường với gia đình, xã hội để hoạt động thành công, hiệu quả nội dung giáo dục đạo đức cho học sinh. Các hình thức giáo dục: Giáo dục qua môn học, giáo dục qua hoạt động trải nghiệm; Giáo dục qua hoạt động tình nguyện, phát triển cộng đồng; Giáo dục qua hoạt động tự rèn luyện, tự giáo dục của mỗi học sinh.

Thông tin trao đổi với cha mẹ học sinh về hình thức phối hợp hoạt động phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội để giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh và trách nhiệm của mỗi bên tham gia, sản phẩm, kết quả cần đạt được.

Thông tin về tình hình học tập, tham gia các hoạt động của học sinh ở trường; Thông tin về biểu hiện và mức độ thực hiện nhiệm vụ của người học, quá trình thực hành nội quy nhà trường, nội quy lớp học và các hoạt động giáo dục. Thông tin về thành tích học tập của học sinh qua từng tuần, tháng, học kỳ hoặc những diễn biến thay đổi ở từng học sinh, những hành vi tích cực hay những hành vi chưa chuẩn mực ở học sinh cần tăng cường giáo dục.

Ngoài ra còn trao đổi thông tin giữa giáo viên chủ nhiệm lớp và giáo viên dạy học môn học, giữa giáo viên và học sinh,... Thông tin về tình hình học, ý thức trong học tập; thông tin về mối quan hệ bạn bè học sinh, những mâu thuẫn xung đột thường gặp và các xử lý.

- Nội dung thông tin về gia đình học sinh GV chủ nhiệm lớp cần nắm và cập nhật trong giáo dục học sinh của lớp chủ nhiệm:

+ Thông tin về họ tên bố (hoặc mẹ) của học sinh, chỗ ở hiện tại, đặc điểm nghề nghiệp (sinh kế) của phụ huynh học sinh; Trình độ văn hóa của phụ huynh học sinh; Địa chỉ/thông tin liên lạc khi cần (Email, SĐT);

+ Thông tin khái quát về hoàn cảnh gia đình, mối quan hệ của gia đình với chính quyền địa phương và cộng đồng;

- Thông tin về tình hình văn hóa, kinh tế, chính trị của địa phương, các tổ chức chính trị ở địa phương và doanh nghiệp sản xuất kinh doanh:

- Mức độ quan tâm của các tổ chức chính trị xã hội trên địa bàn tới giáo dục đạo đức cho học sinh của nhà trường.

- Những vấn đề nổi cộm cần quan tâm chú ý để có những biện pháp phối hợp thường xuyên, kịp thời: Tình hình phòng tránh dịch bệnh; Nguy cơ về tệ nạn xã hội trên địa bàn gia tăng ảnh hưởng xấu tới học sinh và những biện pháp phối hợp để ngăn chặn, những dư luận không lành mạnh mới phát sinh trong học sinh hoặc trong xã hội cần được ngăn chặn, những vấn đề mới phát sinh trên địa bàn nhà trường và xã hội cần quan tâm,...

3.4.2. Các hình thức trao đổi thông tin giữa giáo viên và phụ huynh học sinh

a) Hình thức trao đổi thông tin giữa giáo viên và phụ huynh học sinh

Phối hợp giữa nhà trường và gia đình học sinh, giữa giáo viên chủ nhiệm lớp và phụ huynh học sinh trong phối hợp giáo dục đạo đức, lối sống có thể được tiến hành theo nhiều hình thức, phổ biến có những hình thức phối hợp như sau:

- Tổ chức họp giữa GVCNL và phụ huynh học sinh của lớp học; Trong cuộc họp nhà trường (đại diện là GVCNL) và phụ huynh học sinh thống nhất cùng tham gia xây dựng kế hoạch phối hợp và ký cam kết thực hiện phối hợp, tổ chức triển khai các hoạt động phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội để giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh. Trong năm học, tổ chức họp phụ huynh học sinh được định kỳ tổ chức 3 lần/năm học, nội dung họp bầu ban đại diện cha mẹ học sinh vào đầu năm học, trao đổi

tình hình kế hoạch giáo dục học sinh trong năm học, tình hình học tập của học sinh trong lớp, sự thay đổi những vấn đề trong giáo dục học sinh nhà trường, gia đình cần lưu tâm.

Ban đại diện cha mẹ học sinh hoạt động theo cơ chế tự giác, tự nguyện của các bậc cha mẹ học sinh nhằm hỗ trợ nhà trường trong công tác phối hợp giáo dục cùng với giáo dục nhà trường để đạt hiệu quả tốt nhất trong thực hiện nhiệm vụ và mục tiêu giáo dục nhà trường. Thông qua ban đại diện cha mẹ học sinh, GVCNL triển khai các kế hoạch phối hợp trong tổ chức các hoạt động giáo dục cho tập thể lớp học sinh, phối hợp trong giáo dục các em học sinh khi về với gia đình; ban đại diện cha mẹ học sinh sẽ chủ động thông báo, trao đổi và thảo luận với các phụ huynh khác nhằm thống nhất phương hướng, kế hoạch hoạt động phối hợp trong giáo dục đạo đức lối sống cho các em nói riêng cũng như kế hoạch và nhiệm vụ giáo dục của nhà trường nói chung. Ban đại diện cha mẹ học sinh còn đại diện tham gia các buổi họp PHHS với đại diện cha mẹ học sinh của khối, trường để nắm được tình hình triển khai hoạt động và nhiệm vụ năm học của nhà trường.

Trong công tác phối kết hợp giáo dục đạo đức lối sống cho học sinh, ban đại diện cha mẹ học sinh tham dự vào quá trình thảo luận dự thảo kế hoạch hoạt động và cách thức triển khai một số hoạt động tập thể của lớp trong giáo dục học sinh cần sự đồng lòng nhất trí từ phía cha mẹ học sinh và phối hợp của cha mẹ học sinh trong quá trình triển khai.

Trao đổi, thảo luận tại cuộc họp phụ huynh học sinh định kỳ và huy động sự tham gia của PHHS (trong trường hợp cần sự tham gia của PHHS): Tổ chức cuộc họp PHHS định kỳ để triển khai kế hoạch giáo dục của nhà trường, triển khai các nội dung giáo dục thống nhất chung của ngành, địa phương, nhà trường đến các bậc PHHS để PHHS hiểu được nội dung giáo dục, kế hoạch giáo dục của nhà trường; Nhận biết được vai trò của PHHS trong việc giáo dục con cái họ, cam kết axgia đình và nhà trường trong giáo dục học sinh; - Tổ chức các buổi diễn đàn, chia sẻ theo chủ đề có sự tham gia của PHHS: Việc khai thác tiềm năng giáo dục, kinh nghiệm và sự sẵn sàng tham gia của PHHS vào quá trình tổ chức các hoạt động GD là rất cần thiết. PHHS có thể là một nguồn lực giúp nhà trường kết nối với lực lượng giáo dục ngoài xã hội trong tổ chức thành công hoạt động trải nghiệm theo chủ đề (nhất là những hoạt động dẫn

với môi trường thực tiễn sản xuất, trồng trọt hoặc kinh doanh trong việc cung cấp cho người học những trải nghiệm văn hóa, nghề nghiệp là rất cần thiết).

- Xây dựng và sử dụng phần mềm kết nối giữa nhà trường, gia đình để trao đổi thông tin về tình hình giáo dục học sinh nói chung và giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh nói riêng. Là phần mềm quản lý thông tin và hồ sơ học sinh trong quá trình học đòi hỏi cập nhật thông tin về quá trình học tập và rèn luyện của học sinh. Nội dung thông tin trong phần mềm cập nhật theo nhóm lĩnh vực và đối tượng cập nhật, ví dụ: thông tin về học tập và tham gia hoạt động của học sinh ở trường do giáo viên chủ nhiệm nhập và thông tin để cha mẹ học sinh có thể biết & thông tin từ phụ huynh học sinh cập nhật, chia sẻ với nhà trường; Thông tin về mức độ tham gia, trách nhiệm và ý thức cá nhân khi về gia đình,.. Nhà trường (đại diện trong quản lý một lớp học sinh là giáo viên làm công tác chủ nhiệm lớp), cha mẹ học sinh và cộng đồng xã hội có thể sử dụng phần mềm để tiến hành các hình thức trao đổi thông tin giữa nhà trường, gia đình và xã hội qua mô hình kết nối giữa nhà trường, gia đình và xã hội để giáo dục học sinh. Xây dựng và triển khai áp dụng phần mềm hỗ trợ dịch vụ tương tác online giữa phụ huynh với giáo viên, giáo viên chủ nhiệm lớp để trao đổi chia sẻ kết quả học tập, rèn luyện đạo đức của học sinh và những biện pháp phối hợp giáo dục đạo đức cho học sinh còn có những hạn chế về kỹ năng hành vi.

Trao đổi thông tin giữa nhà trường và gia đình, giữa giáo viên và phụ huynh học sinh thông qua sổ liên lạc. Sổ liên lạc có 2 hình thức sổ liên lạc giữa nhà trường và gia đình học sinh là sổ liên lạc bản in và liên lạc điện tử. Trao đổi thông tin giữa nhà trường và gia đình là cần thiết và quan trọng, phía nhà trường cần biết được những diễn biến và sự thay đổi của HS khi các em ở gia đình, ngược lại cha mẹ học sinh cần biết được những gì của con cái diễn ra ở trường, những thay đổi lớn những điều cần quan tâm lưu ý để các em được phát triển tốt nhất. Việc ghi chép thông tin và lưu lại những thông tin về học sinh của lớp chủ nhiệm là cần thiết để giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh và cần thiết được tiến hành theo một trong 2 cách trao đổi qua sổ liên lạc tùy thuộc vào điều kiện nhà trường và trình độ dân trí tại địa phương. Những thông tin lưu hồ sơ cá nhân học sinh cần phải được sắp xếp lại theo các nội dung cần giáo dục như là các yêu cầu cần đạt trong giáo dục đạo đức. Chọn biểu hiện cơ bản, chủ yếu đại diện các giá trị đạo đức, lối sống thành những y/c cần đạt, cụ thể dưới dạng những gì có thể quan sát được, lượng hóa được.

- Sử dụng mạng kết nối thông tin (nhóm Zalo, Facebook, Viber, Line,...) kết nối giữa nhà trường với cha mẹ học sinh để thường xuyên trao đổi về kết quả học tập, rèn luyện của học sinh ở trường và ở gia đình, ngoài cộng đồng và những diễn biến tâm lý cũng như sự tiến bộ của học sinh sau mỗi giai đoạn học tập, rèn luyện. Trao đổi thông tin giữa GV chủ nhiệm lớp và phụ huynh học sinh qua zalo/messenger/facebook/instant../viber. Xã hội hiện đại, các phương thức trao đổi thông tin, truyền tin giữa các bộ phận trong xã hội cũng hiện đại hơn. Phối hợp giữa cha mẹ và nhà trường, giữa phụ huynh học sinh và GVCNL còn được thực hiện dưới nhiều hình thức thông qua các thiết bị công nghệ cao. Việc cung cấp thông tin một cách kịp thời giữa nhà trường và gia đình về tình hình hoạt động của các em học sinh trong trường cũng như biết được sự quan tâm, thống nhất được cùng với cha mẹ trẻ về phương pháp giáo dục con là nội dung cần thiết trong giáo dục con người.

Trao đổi tin nhắn giữa cha mẹ học sinh và giáo viên trong group zalo hoặc facebook để kịp thời nắm bắt những thay đổi cũng như hưởng ứng, hỗ trợ và đồng hành cùng các em học sinh trong hành trình rèn luyện và nỗ lực học tập phấn đấu;

- Họp nhóm trực tuyến qua zalo/google meet,... để có thể trao đổi/thảo luận và bàn bạc về kế hoạch giáo dục và hỗ trợ các em học sinh. Họp nhóm trực tiếp có thể là để sinh hoạt hoặc tham gia diễn đàn trực tuyến với các nhà giáo dục, chuyên gia nghiên cứu theo mảng chuyên đề/lĩnh vực giáo dục học sinh; Hoặc có thể tổ chức buổi chia sẻ về kinh kiến thức và kỹ năng cần có đối với các bậc cha mẹ có con đến tuổi dạy thì, hoặc 1 độ tuổi nhất định nào đó để các bậc phụ huynh hiểu được về đặc điểm tâm lý, lứa tuổi của con cái mình 1 cách khoa học để vận dụng trong giao tiếp và giáo dục con.

- Tổ chức tư vấn, hỗ trợ PHHS về nội dung giáo dục giá trị đạo đức, lối sống cho học sinh cần thiết về phía gia đình: Tư vấn hỗ trợ cha mẹ học sinh về các nội dung giáo dục có liên quan: Tư vấn cha mẹ học sinh về các nội dung giáo dục nhà trường, mục tiêu và yêu cầu cần đạt đối với mỗi học sinh; Cha mẹ học sinh cần hiểu được những thay đổi, sự phát triển của đặc điểm tâm sinh lý của học sinh giai đoạn lứa tuổi để có biện pháp và phương pháp giáo dục phù hợp. Bên cạnh đó, một số nội dung giáo dục đạo đức và những yêu cầu cần đạt mang tính định tính không có biểu hiện và bộc lộ kết quả ngay được mà cần sự kiên trì của các nhà giáo dục trong đó cha mẹ HS là nhà GD đặc biệt quan trọng. Cụ thể: Tư vấn về đặc điểm phát triển tâm lý lứa tuổi, về

nội dung giáo dục trí tuệ và giáo dục đạo đức cùng các chỉ số cần đạt, tư vấn về một số năng lực và kỹ năng cơ bản cần hình thành và những biểu hiện cụ thể của những năng lực đó khi HS ở gia đình, khi ở trường; Tư vấn về mục tiêu giáo dục nhà trường và mục tiêu nhân cách thế hệ trẻ giai đoạn hiện nay, các dấu hiệu nhận biết nguy cơ tiêu cực đối với các em trong giai đoạn hiện nay.

GVCNL đến thăm trực tiếp gia đình HS, hoặc mời phụ huynh học sinh đến trường họp riêng với giáo viên chủ nhiệm lớp trong những trường hợp cần thiết. GVCN lớp cần đến trực tiếp gia đình học sinh để nắm thông tin về hoàn cảnh và điều kiện gia đình của học sinh, việc thăm trực tiếp gia đình học sinh cần có kế hoạch và nội dung làm việc cụ thể. Trong một số trường hợp khác GVCN lớp có thể mời trực tiếp PHHS đến trường để trao đổi trực tiếp về diễn biến và tình hình giáo dục học sinh đồng thời đề nghị biện pháp phối hợp tiếp theo.

b) Trao đổi thông tin giữa GV chủ nhiệm lớp và giáo viên giảng dạy môn học tại lớp chủ nhiệm, giữa GV chủ nhiệm lớp và các lực lượng giáo dục khác trong nhà trường:

- Sử dụng phần mềm cập nhật tình hình của học sinh trong các giờ học, điểm số và ghi chép nhận xét học sinh trong học tập hàng ngày trong hồ sơ người học. Phần mềm cập nhật tình học tập và mức độ tham gia của học sinh trong tất cả các giờ học, hoạt động giáo dục giúp cho người GVCN lớp và cán bộ quản lý nhà trường có thông tin để đánh giá hiện trạng giáo dục đạo đức, biểu hiện đạo đức và lối sống của các em.

- Thành lập nhóm Zalo, Facebook; qua line, Viber,... giữa giáo viên chủ nhiệm lớp và GV dạy học môn học tại lớp. Trao đổi thông tin cần thiết về học sinh trong các giờ học, biểu hiện và mức độ tham gia của học sinh trong các hoạt động học tập và rèn luyện ở nhà trường, thông tin về tự giác học tập và những biểu hiện ý thức kỷ luật, tự giác, tuân thủ nội quy trong giờ học môn học.

- Sử dụng thư điện tử, tin nhắn, điện thoại để trao đổi thông tin giữa các giáo viên trong nhà trường, các bộ phận liên quan đến người học trong nhà trường về biểu hiện đạo đức của học sinh.

- Tổ chức hội thảo, tọa đàm chuyên đề về giáo dục lối sống cho học sinh THCS một số vấn đề cần lưu tâm với thành phần là GV chủ nhiệm lớp, giáo viên bộ môn và Đoàn thanh niên, Đội thiếu niên tiên phong về nội dung giáo dục đạo đức và các chuẩn mực xã hội cho học sinh đáp ứng những yêu cầu của xã hội đối với hoạt động giáo dục học sinh ở gia đình, nhà trường và xã hội.

- GVCNL gặp trực tiếp giáo viên dạy môn học ở lớp chủ nhiệm hoặc các lực lượng giáo dục trong nhà trường trong một số trường hợp cần thiết để thu thập thông tin về học sinh của lớp chủ nhiệm cũng như đề xuất những biện pháp phối hợp giữa các lực lượng giáo dục nhà trường tiếp theo.

Kênh thông tin	Nội dung thông tin trao đổi	Mục tiêu
Họp PHHS định kỳ	+ Giới thiệu về kết quả đạt được/ những phương hướng phát triển của tập thể học sinh trong thời gian tới; + Thống nhất nội dung giáo dục cần phối hợp, hình thức phối hợp của GD	Thống nhất các tác động giáo dục đến HS của lớp chủ nhiệm;
Diễn đàn cha mẹ học sinh	Trao đổi và chia sẻ những thuận lợi, khó khăn trong giáo dục con – hướng khắc phục để đạt mục tiêu giáo dục nhân cách tốt nhất cho HS	Chia sẻ kiến thức và kỹ năng giữa PHHS, nâng cao nhận thức và kỹ năng giáo dục con cái cho các bậc phụ huynh; Nắm bắt được những khó khăn mà các bậc PHHS gặp trong giáo dục đạo đức cho con cái
Cha mẹ tham gia trực tiếp cùng GV, học sinh trong 1 số hoạt động trải nghiệm theo chủ đề	Tạo môi trường hoạt động giáo dục đa chủ thể tham gia, thân thiện, chia sẻ; Cha mẹ được trải nghiệm cùng con qua đó hiểu hơn về lứa tuổi của con.	Huy động sự tham gia của cha mẹ học sinh (về vật lực và nhân lực) vào các hoạt động giáo dục học sinh tại trường;
Sổ liên lạc điện tử	Trao đổi thông tin theo tuần/tháng về HS ở trường và ngược lại; Trao đổi về những những biểu hiện năng lực phẩm chất các em. Nội dung thông tin trao đổi giữa GVCNL và PHHS thể hiện theo các nội	Đảm bảo thông tin liên lạc 2 chiều thông suốt, cập nhật kịp thời; Kịp thời bổ sung thông tin vào hồ sơ học sinh về sự tiến bộ ở học sinh

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

	<p>dung:</p> <ul style="list-style-type: none"> + Về học tập: + Về ý thức thái độ đối với việc học, hoạt động rèn luyện của HS tại trường theo các mảng: <p>Các giá trị đạo đức trong mỗi quan hệ với bản thân;</p> <p>Các giá trị đạo đức trong mỗi quan hệ với người xung quanh;</p> <p>Các giá trị đạo đức trong mỗi quan hệ với môi trường sống;</p> <p>Các giá trị đạo đức trong mỗi quan hệ giữa học sinh và quê hương, đất nước;</p>	
Sổ liên lạc tuần (Sổ ghi tay)	<p>Trao đổi thông tin theo tuần/tháng về HS ở trường và ngược lại; Trao đổi về những những biểu hiện năng lực phẩm chất các em.</p> <p>Nội dung thông tin trao đổi giữa GVCNL và PHHS thể hiện theo các nội dung:</p> <ul style="list-style-type: none"> + Về học tập: + Về ý thức thái độ đối với việc học, hoạt động rèn luyện của HS tại trường	<p>Đảm bảo thông tin liên lạc 2 chiều thông suốt, cập nhật kịp thời đảm bảo ghi chép lại những diễn biến của học sinh (về hành vi học tập và kết quả đạt được, về mối quan hệ giữa các em, giữa các em với GV,...)</p>
Phềm mềm liên lạc trao đổi giữa nhà trường và GD Edu.one/ MAS	<ul style="list-style-type: none"> - Trao đổi và cập nhật thông tin về tình hình học tập, biểu hiện đạo đức và lối sống của các con; - Nội dung thông tin chia sẻ, cung cấp từ phía phụ huynh/hoặc - Nhà trường/GVCNL hoặc GV bộ môn thông báo tin, trao đổi về tình hình cụ thể từng HS - Cập nhật thông tin về sự thay đổi giờ	<ul style="list-style-type: none"> - Đảm bảo thông tin liên lạc 2 chiều thông suốt, cập nhật kịp thời đảm bảo ghi chép lại những diễn biến của học sinh (về hành vi học tập và kết quả đạt được, về mối quan hệ giữa các em, giữa các em với GV,...);

	học, thời khóa biểu, hoạt động khác của lớp, trường tổ chức,... -	- Kịp thời thống nhất ý kiến phụ huynh trong triển khai kế hoạch giáo dục của lớp và cập nhật tiến độ triển khai.
Nhóm zalo, facebook, SMS,...	Trao đổi và cập nhật thông tin về tình hình học tập, biểu hiện đạo đức và lối sống của các con; Thống nhất chia sẻ và xin ý kiến từ phụ huynh/hoặc nội dung mới triển khai cần phối hợp từ phụ huynh như sự thay đổi giờ học, thời khóa biểu, hoạt động khác của lớp, trường tổ chức,...	Cập nhật kịp thời thông tin giữa nhà trường và gia đình học sinh; tạo điều kiện tối đa thuận lợi nhất cho các hoạt động giáo dục học sinh.

3.5. Nguồn lực cần huy động trong công tác phối hợp giáo dục đạo đức, lối sống cho HSTHCS

Nguồn lực về cơ sở vật chất: Để thực hiện giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh THCS cần huy động nguồn lực về cơ sở vật chất trong công tác phối hợp. Quá trình tổ chức cũng như phối hợp tổ chức hoạt động giáo dục diễn ra đòi hỏi phải đảm bảo các điều kiện: Tuy nhiên về khai thác nguồn lực từ phía cha mẹ học sinh là từ phía nhà trường, đảm bảo phù hợp với quy định và yêu cầu của xã hội về công tác phối kết hợp;

Nguồn lực về con người:

+ Cha mẹ học sinh – PHHS (tiềm năng và kinh nghiệm giáo dục của cha mẹ HS). Cha mẹ học sinh trước hết là những người gần gũi con cái nên có những hiểu biết về thói quen, tính chất của con cái mình, có thể có những mâu thuẫn những khoảng cách giữa cha mẹ và con cái. Tuy nhiên ở góc độ cha mẹ thì cách nhìn nhận của cha mẹ sẽ không thể giống với cách nhìn nhận của các em học sinh, cho nên việc huy động kinh nghiệm, kiến thức và kỹ năng của các bậc cha mẹ trong giáo dục con cái ở gia đình là cần thiết. Thậm chí trong một số lĩnh vực là chuyên môn hoặc có kinh nghiệm của PHHS thì nhà trường, tập thể lớp (đại diện là GVCNL) cũng cần khai thác và phát huy trong giáo dục học sinh của lớp CN;

+ Các giáo viên bộ môn khác, nhân viên trong nhà trường: Huy động sự tham gia của các giáo viên giảng dạy môn học ở lớp chủ nhiệm cùng tham gia tổ chức hoạt động giáo dục trải nghiệm, rèn nề nếp và ý thức tự giác cho sinh viên trong các giờ học;

+ Giáo viên chủ nhiệm lớp:

Ngoài nguồn lực về cơ sở vật chất, nguồn lực về con người và khả năng hỗ trợ giáo dục của các bậc cha mẹ học sinh thì nguồn lực thông tin và thời gian cũng là một nguồn lực cần thiết và quan trọng. Việc thiết lập mối quan hệ với cha mẹ học sinh sẽ trở nên thuận lợi, thu hút được sự cộng tác từ phía cha mẹ học sinh trong tổ chức triển khai các hoạt động giáo dục và trải nghiệm của HS gặp nhiều thuận lợi hơn nếu như GVCNL có sự hiểu biết đầy đủ về cha mẹ học sinh trong lớp và ngược lại cha mẹ học sinh cũng có những hiểu biết về GVCN, điều này sẽ thuận lợi nếu mối quan hệ này được kéo dài trong một khoảng thời gian nhất định. Nếu đối với 1 tập thể lớp việc điều chỉnh, phân công lại công tác chủ nhiệm đối với học sinh là cả một sự thay đổi, sự thay đổi đó sẽ cần thời gian để GVCNL dần tìm hiểu học sinh và gia đình học sinh của mình để có biện pháp và cách thức tổ chức các hoạt động giáo dục học sinh hiệu quả.

Gợi ý: Kế hoạch khai thác nguồn lực trong phối hợp giữa nhà trường - gia đình để giáo dục đạo đức cho HS THCS

(1) Đặc điểm của trường/ lớp:

(2) Mục tiêu phối hợp:

STT	Nội dung PH	Hình thức PH	Nguồn lực	Sản phẩm dự kiến/ thời gian
1	Xây dựng kế hoạch GD	Họp trực tiếp với PHHS; Trực tuyến với ban đại diện cha mẹ HS; Phiếu thăm dò qua google doc	- PHHS - GVCNL - Đoàn thanh niên - GVBM	Bản kế hoạch phối hợp, cam kết gia đình & nhà trường/Tháng 9
2	Xây dựng cảnh quan môi trường	- Thảo luận trực tiếp với Ban đại diện cha mẹ HS về kế hoạch thực thi chi tiết (trồng cây ở đâu? Cây giống - dự trù kinh phí? Ai giám sát?...); - Họp qua zoom toàn	- BGH, Đoàn thanh niên - GVCNL - PHHS; - Lực lượng XH (đại diện công ty/ doanh nghiệp trên đại bàn - nếu có);	- Bản kế hoạch chi tiết hoạt động và nhx]ng đóng góp từ phía PHHS về khuôn viên, cảnh quan lớp /trường học được BGH phê duyệt; - Hoạt động xây

		thể PHHS (nếu cần thiết) - Xin ý kiến toàn thể PHHS qua google doc; - Cùng tham gia thực hiện xây dựng cảnh quan (đóng góp sức người/kinh phí hoặc hiện vật);	- Học sinh lớp chủ nhiệm;	dựng cảnh quan được thực thi, hoàn thành (Poster, cây xanh được dọn hoặc trồng mới)/ thời gian cụ thể theo KH của nhà trường
3	Tổ chức hoạt động trải nghiệm	- Thảo luận chi tiết cùng PHHS về kế hoạch chủ đề - vai trò của PHHS trong tổ chức HD chủ đề này; - Cùng tham gia tổ chức (1 khâu nào đó trong chuỗi hoạt động); - Đóng góp cơ sở vật chất hoặc liên hệ với các bên liên quan để tổ chức cho HS trải nghiệm cơ sở sx (nếu có...);	- GVCNL - PHHS; - Lực lượng XH (đại diện công ty/doanh nghiệp trên đại bàn - nếu có); - Học sinh lớp chủ nhiệm; - BGH, Đoàn thanh niên	- Bản kế hoạch tổ chức HĐTN chủ đề được thông qua; - Hoạt động trải nghiệm thực tiễn của học sinh được diễn ra dưới vai trò hỗ trợ tổ chức của PHHS;
...	.....			
7	Tổ chức đánh giá kết quả giáo dục ĐĐ & LS cho HS			

3.6. Thiết kế kế hoạch phối hợp giữa giáo viên và gia đình học sinh để giáo dục đạo đức lối sống cho học sinh

Kế hoạch phối hợp giữa giáo viên và gia đình học sinh của người giáo viên làm công tác chủ nhiệm lớp là một trong những nội dung trong kế hoạch giáo dục học sinh của giáo viên chủ nhiệm lớp. Việc xây dựng kế hoạch phối hợp giữa giáo viên và gia đình học sinh giúp cho người giáo viên chủ nhiệm lớp chủ động trong triển khai các nội dung giáo dục đến học sinh lớp chủ nhiệm, huy động sự tham gia của các nguồn lực giáo dục trong quá trình giáo dục học sinh. Dựa trên kế hoạch chủ đề của hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp đã được xây dựng, GVCNL xây dựng kế hoạch phối hợp để thực hiện các chủ đề giáo dục đạo đức lối sống cho học sinh thông qua hoạt động giáo dục trải nghiệm, hướng nghiệp nói riêng, giáo dục đạo đức, lối sống thông qua các hoạt động dạy học, lao động và các hoạt động khác nói chung.

Nội dung kế hoạch phối hợp giữa giáo viên và gia đình để giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh THCS:

(1) Khái quát về đặc điểm nhà trường và lớp chủ nhiệm:

- Kế hoạch cần chỉ ra được những đặc điểm về bối cảnh nhà trường: mục tiêu và nhiệm vụ giáo dục nhà trường năm học; những hoạt động trọng tâm; thuận lợi và khó khăn của nhà trường nói chung;

- Đặc điểm và tình hình lớp học: Khái quát được đặc điểm học sinh trong lớp như: số lượng, tỉ lệ nam/nữ; thành phần dân tộc; thành phần gia đình và đặc điểm sinh kế của gia đình các em; Hoàn cảnh gia đình đầy đủ hay khuyết thiếu, ...

(2) Mục tiêu phối hợp:

(3) Nội dung những công việc/hoạt động trọng tâm cần sự tham gia của PHHS; kết hợp của GV dạy môn học trong lớp và nhân viên nhà trường;

(4) Những kênh thông tin liên lạc định kỳ và thường xuyên được thiết lập phục vụ việc trao đổi thông tin cũng như thống nhất các hoạt động, nội dung, phương thức và sự tham gia của các bậc PHHS vào hoạt động giáo dục nhà trường

(5) Cam kết thực hiện giữa gia đình học sinh và GV (đại diện nhà trường).

KHUNG KẾ HOẠCH PHỐI HỢP

(Gợi ý Khung kế hoạch phối hợp với gia đình học sinh của GVCN)

PHÒNG GD & ĐT THÀNH PHỐ

CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM

TN Trường THCS X

Độc lập – Tự do – Hạnh phúc

Lớp 8 A2

KẾ HOẠCH PHỐI HỢP GIỮA NHÀ TRƯỜNG VÀ GIA ĐÌNH ĐỂ GIÁO DỤC ĐẠO ĐỨC, LỐI SỐNG CHO HỌC SINH THCS

1/ Khái quát về đặc điểm nhà trường và tình hình tập thể lớp học sinh

2.1. Khái quát về đặc điểm nhà trường

Trường THCS X là trường vùng ven thành phố X, thuộc địa bàn Phường CG, thành phố X. Với đội ngũ giáo viên là 35 giáo viên trong đó BGH có 3 đ/c, 35 đ/c GV đang trực tiếp thực hiện công tác giảng dạy và giáo dục học sinh. Học sinh của nhà trường chủ yếu là con em công nhân khu vực nhà máy và khu công nghiệp lân cận.

2.2. Khái quát về đặc điểm học sinh lớp 8 A2

Với đặc điểm và tình hình học sinh trong lớp chủ nhiệm là 45 em (21 nữ và 24 nam),. Thành phần dân tộc : ...

Về đặc điểm thành phần gia đình học sinh:

Con em gia đình công nhân nhà máy X: 66,7%

Con em viên chức và người lao động trên địa bàn thành phố: 11,1%

Con em nông dân và người lao động tự do: 22,2%

Có 13,3% học sinh có hoàn cảnh là gia đình khuyết thiếu (ở với mẹ hoặc với bố, ông bà) trường cần sự quan tâm sát sao;

Điểm mạnh: Công tác giáo dục đạo đức, lối sống được các cấp quản lý quan tâm chỉ đạo sát sao.

Học sinh có học lực và hạnh kiểm từ mức trung bình trở lên. Học sinh có năng lực nhận thức tốt, tiếp thu nhanh, 1 số em có năng lực bề nổi khá tốt.

Điểm yếu: trong lớp có 1 – 3 em học sinh thường có những biểu hiện vi phạm nội quy nhà trường, nội quy lớp học, ... ảnh hưởng đến thành tích cũng như điểm phong trào của lớp. Một bộ phận nhỏ phụ huynh HS trong lớp bận công việc chưa có thời gian quan tâm đến con cái sát sao.

Điều này ảnh hưởng đến việc kết nối giữa nhà trường và phụ huynh HS.

Do đặc điểm về thay đổi tâm sinh lý của độ tuổi này khiến cho công tác giáo dục các em cả về

phái gia đình và GV, GVCNL đều gặp những khó khăn nhất định như: xu hướng chống đối, biểu hiện phá vỡ nội quy và quy tắc nhà trường và lớp học ở 1 bộ phận học sinh để có xu hướng lan và ảnh hưởng đến các em học sinh khác, đòi hỏi GV có phương pháp cá biệt phù hợp

Thách thức vượt qua: Tổ chức thành công các hoạt động giáo dục chủ đề; thực hiện hiệu quả kế hoạch phối hợp giữa nhà trường và gia đình giúp các em học sinh vượt qua giai đoạn khủng hoảng thành công, có những định hướng và sự chỉ dẫn đúng đắn từ sự phối hợp nhất trí cao của các nhà giáo dục, các lực lượng giáo dục 100% các em học sinh đạt hạnh kiểm mức khá trở lên.

2/ Mục tiêu phối hợp

Tạo sự liên lạc, kết nối thông suốt giữa nhà trường và gia đình học sinh trong quá trình giáo dục học sinh. Duy trì liên lạc trao đổi thông tin 2 chiều giữa giáo viên chủ nhiệm lớp và PHHS trong mọi hoạt động giáo dục, lĩnh vực giáo dục học sinh.

Tạo môi trường giáo dục đồng thuận, thống nhất giữa cha mẹ học sinh và giáo viên trong nhà trường:

- Đồng thuận với nhà trường (đại diện GVCNL) với các mục tiêu và cách thức triển khai thực hiện mục tiêu giáo dục học sinh;
- Đồng thuận trong các nội dung và hoạt động giáo dục học sinh được triển khai từ phía nhà trường;
- Tham gia cùng với nhà trường, cùng với giáo viên và giáo viên chủ nhiệm lớp trong thực hiện những hoạt động giáo dục học sinh như: tổ chức hoạt động trải nghiệm theo chủ đề giáo dục đạo đức, lối sống cho các em; Tham dự các buổi họp PHHS đầy đủ do nhà trường và giáo viên chủ nhiệm lớp tổ chức, tham dự và có ý kiến đóng góp xây dựng nhà trường, lớp học nhằm đảm bảo xây dựng môi trường giáo dục lành mạnh tích cực cho các em học sinh.
- Phối hợp giữa các lực lượng trong và ngoài nhà trường để tổ chức các hoạt động giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh (bao gồm các hoạt động giáo dục đạo đức, lối sống theo chủ đề; các hoạt động lao động,...

3/ Phối hợp trong tổ chức triển khai, thực hiện chủ đề giáo dục

Chủ đề giáo dục	Lực lượng tham gia phối hợp			Thời gian
	GVCNL	PHHS	GV dạy môn học	
Làm bạn với con	x	x		Tháng 9 -10
Thầy cô và mái trường	x	x	x	Tháng 11-12

An toàn giao thông	x	x	Tổng phụ trách	Tháng 1-2
Giới tính và sức khỏe sinh sản vị thành niên	x	x	GV dạy môn Sinh/KHTN	Tháng 3-4
Phòng chống xâm hại tình dục, bạo lực học đường ,...				Tháng 5-6
.....	.....	.....	.....	.....

3.3. Kênh thông tin trao đổi giữa GVCNL và gia đình học sinh, giáo viên dạy môn học ở lớp

- Họp trực tiếp với PHHS:

+ Hội nghị với toàn thể phụ huynh học sinh/

+ Họp với ban đại diện cha mẹ học sinh/ họp riêng với từng PHHS

- Trao đổi trực tuyến (zoom, google met), nhóm zalo, messenger, viber, line,...

- Thư/ số liên lạc điện tử qua phần mềm kết nối nhà trường và gia đình trong giáo dục học sinh

.....

Kênh thông tin	Nội dung thông tin trao đổi GV - PHHS	Dự kiến thời gian
Họp phụ huynh HS định kỳ		
Họp phụ huynh học sinh đầu năm học	<ul style="list-style-type: none"> - Thông báo về mục tiêu, nhiệm vụ giáo dục chung của nhà trường/ của học sinh khối/lớp. - Những nội dung và kế hoạch hoạt động giáo dục sẽ triển khai cho học sinh trong nhà trường – vai trò của các bậc phụ huynh; - Huy động sự tham gia của PHHS trong giáo dục con cái (cam kết giữa nhà trường và nhà trường). 	Tháng 9
Họp PHHS giữa năm	<ul style="list-style-type: none"> - Thông báo kết quả đạt được của học sinh trong lớp đến cha mẹ các em; Những điểm tiến bộ, ưu điểm và hạn 	Cuối tháng 12 – đầu tháng 1

	chế còn tồn tại; - Kế hoạch hoạt động giai đoạn tới, những thông báo chung của nhà trường liên quan đến người học và những nội dung cần lưu tâm thực hiện nhân sự thực hiện	
Họp PHHS cuối năm	Sơ kết nội dung và kết quả tổng kết năm học (học lực và hạnh kiểm);	Tháng 5
Phần mềm kết nối	Cập nhật thông tin về tình hình học tập, những tiến bộ của học sinh	Thường xuyên
Nhóm zao/Messenger,...	Cập nhật thông tin cần trao đổi giữa GV CNL và gia đình học sinh một cách kịp thời;	Thường xuyên
Gặp riêng PHHS/trao đổi giữa GVCNL và PH từng học sinh	Một số trường hợp học sinh cần có sự quan tâm đặc biệt hơn	

4. Xác nhận cam kết phối hợp giữa PHHS và nhà trường (đại diện là GVCNL)

**Gia đình học sinh
(PHHS)**

**Trường THCS X
(GVCNL)**

3.7. Lưu ý về biện pháp thực hiện kế hoạch phối hợp giữa giáo viên, gia đình trong giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh:

Giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh THCS là một quá trình lâu dài, kiên trì và bền bỉ của những tác động giáo dục từ phía nhà giáo dục, sự nỗ lực tự giáo dục của học sinh trong học tập, trong lao động và rèn luyện của hoạt động sinh hoạt hàng ngày. Về phía nhà trường, thực hiện công tác phối hợp với cha mẹ học sinh, các bên liên quan để giáo dục đạo đức cho học sinh đòi hỏi giáo viên và giáo viên chủ nhiệm lớp cần đảm bảo những lưu ý dưới đây:

3.7.1. Giáo viên phải nắm được mục tiêu, kế hoạch và chương trình giáo dục nhà trường, nhiệm vụ năm học và kế hoạch giáo dục năm học nhà trường để xây dựng kế hoạch phối hợp giữa các lực lượng giáo dục để giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh

3.7.2. Giáo viên, giáo viên chủ nhiệm lớp phải là người nắm đặc điểm học sinh lứa tuổi THCS, nắm đặc điểm và những biểu hiện đạo đức, lối sống của học sinh trong lớp để xây dựng kế hoạch giáo dục đạo đức, kế hoạch thực hiện các chủ đề giáo dục đạo đức cho học sinh.

Giáo viên, đặc biệt là người giáo viên làm công tác chủ nhiệm lớp cần hiểu, nắm đặc điểm của từng em học sinh trong lớp để có thể phát hiện kịp thời những thay đổi của các em về mọi mặt. Biểu hiện về hành vi đạo đức, nhận thức, thái độ và cảm xúc của các em có mối quan hệ mật thiết lẫn nhau thể hiện dưới các sắc thái khác nhau trong cuộc sống, học tập và rèn luyện của các em. Với những kiến thức về tâm lý học, giáo dục học, phương pháp và nghệ thuật giáo dục học sinh giáo viên và giáo viên chủ nhiệm lớp phối hợp cùng với cha mẹ học sinh để xây dựng và tổ chức thành công các tác động giáo dục đến các em nhằm đảm bảo môi trường giáo dục lành mạnh và an toàn cho sự hình thành và phát triển nhân cách học sinh nói chung, giáo dục đạo đức lối sống cho các em nói riêng.

3.7.3. Giáo viên phải là người hiểu hoàn cảnh gia đình học sinh, có thông tin về gia đình học sinh để có thể có kế hoạch khai thác được những kinh nghiệm và tiềm năng giáo dục từ phụ huynh học sinh trong giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh.

3.7.4. Giáo viên chủ nhiệm lớp phải là người xử lý tốt các xung đột trong công tác phối hợp giữa nhà trường và gia đình học sinh (trong phạm vi giáo dục học sinh của một lớp học): Giải quyết và xử lý những xung đột trong công tác phối hợp với gia đình học sinh: Xung đột về quan điểm giáo dục đạo đức, lối sống giữa nhà trường (đại diện là giáo viên) và gia đình học sinh (cha mẹ học sinh): trong một số trường hợp có thể xảy ra đó là khi chưa thống nhất được về nội dung giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh. Xung đột ở đây thể là sự chưa đi đến thống nhất giữa 1 hoặc một vài bậc phụ huynh học sinh đối với nội dung

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

giáo dục. Trong trường hợp đó với vai trò là lực lượng giáo dục đại diện nhà trường, giáo viên cần có biện pháp thông tin trao đổi với phụ huynh học sinh nắm bắt được lý do và nguyên nhân từ phụ huynh để có hướng giải quyết giúp phụ huynh nắm rõ chương trình và kế hoạch năm học cũng như vai trò và trách nhiệm gia đình trong giáo dục đạo đức con cái.

Xung đột trong cách thức, phương pháp phối hợp với nhà trường để giáo dục đạo đức, lối sống cho các em như: mục tiêu phát triển và hình thành ở các em học sinh tính trách nhiệm, chăm chỉ, .. như vậy đòi hỏi những hoạt động sinh hoạt và cách thức tổ chức hoạt động trong gia đình cần hướng đến hình thành ở HS. Tuy nhiên cũng có một số cha mẹ học sinh nuông chiều con, bao bọc con dẫn đến các em ỷ lại vào sự bao bọc của cha mẹ thậm chí một số em không bao giờ phụ cha mẹ và cũng không biết phụ cha mẹ trong làm những công việc trong gia đình như: rửa bát, nấu cơm, quét dọn nhà cửa có em học sinh về nhà không phải làm. Trong trường hợp này đang có những xung đột trong cách triển khai, rèn luyện thói quen và phẩm chất nhân cách giữa sự định hướng của nhà trường với cách thức thực hiện triển khai của cha mẹ, gia đình học sinh khi các em về sinh hoạt tại gia đình nên rất cần có những diễn đàn trao đổi về phương pháp giáo dục cũng như vai trò phối hợp của cha mẹ học sinh trong thực hiện giáo dục đạo đức, lối sống cho các em học sinh THCS.

Thực tế có thể có nhiều xung đột như trong quan điểm giáo dục của cha mẹ học sinh – quan điểm và mục tiêu giáo dục nhà trường/ yếu tố nội quy và kỷ luật lớp học sinh; Xung đột trong cách thức tổ chức hoạt động của nhà trường và phát triển ở học sinh năng lực điều chỉnh và phát triển bản thân nhưng lại mâu thuẫn với cách thức trong rèn luyện và sinh hoạt khi các em về với gia đình. Do đó tùy theo cách tiếp cận vấn đề/nội dung xung đột để đưa ra cách giải quyết thỏa đáng nhất cho tình huống người học, hoặc các thành tố của giáo dục đạo đức, lối sống. Những xung đột này trên thực tế vẫn diễn ra bởi đặc điểm của quá trình giáo dục là quá trình diễn ra dưới những tác động giáo dục phức hợp từ nhiều phía, những tác động giáo dục đạo đức, lối sống này không phải lúc nào

cũng thống nhất mà có cả những tác động giáo dục mâu thuẫn lẫn với nhau và thậm chí triệt tiêu nhau nếu không kịp thời phát hiện. Tuy nhiên nếu không phải là xung đột lớn, ảnh hưởng đến tiến độ của hoạt động giáo dục và ảnh hưởng đến chất lượng thì phạm vi xử lý và giải quyết xung đột sẽ ở diện hẹp. Ví dụ: nếu là mâu thuẫn từ sự thiếu quan tâm từ gia đình dẫn đến hạn chế trong việc đồng hành cùng con để biết tình trạng học tập, rèn luyện và sinh hoạt của con thì phương án giải quyết là giáo viên chủ nhiệm thông tin cho cha mẹ học sinh, xây dựng được mạng lưới kết nối thường xuyên giữa nhà trường (GVCNL)- học sinh và gia đình học sinh (cha mẹ học sinh) để kịp thời trao đổi thông tin và thống nhất quan điểm, phương thức giáo dục đến các em học sinh với mục tiêu tốt nhất cho các em.

NỘI DUNG 4.

XÂY DỰNG VÀ THỰC HIỆN KẾ HOẠCH HỖ TRỢ ĐỒNG NGHIỆP VỀ PHỐI HỢP GIỮA NHÀ TRƯỜNG, GIA ĐÌNH VÀ XÃ HỘI ĐỂ GIÁO DỤC ĐẠO ĐỨC, LỐI SỐNG CHO HỌC SINH Ở TRƯỜNG TRUNG HỌC CƠ SỞ

4.1. Lập kế hoạch tự học về phối hợp nhà trường, gia đình và xã hội để giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh ở trường trung học cơ sở

Thực hiện hoạt động phối hợp nhà trường - gia đình trong giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh là một quá trình thực hiện các hoạt động giáo dục, biện pháp giáo dục đến học sinh lớp chủ nhiệm cùng với sự hỗ trợ, cùng tham gia của cha mẹ/ gia đình học sinh. Quá trình này đòi hỏi sự nỗ lực, chủ động và tận tâm của GV làm công tác chủ nhiệm lớp, quá trình có sự tham gia của các lực lượng giáo dục. Trong quá trình thực hiện, GVCNL cần không ngừng học hỏi, đúc rút kinh nghiệm để có thể đưa ra được những cách thức phối hợp với cha mẹ trẻ hiệu quả nhất, cũng như xây dựng được môi trường giáo dục xung quanh trẻ lành mạnh nhất có thể. Quá trình học hỏi đó của GVCNL có thể được thực hiện thông qua nhiều con đường: tự học trong thực tiễn, trau dồi kinh nghiệm bằng chính thực tiễn phối hợp cha mẹ học sinh để cùng giáo dục các em, tham gia các khóa bồi dưỡng và tập huấn về công tác chủ nhiệm lớp học tập từ đồng nghiệp những kiến thức và kinh nghiệm mà đồng nghiệp đã vận dụng và đạt được những thành quả mà những người đồng nghiệp đã trải nghiệm và tích lũy được.

Lập kế hoạch tự học, tự bồi dưỡng;

Thực thi kế hoạch tự học để trau dồi kiến thức, kỹ năng trong thực hiện giáo dục đạo đức lối sống cho học sinh trong giai đoạn hiện nay;

Rút kinh nghiệm, hoàn thiện các giải pháp, biện pháp để tổ chức các hoạt động giáo dục đến học sinh tốt hơn, hoàn thiện các điều kiện giáo dục học sinh cũng như cách thức phối hợp và nội dung phối hợp với cha mẹ học sinh nhằm khai thác tối đa sự tham gia phối hợp của họ vào quá trình giáo dục học sinh của nhà trường.

4.2. Xây dựng kế hoạch hỗ trợ đồng nghiệp thực hiện phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội để giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh ở trường trung học cơ sở

Xây dựng kế hoạch hỗ trợ đồng nghiệp sau khóa tập huấn phối hợp gia đình trong giáo dục đạo đức lối sống cho học sinh lớp chủ nhiệm. Kế hoạch hỗ trợ lại đồng nghiệp cần cụ thể:

Việc hỗ trợ đồng nghiệp cho giáo viên phổ thông sẽ được tổ chức theo 2 hình thức: trực tuyến và trực tiếp.

Về hình thức trực tuyến, giáo viên sẽ hướng dẫn giáo viên thông qua mạng. sử dụng các thiết bị công nghệ thông tin, phần mềm, học liệu điện tử và mạng viễn thông về phối hợp giữa giáo viên và gia đình học sinh để giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh.

Về hình thức trực tiếp, giáo viên sẽ hỗ trợ thông qua bồi dưỡng trực tiếp:

(+) Hỗ trợ trong tổ chức các lớp bồi dưỡng tập trung

(+) Hỗ trợ thông qua sinh hoạt tổ chuyên môn (sinh hoạt chuyên môn thường xuyên và sinh hoạt chuyên môn theo chủ đề)

Về dung lượng thời gian hỗ trợ đồng nghiệp tiếp cận được nội dung mô đun bồi dưỡng mà GV tham gia tập huấn đã được truyền tải; Hỗ trợ về xác định mục tiêu giáo dục đạo đức, lối sống dưới dạng những yêu cầu cần đạt/ nội dung giáo dục phối hợp với cha mẹ học sinh/ hình thức phối hợp; Hỗ trợ đồng nghiệp xác định các nội dung phối hợp giữa các lực lượng giáo dục trong và ngoài nhà trường để giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh; Hỗ trợ đồng nghiệp xây dựng được kế hoạch chủ đề giáo dục đạo đức lối sống cho học sinh có huy động sự tham gia của các lực lượng giáo dục; Hỗ trợ xây dựng kế hoạch phối hợp hành động giữa giáo viên và gia đình học sinh để giáo dục đạo đức, lối sống cho HS.

Hình thức hỗ trợ chuyên môn theo hình thức trực tuyến hay trực tiếp, giáo viên cần xây dựng kế hoạch hỗ trợ.

Theo đó, bản kế hoạch cần xác định các nội dung cần thiết như sau:

Bước 1: Chuẩn bị các điều kiện cần thiết để triển khai hỗ trợ, bồi dưỡng. Các điều kiện bao gồm (nhân lực, vật lực, tài lực). Cụ thể:

+ Danh sách số lượng giáo viên cần hỗ trợ, bồi dưỡng

+ Xác định thời gian, địa điểm, phương tiện, đồ dùng học tập.

+ Xác định các lực lượng tham gia hỗ trợ (xác định số lượng, nhiệm vụ, các công việc cụ thể mà các lực lượng cần tiến hành)

+ Xác định nền tảng trực tuyến cần chuẩn bị cho việc hỗ trợ (mạng internet, máy tính, học liệu qua mạng...)

+ Xác định mục tiêu, nội dung, phương pháp, hình thức bồi dưỡng

Bước 2: Lập bảng kế hoạch. Bản kế hoạch bao gồm các nội dung như sau:

- + Tên bảng kế hoạch
- + Thông tin giáo viên tập huấn (Họ tên, chức vụ, bộ môn phụ trách)
- + Tiến trình bồi dưỡng. GV có thể tham khảo theo mẫu sau:

TT	Hoạt động	Kết quả cần đạt	Thời gian thực hiện	Người phối hợp

Bước 3: Tổ chức thực hiện theo bản kế hoạch

- + Tiến hành các hoạt động theo bảng kế hoạch đã đề ra.
- + Kết nối và phối hợp cùng các lực lượng khác để có sự điều chỉnh phù hợp

Bước 4: Tổng kết, đánh giá

- + Thu thập các thông tin phản hồi của giáo viên tham gia và các lực lượng tham gia
- + Viết báo cáo, tổng kết và đề xuất các biện pháp nhằm nâng cao chất lượng hỗ trợ, bồi dưỡng giáo viên.

ĐÁNH GIÁ KHÓA HỌC

Học viên được đánh giá mức độ chuyên cần, thông qua việc tham gia và khả năng hợp tác với đồng nghiệp trong các hoạt động tập huấn, mức độ hoàn thành các nhiệm vụ trong các hoạt động.

Kết quả học tập của mỗi học viên được đánh giá tổng hợp mức độ hoàn thành các nhiệm vụ học tập trong quá trình tập huấn và sản phẩm cuối khóa theo yêu cầu.

Đánh giá bằng các câu hỏi trắc nghiệm, bài tập nhóm

Sản phẩm cuối khóa để đánh giá người học: *Kế hoạch phối hợp giữa giáo viên và gia đình trong giáo dục đạo đức lối sống cho học sinh THCS.*

Kết quả đánh giá học viên làm cơ sở tham khảo để Bộ Giáo dục và Đào tạo sử dụng học viên như nguồn nhân lực cho các hoạt động bồi dưỡng tiếp theo.

DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1]. Bộ Giáo dục - Đào tạo (2018); Chương trình phổ thông tổng thể.
- [2]. Bộ Giáo dục - Đào tạo (2019) Hướng dẫn thực hiện chương trình môn Giáo dục công dân, Tài liệu tập huấn bồi dưỡng giáo viên.
- [3]. Bộ Giáo dục - Đào tạo (2019) Hướng dẫn thực hiện chương trình Hoạt động trải nghiệm và hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp, Tài liệu tập huấn bồi dưỡng giáo viên.
- [4]. Lê Duy Hùng (2013), *Giáo dục đạo đức cho học sinh trung học phổ thông: Thực trạng, nguyên nhân và giải pháp*, Tạp chí Khoa học Đại học Sư phạm TP. Hồ Chí Minh.
- [5]. Nguyễn Thị Thanh Hà (2014), *Giá trị đạo đức truyền thống dân tộc với việc xây dựng lối sống mới cho sinh viên Việt Nam trong bối cảnh toàn cầu hóa hiện nay*, Học viện Chính trị Quốc gia Hồ Chí Minh.
- [6]. Nguyễn Thị Tính chủ biên (2013), *Giáo trình Giáo dục học*, Nxb Giáo dục.
- [7]. Clipa, O. & Iorga, A. M. (2012), *The role of school-family partnership on moral development*, *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 76 , pp. 197 – 2003.
- [8]. Phan Thanh Long (2008); *Tổ chức hoạt động giáo dục*, Nxb ĐHSP Hà Nội.
- [9]. Phan Thị Hồng Vinh và tập thể tác giả (2017), *Giáo dục học*, Nxb ĐHSP Hà Nội.
- [10]. Nguyễn Thị Tính, Nguyễn Thị Thanh Huyền và tập thể tác giả (2013), *Giáo dục học*, Nxb Giáo dục.
- [11]. Phạm Thị Vui (2018); *Giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh THPT ở các TTGD nghề nghiệp - GDTX trên địa bàn thành phố Hà Nội*, Luận án TS; ĐHSP Hà Nội.
- [12]. Trần Huy Đức (2020), *Quản lý phối hợp giữa nhà trường với gia đình trong giáo dục đạo đức, pháp luật cho học sinh THCS thành phố Hà Nội đáp ứng yêu cầu đổi mới giáo dục*, Luận án Tiến sĩ Quản lý giáo dục, Viện KHXH

PHỤ LỤC
PHỤ LỤC 1
PHIẾU HỌC TẬP

PHIẾU HỌC TẬP SỐ 1

Làm việc nhóm trong .....phút để hoàn thành nhiệm vụ học tập sau

Nghiên cứu trường hợp để trả lời câu hỏi:

An là một học sinh lớp 9, em là học sinh có nhiều biểu hiện học tập tích cực, thành tích học tập được xếp vào top 5 của lớp. Bố là viên chức công tác trong 1 cơ quan nhà nước, mẹ An làm việc ở một cửa hàng bán quần áo. Thời gian gần đây An có biểu hiện mệt mỏi khi học trên lớp, thường xuyên ngáp ngủ và ngủ gật trong giờ học, không làm bài tập khi về nhà, kết quả học tập giảm sút. Giáo viên chủ nhiệm lớp qua tìm hiểu thì được biết: bố mẹ An đang trong giai đoạn hoàn tất thủ tục ly hôn, An thời gian gần đây có dấu hiệu chơi game nhiều, thậm chí chơi đến đêm muộn. Bố mẹ An nói với cô giáo, đã chuẩn bị tâm lý cho An về việc bố mẹ sẽ ly hôn, và còn cho An biết sau khi bố mẹ ly hôn An sẽ ở với bố và em gái của An sẽ ở với mẹ.

Câu hỏi:

1/ Tình huống nêu trên nói về những tác động giáo dục nào đến quá trình hình thành và phát triển nhân cách học sinh? Vai trò của những tác động đó?

.....

.....

2/ Phân tích bản chất của giáo dục đạo đức, lối sống qua trường hợp nêu trên?

.....

.....

3. Chỉ ra những đặc điểm của quá trình giáo dục đạo đức, lối sống được thể hiện trong trường hợp trên?

.....

.....

PHIẾU HỌC TẬP SỐ 2

Thảo luận nhóm trong .....phút để trả lời các câu hỏi sau

1/ Trình bày vai trò của nhà trường, gia đình và xã hội trong giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh THCS?

a/ Vai trò của nhà trường:

.....

.....

.....

b/ Vai trò của gia đình:

.....

.....

.....

c/ Vai trò của xã hội:

.....

.....

.....

2/ Phân tích trách nhiệm của người giáo viên trong phối hợp với gia đình học sinh để giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh THCS

.....

.....

PHIẾU HỌC TẬP SỐ 3

Làm việc nhóm trong .....phút để trả lời các câu hỏi sau

Học viên nghiên cứu trường hợp về tình huống phối hợp giữa giáo viên chủ nhiệm lớp và PHHS trong nhật ký chủ nhiệm lớp sau:

D là học sinh lớp 9B, em là một học sinh rất thông minh (đặc biệt có năng khiếu về môn Văn). Tuy nhiên do sự thay đổi về tâm sinh lí lứa tuổi mà em có những biểu hiện nổi loạn, thường xuyên vi phạm khuyết điểm, tụ tập lôi kéo các bạn tham gia đánh nhau nên kết quả học tập và rèn luyện ý thức của D năm lớp 8 không cao. Sang năm lớp 9, tôi được nhận chủ nhiệm lớp 9B. Vào đầu năm học, nhà trường tổ chức lễ kỉ niệm 40 năm ngày thành lập trường với rất nhiều hoạt động bổ ích đặc biệt trong đó có tổ chức cắm trại. Nhờ sự giúp đỡ nhiệt tình của các bậc phụ huynh và sự cố gắng của các em học sinh trong lớp, trại của lớp 9B được đánh giá rất cao. Nhưng vào buổi trưa hôm đó, trong khi cô giáo và các bậc phụ huynh đang ở dưới trại, một nhóm các em học sinh nam trong đó có D đã trốn lên lớp. Sau đó các em đã dùng 10.000đ ra cổng trường mua rượu về uống. Kết quả là D đã bị say rượu. Vì sợ cô giáo biết nên D đã đi cùng các bạn ra khỏi trường. Cả buổi trưa hôm đó, tôi đã đi tìm D. Cuối cùng tôi thấy em đang ngủ ở nhà một bạn trong lớp. Tôi ở đó chờ đến khi em tỉnh rượu, sau đó nhờ phụ huynh nấu cho em một chút đồ ăn, cũng không hề trách mắng mà gọi cho mẹ của em đến đón về nhà.

Ngày hôm sau đến lớp, tôi đã mời phụ huynh và gọi D xuống yêu cầu em tường trình sự việc và hỏi em lí do vì sao em lại uống rượu. Lúc này em trả lời :“Chẳng mấy khi có dịp vui như vậy, nên em thử uống một chút.” Tôi phân tích cho em hiểu hành vi của mình là sai và không phù hợp, yêu cầu em viết kiểm điểm trong đó hãy nêu rõ em nhận thức về khuyết điểm của mình như thế nào? Tôi cũng cho em làm một bản cam kết có xác nhận của gia đình để em không còn tái phạm khuyết điểm.

Vào ngày thứ Hai đầu tuần, nhà trường công bố kết quả điểm trại, mặc dù điểm trại lớp tôi cao nhất lẽ ra sẽ được giải đặc biệt, nhưng do có học sinh vi phạm nội quy “uống rượu” nên lớp không được nhận giải. Một vài học sinh trong lớp khóc và tôi cũng không kiềm được xúc động mà rơi nước mắt. Hình như D đã nhìn thấy. Cuối giờ tôi gặp em để nhận bản kiểm điểm, em đã nói “Em xin lỗi cô, xin lỗi các bậc phụ huynh và các bạn, em biết em sai rồi”. Lúc đó tôi đã nói “chỉ cần em đã biết sai và sửa lỗi là cô và các bạn đều rất vui”. Sau đó, tôi

nhận thấy em đã rất tiến bộ. Cuối năm học lớp 9, em đạt học sinh giỏi và thi đỗ vào một trường cấp III có tiếng trong tỉnh với kết quả rất cao. Có lẽ đây là cậu học trò có dấu ấn khá đặc biệt đối với tôi.

Câu hỏi:

1) Trường hợp trên có những nội dung giáo dục nào đã được quan tâm phối hợp giáo dục giữa nhà trường và gia đình học sinh?

.....
.....
.....

2) Giáo viên chủ nhiệm lớp đã sử dụng những biện pháp nào để giáo dục học sinh?

-
.....
.....
.....

3) Thầy/ cô chia sẻ những nội dung phối hợp giữa nhà trường (GVCNL) và Phụ huynh học sinh đã được triển khai ? Những thuận lợi và khó khăn?

.....
.....

PHIẾU HỌC TẬP SỐ 4

Thảo luận nhóm trong .....phút để trả lời các câu hỏi sau

Chỉ ra điểm mạnh và điểm yếu của công tác phối hợp giữa giáo viên và PHHS trong giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh tại đơn vị thầy/cô đang công tác

* Điểm mạnh:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

* Điểm yếu:

.....

.....

.....

PHIẾU HỌC TẬP SỐ 5

Thảo luận nhóm trong thời gian ..... phút để hoàn thành câu hỏi sau:

1/ Liệt kê những căn cứ để xác định chủ đề giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh THCS và nội dung phối hợp giữa nhà trường và gia đình để thực hiện chủ đề?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

PHIẾU HỌC TẬP SỐ 6

Làm việc nhóm trong .....phút để trả lời các câu hỏi sau

Thực hành xác định chủ đề giáo dục dựa trên yêu cầu cần đạt về đạo đức, lối sống đối với học sinh THCS

.....

.....

.....

.....

.....

.....

PHIẾU HỌC TẬP SỐ 7

Làm việc nhóm trong .....phút để trả lời các câu hỏi sau

1/ Trình bày những căn cứ để xây dựng kế hoạch hành động phối hợp giữa giáo viên và gia đình học sinh trong giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh;

.....

.....

.....

.....

.....

.....

PHIẾU HỌC TẬP SỐ 8

Làm việc nhóm trong .....phút để trả lời các câu hỏi sau

Phân tích cấu trúc của 1 bản kế hoạch hành động phối hợp giữa giáo viên và gia đình trong phần

.....

.....

.....

.....

.....

.....

PHIẾU HỌC TẬP SỐ 9

Làm việc nhóm trong .....phút để trả lời các câu hỏi sau

1/ Trình bày những nội dung thông tin trao đổi giữa giáo viên và gia đình học sinh?

.....

.....

.....

2/ Liệt kê kênh thông tin trao đổi 2 chiều giữa giáo viên và gia đình học sinh được sử dụng hiện nay trong nhà trường THCS, ưu điểm và hạn chế của từng kênh thông tin?

.....

.....

.....

.....

.....

PHIẾU HỌC TẬP SỐ 10

Làm việc nhóm trong .....phút để trả lời các câu hỏi sau

Liệt kê kênh thông tin giữa giáo viên và gia đình học sinh được sử dụng hiện nay trong nhà trường THCS, ưu điểm và hạn chế của từng kênh thông tin?

.....

.....

.....

PHỤ LỤC 2

Khung đánh giá kế hoạch phối hợp các lực lượng giáo dục trong giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh THCS

Tiêu chí đánh giá & thang điểm	Đánh giá			
	Thấp (0 – 2,5điểm) <= 25%	Cần hoàn thiện (2,5 – 5,0 điểm) (25- 50%)	Khá (5,0 - 7,5 điểm) (50 – 75%)	Tốt (7,5 đến 10 điểm) (75%- 100%)
1/ Đặc điểm, tình hình học sinh lớp chủ nhiệm (10điểm)	Chưa nêu được những đặc điểm của lớp chủ nhiệm	Nêu đặc điểm của lớp chủ nhiệm những chưa rõ và đầy đủ điểm mạnh, yếu trong giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh và công tác phối hợp giữa các lực lượng GD	Nêu được vài nét về đặc điểm của lớp chủ nhiệm: điểm mạnh, điểm yếu trong giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh và công tác phối hợp giữa các lực lượng GD	Khái quát được đặc điểm của lớp chủ nhiệm: điểm mạnh, điểm yếu – thách thức trong giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh và công tác phối hợp giữa các lực lượng GD
2/ Mục tiêu kế hoạch giáo dục học sinh (15 điểm)	Không thể hiện được mục tiêu phối hợp với gia đình và các lực lượng giáo dục khác trong giáo dục học sinh	Có mục tiêu phối hợp với gia đình, trong giáo dục của những lực lượng này	Thể hiện mục tiêu phối hợp với gia đình, GV bộ môn, tổ chức Đoàn, Đội và các lực lượng trong giáo dục học sinh	Có mục tiêu phối hợp với gia đình, các lực lượng giáo dục trong và ngoài nhà trường khai thác tối đa tiềm lực giáo dục của những lực lượng này
3/ Nội dung kế hoạch (50 điểm)				

3.1. Kế hoạch phối hợp trong tổ chức dạy học (20 điểm)	Không thể hiện nội dung kết nối với gia đình học sinh trong kế hoạch giáo dục học sinh lớp chủ nhiệm	Bản kế hoạch có thể hiện nội dung kết nối với phụ huynh học sinh, giáo viên môn học trong kế hoạch giáo dục học sinh lớp chủ nhiệm	Có kế hoạch kết nối với phụ huynh học sinh định kỳ và thường xuyên qua hoạt động giáo dục cụ thể; có thể hiện nội dung liên hệ với giáo viên bộ môn, Đoàn, Đội trong triển khai các hoạt động giáo dục học sinh của lớp	Nội dung thể hiện kế hoạch định kỳ và thường xuyên trao đổi với phụ huynh học sinh, giáo viên bộ môn, lực lượng Đoàn, Đội để xây dựng hồ sơ học sinh và nắm thông tin và thống nhất tác động GD đến học sinh
3.2. Phối hợp trong tổ chức hoạt động giáo dục (30 điểm)	Không có hoạt động giáo dục thể hiện sự tham gia của các lực lượng giáo dục trong thực hiện hoạt động giáo dục	Có hoạt động giáo dục thể hiện được sự tham gia từ một đến 2 lực lượng giáo dục trong và ngoài nhà trường	Có hoạt động giáo dục theo chủ đề và thể hiện sự tham gia của phụ huynh học sinh, Đoàn và tổ chức Đội	Có hoạt động giáo dục theo chủ đề sự tham gia của phụ huynh học sinh, Đoàn và tổ chức Đội – thể hiện sự phối hợp chặt chẽ giữa nhà trường – gia đình và các thầy/cô, tổ chức trong nhà trường.
4. Thiết lập và duy trì kênh	Không thiết lập được kênh thông tin	Thiết lập được kênh thông tin	Thiết lập được kênh thông tin	Thiết lập được kênh thông tin và

thông tin trao đổi giữa GV – PHHS (25 điểm)	tin liên lạc, trao đổi thông tin giữa nhà trường và GD HS ngoài những buổi họp PHHS được tổ chức định kỳ trong năm	và duy trì cập nhật thông tin học sinh theo từng học kỳ	và duy trì cập nhật thông tin, phản hồi thông tin từ cha mẹ học sinh theo từng tháng	duy trì cập nhật thông tin, phản hồi thông tin từ cha mẹ học sinh theo tuần
---	--	---	--	---

Mức không đạt: <= 25 điểm; Mức Cần hoàn thiện từ 25 điểm đến dưới 50 điểm; Mức khá: từ 50 điểm đến dưới 75 điểm; Mức tốt: từ 75 điểm trở lên.

Phụ lục 3.

KHUNG KẾ HOẠCH PHỐI HỢP

(Gợi ý Khung kế hoạch phối hợp với gia đình học sinh của GVCN)

PHÒNG GD & ĐT THÀNH PHỐ

CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM

Trường THCS X

Độc lập – Tự do – Hạnh phúc

Lớp .....

KẾ HOẠCH PHỐI HỢP GIỮA NHÀ NHÀ TRƯỜNG VÀ GIA ĐÌNH ĐỂ GIÁO DỤC ĐẠO ĐỨC, LỐI SỐNG CHO HỌC SINH THCS

1/ Khái quát về đặc điểm nhà trường và tình hình tập thể lớp học sinh

2.1. Khái quát về đặc điểm nhà trường

.....
.....
.....

2.2. Khái quát về đặc điểm học sinh lớp 8 A2

Với đặc điểm và tình hình học sinh trong lớp chủ nhiệm là 45 em (21 nữ và 24 nam),. Thành phần dân tộc : ... ..

Về đặc điểm thành phần gia đình học sinh: .....

Con em gia đình công nhân nhà máy X (%): .....

Con em viên chức và người lao động trên địa bàn thành phố: (%). .....

Con em nông dân và người lao động tự do: .....

Điểm mạnh:

.....
.....

Điểm yếu:

.....
.....

2/ Mục tiêu phối hợp

.....
.....
.....

3/ Phối hợp trong tổ chức triển khai, thực hiện chủ đề giáo dục

Tên chủ đề giáo dục	Lực lượng tham gia phối hợp			Thời gian
	GVCNL	PHHS	GV dạy môn học	
.....	x	x		Tháng 9 -10
	x	x	x	Tháng 11-12
	x	x	Tổng phụ trách	Tháng 1-2
	x	x	GV dạy môn Sinh/KHTN	Tháng 3-4

3.3. Kênh thông tin trao đổi giữa GVCNL và gia đình học sinh, giáo viên dạy môn học ở lớp

Kênh thông tin	Nội dung thông tin trao đổi GV - PHHS	Dự kiến thời gian
Họp phụ huynh HS định kỳ		
Họp PHHS cuối năm		.....
Phân mềm kết nối		....
Nhóm zalo/Messenger,...	Sơ kết nội dung và kết quả tổng kết năm học (học lực và hạnh kiểm);	Tháng 5
Gặp riêng PHHS/trao đổi giữa GVCNL và PH từng học sinh	Cập nhật thông tin về tình hình học tập, những tiến bộ của học sinh	Thường xuyên
.....	Cập nhật thông tin cần trao đổi giữa GV CNL và gia đình học sinh một cách kịp thời;	Thường xuyên

4. Xác nhận cam kết phối hợp giữa PHHS và nhà trường (đại diện là GVCNL)

**Gia đình học sinh
(PHHS)**

**Trường THCS X
(GVCNL)**

PHỤ LỤC 4. KHUNG KẾ HOẠCH CHỦ ĐỀ

Chủ đề: ..... (lớp .....)

1. Yêu cầu cần đạt:

.....

2. Chuẩn bị:

.....

3. Nội dung và hình thức tổ chức:

* Hoạt động 1. Tên hoạt động .....

- Mục tiêu: .....

- Hình thức tổ chức: .....

* Hoạt động 2. Tên hoạt động .....

- Mục tiêu: .....

- Hình thức tổ chức: .....

- PHHS: .....

.....

Hoạt động 3. .....

- Mục tiêu: .....

- Hình thức tổ chức: .....

.....

- PHHS: .....

.....

Kết thúc chủ đề: Đánh giá điểm đạt được và chưa đạt được so với yêu cầu đặt ra; trọng tâm sự phối hợp của các bên liên quan trong thực hiện